

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

This project is co-funded by the European Union and Norwegian MFA.
Bu proje Avrupa Birliği ve Norveç MFA ile ortaklařa finanse edilmektedir.

The Role of Women in Conflict Resolution: Reflections on The Turkish Experience III

Supporting inclusive dialogue
at a challenging time in Turkey

28 February-1 March 2020
İstanbul

Çatışma Çözümünde Kadınların Rolü: Türkiye Tecrübesini Değerlendirmek III

28 şubat-1 Mart 2020
İstanbul

Türkiye’de Zor Bir Zamanda Kapsayıcı
Diyaloğu Desteklemek

DPI

Democratic
Progress
Institute

**The Role of
Women in Conflict
Resolution:
Reflections on
The Turkish
Experience III**

Supporting inclusive dialogue
at a challenging time in Turkey

28 February-1 March 2020
Istanbul

**Çatışma
Çözümünde
Kadınların Rolü:
Türkiye Tecrübesini
Değerlendirmek III**

28 Şubat-1 Mart 2020
İstanbul

Türkiye'de Zor Bir Zamanda Kapsayıcı
Diyaloğu Desteklemek

Published by *Yayınlayan*

Democratic Progress Institute *Demokratik Gelişim Enstitüsü*

11 Guilford Street 11 Guilford Street

London WC1N 1DH London WC1N 1DH

www.democraticprogress.org www.democraticprogress.org

info@democraticprogress.org info@democraticprogress.org

+ 44 (0) 20 7405 3835 + 44 (0) 20 7405 3835

First Published, October 2019 *İlk Baskı, Ekim 2019*

ISBN – 978-1-911205-53-1 ISBN – 978-1-911205-53-1

© DPI – Democratic Progress Institute *Demokratik Gelişim Enstitüsü*

DPI – Democratic Progress Institute is a charity registered in England and Wales.
Registered Charity No. 1037236. Registered Company No. 2922108

This publication is copyright, but may be reproduced by any method without fee or prior permission for teaching purposes, but not for resale. For copying in any other circumstances, prior written permission must be obtained from the publisher, and a fee may be payable.

*DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler’de kayıtlı bir vakıftır.
Vakıf kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108*

*Bu yayının telif hakları saklıdır, eğitim amacıyla telif ödenmeksizin yada önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir ancak yeniden satılamaz. Bu durumun dışındaki her tür kopyalama için yayıncıdan yazılı izin alınması gerekmektedir.
Bu durumda yayıncılara bir ücret ödenmesi gerekebilir.*

CONTENTS

Foreword	6
Introduction	10
Case Study of Northern Ireland: How Did Diversified Women's Groups Stay in Contact And Work Together?	12
I. Topics of Further Discussion: Questions And Answers	22
II. Overview of Women's Experiences in Conflict Resolution in Turkey	46
III. Interests for Future Women's Action	60
IV. Future Suggestions for DPI	62
V. Conclusion	64
Participants List	66
DPI Aims and Objectives	70
Board Members	73
Council of Experts	79

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Giriş	11
Kuzey İrlanda Vaka Çalışması: Karma Kadın Grupları Nasıl Bir Arada Çalıştı?	13
I. Tartışma Oturumu: Soru ve Cevaplar	23
II. Türkiye'de Kadınların Çatışma Çözümü Tecrübelerine Bakış	45
III. Kadın Faaliyetlerinin Geleceği	59
IV. DPI İçin Geleceğe Yönelik Öneriler	61
V. Sonuç	65
Katılımcı Listesi	67
Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün Amaçları ve Hedefleri	71
Yönetim Kurulu Üyeleri	73
Uzmanlar Kurulu Üyeleri	79

FOREWORD

This roundtable formed part of DPI's conflict resolution series which has focused on women's role in sustaining dialogue and maintaining efforts to build lasting peace, even in the most challenging times. This roundtable constituted the third meeting of the series in which we have explored Turkey's solution process with a group of women who represent different political and social sections of Turkey's society. Promoting women's participation at all levels of decision-making institutions is one of the core aims of this series.

DPI recognises the importance of gender as a cross-cutting issue in all of its projects. This meeting specifically focused on the Participation Pillar of United Nations Security Council Resolution 1325 on Women, Peace and Security. The roundtable was designed to provide a much-needed safe space for female participants to reflect on and evaluate women's contributions to conflict resolution in Turkey to date, including successes as well as challenges and obstacles and how they have been addressed.

The following report explores how lessons learnt from past experiences in Turkey can contribute positively to peaceful dialogue even in difficult times and the discussion was supported by input from international experts on women, peace and security from Northern Ireland who shared their own relevant experiences. The presentations by Bronagh Hinds, Senior Associate at DemocraShe and founding member of the Northern Ireland Women's Coalition, and Emma Pengelly-Little, a former DUP (Democratic Unionist Party) MP generated discussion on the experiences of women's participation in Northern Ireland both during and after the peace process.

The participant group included elected representatives and members of political parties, heads and representatives of human rights organisations and think

ÖNSÖZ

Bu yuvarlak masa toplantısı, DPI'nin en zor zamanlarda dahi kadınların sürdürülebilir diyalog ve barış sağlamadaki rollerine odaklandığı bir çatışma çözümü serisinin içinde gerçekleşti. Toplantının üçüncü parçasını oluşturduğu bu seride, Türkiye toplumunun farklı siyasi ve sosyal kesimlerini temsil eden bir grup kadınla bir araya gelerek Türkiye'nin çözüm sürecini inceledik. Bu serinin çekirdek hedefleri arasında, karar verici kurumların bütün seviyelerine kadınların katılımını desteklemek yer alıyor.

DPI tüm projelerinde toplumsal cinsiyetin kesişimsel öneminin farkındalığını sürdürmektedir. Bu toplantının odağında da 1325 no'lu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı (Kadınlar, Barış ve Güvenlik) yer alıyordu. Yuvarlak masa toplantısı, kadın katılımcıların Türkiye'deki çatışma çözümüne kadınların katılımını değerlendirebilmeleri için ihtiyaç duydukları güvenli alanı açtı; bu bağlamda başarılar, karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiği tartışıldı.

Elinizdeki rapor, Türkiye'nin geçmiş tecrübelerinden çıkarılan derslerin nasıl zor zamanlarda bile barışçıl diyaloga katkı sağlayabileceğini ele almaktadır. Tartışmaya Kuzey İrlanda'dan katılan kadınlar, barış ve güvenlik uzmanları, katılımcılarla kendi tecrübelerini ve uluslararası bakış açılarını paylaştılar. DemocraShe'nin ortaklarından ve Kuzey İrlanda Kadınlar Koalisyonu'nun kurucu üyesi Bronagh Hinds ile eski DUP (Demokratik Birlik Partisi) milletvekili Emma Pengelly-Little, Kuzey İrlanda barış süreci esnasında ve sonrasında kadınların katılım tecrübelerini aktardılar.

Katılımcılar arasında milletvekilleri, siyasi parti üyeleri, insan hakları örgütlerinin ve düşünce kuruluşlarının liderleri ve kurucuları, avukatlar, işkadınları, medya çalışanları ve akademisyenler yer aldı. Toplantıda DPI etkinliklerine ilk kez

tanks, lawyers, businesswomen, media professionals and academics. The roundtable included those who had not been to a DPI activity before, as well as attendees from past events to ensure the continuity of knowledge building as well as trust building.

This roundtable provided a platform for the diverse group of women to review and discuss their personal and collective roles and responsibilities as women during conflict resolution processes. Participants also discussed how they would share their learning with wider constituencies and their own institutions. We believe that the following report will be of interest not only to concerned institutions and individuals on the topic of women's inclusion in peace and reconciliation, but also to policy makers and actors who have an interest in the resolution process in Turkey.

This reverse CSV forms part of a larger series of activities planned in the context of the project: "Supporting inclusive dialogue at a challenging time in Turkey" supported by the EU and Norwegian governments, without whose support this roundtable would not have been possible.

We would also like to express our thanks to all of our speakers and participants in the programme for sharing their experiences and expertise, to the DPI team in London and Turkey, who delivered this activity, and to DPI intern Katrine Guzman for her assistance in preparing this report.

Kerim Yıldız

*Chief Executive Officer
Democratic Progress Institute*

katılanların yanısıra geçmiş etkinliklerden katılımcıların da bulunması, güven inşasını ve bilginin devamlılığını mümkün kıldı.

Toplantı, farklı profillere sahip bir grup kadının, kadınlar olarak çatışma çözümü süreçlerindeki kişisel ve kolektif rollerini ve sorumluluklarını değerlendirip tartışabilecekleri bir platform sundu. Katılımcılar, tecrübelerini ve çıkardıkları dersleri kendi kitleleriyle ve kurumlarıyla nasıl paylaşabileceklerini de ele aldılar. Bu raporun sadece kadınların barış ve uzlaşmaya katılımıyla ilgili kişilere ve kurumlara değil, Türkiye'deki çözüm süreciyle ilgilenen siyaset yapıcılara ve aktörlere de hitap edeceğine inanıyoruz.

Bu tersinden karşılaştırmalı çalışma ziyareti, "Türkiye'de zor bir zamanda kapsayıcı diyalogu desteklemek" başlıklı proje kapsamında gerçekleşen bir dizi etkinlik arasında yer almaktadır. Projeyi destekleyen AB ve Norveç hükümetlerinin desteği olmasaydı bu toplantı mümkün olmazdı.

Tecrübelerini ve uzmanlıklarını bizimle paylaştıkları için etkinlikteki tüm konuşmacı ve katılımcılara, etkinliği düzenleyen DPI Londra ve Türkiye ekiplerine ve raporun hazırlanmasındaki desteğinden dolayı DPI stajyeri Katrine Guzman'a teşekkür ederiz.

Kerim Yıldız

*İcra Kurulu Başkanı
Demokratik Gelişim Enstitüsü*

INTRODUCTION

This third roundtable in DPI's series of meetings for women set out to present examples of women's involvement in the peace process in Northern Ireland in order to spark a further discussion on the concrete examples of what women in Turkey have done in the past, what they are currently doing, and what they might do in the future regarding the Turkish resolution process.

The overall aim of the roundtable was to provide a much-needed safe space for female participants to reflect on and evaluate women's contributions to conflict resolution in Turkey to date, including successes as well as challenges and obstacles and how they have been addressed. Consideration of how lessons learnt from past experiences in Turkey can contribute positively to peaceful dialogue in difficult times was supported by input from international experts on women, peace and security from Northern Ireland who shared their own relevant experiences.

The meeting which took place in Istanbul, Turkey, was opened by welcome remarks by DPI's Head of Turkey Programme Esra Elmas, followed by a discussion between the roundtable participants and guest speakers Bronagh Hinds and Emma Pengelly-Little, moderated by DPI Chief Operating Officer Yeshim Harris.

GİRİŞ

DPI'nın kadın toplantıları serisindeki bu üçüncü toplantıda, Kuzey İrlanda barış sürecinde kadınların katılımına dair örnekler üzerinden çözüm süreci bağlamında Türkiye'de kadınların geçmişte ve günümüzde neler yaptığına ve gelecekte neler yapabileceklerine dair bir tartışmanın başlatılması amaçlandı.

Toplantının amacı kadın katılımcılara Türkiye'deki çatışma çözümüne kadınların katılımını değerlendirebilmeleri için ihtiyaç duydukları güvenli alanı açmaktı; bu bağlamda başarılar, karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiği tartışıldı. Türkiye'nin geçmiş tecrübelerinden çıkarılan derslerin nasıl zor zamanlarda bile barışçıl diyaloga katkı sağlayabileceğine yönelik tartışmalar, Kuzey İrlandalı uzmanların kadınlar, barış ve güvenlik alanındaki tecrübelerini paylaşımlarıyla desteklendi.

DPI Türkiye Programı Yöneticisi Esra Elmas'ın konuşmasıyla başlayan toplantı, DPI Operasyon Müdürü Yeşim Harris'in moderatörlüğünde konuk konuşmacılar Bronagh Hinds ve Emma Pengelly-Little ile katılımcılar arasında geçen tartışma oturumuyla devam etti.

CASE STUDY OF NORTHERN IRELAND: HOW DID DIVERSIFIED WOMEN'S GROUPS STAY IN CONTACT AND WORK TOGETHER?

Bronagh Hinds is a Senior Associate at DemocraShe, a non-partisan organisation that aims to increase women leadership in all political parties to consider how women are involved in politics, civil society, and peacebuilding. She is an active member of the Northern Ireland Women's European Platform, a founding member of the Women's Coalition and participated in the negotiation of the Good Friday Agreement. She has facilitated the EU Informal Task Force on the WPS Agenda, specifically on UNSCR 1325. She is a Senior Expert on women's engagement in peace processes for the UN, currently advising the Syrian Women's Advisory Board.

Bronagh considers the length of the conflicts in Turkey and Northern Ireland as one of the similarities between the two. With a long and complex history, the Irish conflict has been going on for centuries. The most recent cycle, however, lasted 40 years, which makes it one of the longest running conflicts in Europe. Resolution came through greater collaboration between the British and Irish governments, help from the European Union and the United States and eventually a participative negotiating process facilitated by an independent mediator. While she argues it was easy to

Bronagh Hinds addresses participants

Bronagh Hinds katılımcılarla konuşurken

KUZEY İRLANDA VAKA ÇALIŞMASI: KARMA KADIN GRUPLARI NASIL BİR ARADA ÇALIŞTI?

Bronagh Hinds, bütün siyasi partilerde kadın liderliğini arttırmayı amaçlayan ve kadınların siyaset, sivil toplum ve barış inşası alanlarındaki faaliyetleri üzerine çalışan tarafsız DemocraShe kuruluşunun kıdemli ortaklarından. Kendisi aynı zamanda Kuzey İrlanda Kadınlar Avrupa Platformu'nun aktif bir üyesi ve Kadınlar Koalisyonu'nun kurucu üyesiydi; Hayırlı Cuma Anlaşması müzakerelerinde bizzat bulundu. Kadınlar, Barış ve Güvenlik Ajandası'na dair, bilhassa BMGK 1325 üzerine çalışan AB Enformel Görev Gücü'nde kolaylaştırıcı olarak görev aldı. Kendisi aynı zamanda Suriyeli Kadınlar Danışma Kurulu'nda yer almaktadır.

Bronagh, Türkiye ve Kuzey İrlanda'daki çatışmaların yayıldıkları zaman dilimini, iki çatışma arasındaki benzerliklerden biri olarak görüyor. Uzun ve karmaşık bir tarihe sahip İrlanda çatışması yüzyıllardır devam ediyor. Fakat en yakın döngüsü 40 yıl boyunca sürdü; dolayısıyla Avrupa'nın en uzun süren çatışmaları arasında yerini aldı. Çözüm, AB ve ABD'nin yanısıra İngiltere ve İrlanda hükümetlerinin desteğiyle mümkün oldu. Bronagh, umudu yitirmek her ne kadar kolay olsa da 1996'daki barış görüşmeleri ve 1998'deki Hayırlı Cuma Anlaşması gerçekleşmeden önce çok çaba harcanmasının gerektiğini, taraflar arasında tartışmaların ve uzlaşmaların yaşandığını hatırlattı.

Şiddetli çatışmaların yaşandığı dönemin ilk yıllarında taraflararası bir hükümet kurma çabası söz konusu oldu ama bu kapsayıcı bir süreç değildi; sadece merkez partilerin dahil edildiği, DUP, Sinn Fein ve diğerlerinin ise dışlandığı bir süreçti. Bu başarısız süreçlerle 1996 görüşmelerinin ve 1998 anlaşmasının başarısı arasındaki fark, daha kapsayıcı bir yaklaşımın benimsenmiş olması; bu, aynı zamanda Kadınlar Koalisyonu'nun temel ilkelerinden biri. Müzakerelerde kolaylaştırıcı olarak görev alan Senatör George Mitchell, kadınların davasının barış davasından ayrı düşünülmemeyeceğini söylemiştir; bu sadece Kuzey İrlanda için değil, dünyanın her yerindeki kadınlar için de geçerli.

Kuzey İrlanda'daki çözüm sürecinin kaydadeğer unsurlarından biri de sivil toplumun kendini organize etmesiydi; bunun sebebi olarak dışarıdan hiç kaynak sağlanmaması gösterilebilir. Kenara itilmiş kadın ve azınlık grupları, farklı arka planlardan ve zıt görüş açılarından gelmelerine rağmen bir araya gelerek kapsa-

lose hope, many civil society efforts, along with intergovernmental and interparty discussions and agreements were necessary before movement towards a sustainable solution began with peace talks in 1996 and ultimately the Belfast Good Friday Agreement of 1998.

Picture 1A failed effort at the beginning of the violent conflict to create a cross-party government was not an inclusive process, but stitched together an arrangement with centre parties with other parties, such as the DUP and Sinn Fein, excluded. Of course the length of time spent in violent conflict has played a role, but the key difference between this and the success of the 1996 talks and 1998 agreement has been a more inclusive approach, which has been a fundamental principle of the Women's Coalition. Senator George Mitchell, who was the facilitator of the negotiations, has said that cause of women is essential to cause of peace, which rings true for the case of Northern Ireland, but is also true for women everywhere.

Text Box Text Box 2Another remarkable element of the resolution process in Northern Ireland was the self-organising of civil society, which can be attributed to the lack of external funding. For women and minority groups on the margins, whilst they came from different backgrounds and oppositional points within the community, they found common cause in advocating for inclusion and working together to have their agendas recognised. A defining mark in Northern Ireland, which was very helpful in the peace process was an extremely active civil society. There were grassroots organisations dedicated to building leadership capacity in local communities, creating difficult dialogue between those who would consider themselves enemies on issues surrounding the conflict such as human rights, equality, social justice, culture, and identity. By looking at, and respecting their differences but maintaining conversations, they were able to build common ground.

The Women's Coalition was founded in 1996, the same year the negotiations started, and within six weeks of founding they were standing for election. This timeline may seem remarkably short, but it is essential that women keep their minds open to seizing or creating opportunities to lead change. It will always be an uphill battle, but it is important to maintain hope, resilience, and stamina to act on these opportunities.

In 1996, the government ran an election for multi-party talks, and the women's organisations who had been active for the previous twenty years approached the government to make sure that non-traditional parties would be able to enter the elections to take part in negotiations. This was particularly important as none of the parties had significant female representation and virtually none had women in lead-

yıcılık talep ettiler ve seslerini duyurmaya çalıştılar. Kuzey İrlanda barış sürecinin başarılı olmasında çok etkisi bulunan bir unsur, sivil toplumun oldukça aktif olmasıydı. Yerel topluluklarda liderlik kapasitesini arttırmaya, ya da insan hakları, eşitlik, sosyal adalet, kültür ve kimlik gibi çatışmaya ilişkin konularda farklı görüşlere sahip oldukları için birbirlerini düşman olarak gören gruplar arasında diyalog başlatmaya adanmış taban örgütleri vardı. Farklılıkları görerek ve bu farklılıklara saygı duyarak, fakat bir yandan da diyalogu sürdürerek, ortak zemin inşa etmek mümkün oldu.

Kadınlar Koalisyonu 1996'da, müzakerelerin başladığı sene kuruldu; kurulmasından altı hafta sonra seçimlere katıldılar. Bu, çok kısa bir süre gibi gelebilir size, fakat değişime önderlik etmek adına kadınların fırsatları yakalayabilmesi veya bizzat fırsatları yaratabilmesi çok önemli. Bu her daim zorlu bir mücadeledir, ama fırsatlardan istifade edebilmek için umutlu, dirençli ve kuvvetli olmak gerekir.

1996 yılında hükümet, çok partili müzakereler için bir seçim düzenledi; son yirmi yıl içinde aktif olarak çalışmış olan kadın örgütleri hükümete gidip geleneksel olmayan partilerin de müzakere seçimlerine dahil edilmesini talep etti. Bunun önemli olmasının bir sebebi de partilerin hiçbirinde kaydadeğer bir kadın temsilinin bulunmaması ve neredeyse hiçbirinin liderlik konularında kadınların yer almamasıydı. Kadınlar, sıklıkla erkeklerin temsil ettiği zıtlık siyasetinden ve bunun yarattığı toksik siyasi kültürden rahatsızdı; bunu değiştirebilecek bir konuma gelmek istiyordu.

Left to right: Catherine MacManus (Deputy Head of Mission, Irish Embassy in Ankara) Bronagh Hinds (Senior Associate at DemocraShe) and Yeshim Harris (Chief Operating Office at DPI)

Soldan sağa: Catherine MacManus İrlanda Ankara Büyükelçiliği Misyon Başkanı Yardımcısı Bronagh Hinds (DemocraShe Kıdemli Ortağı) ve Yeshim Harris (DPI Operasyon Müdürü)

ership positions. Women were frustrated with the prevailing toxic political culture driven mainly by oppositional positions frequently led by men, and they wanted access to be able to bring fresh thinking to the agenda.

Before the talks, women built capacity on the ground and connected to each other and their relations with the EU helped women in building up a decision-making agenda. They lobbied the government and under the new election law, they entered a women's organisation into the election. Unlike in the past when elections would have involved half a dozen parties, in 1996 there were 26 parties running, and the Women's Coalition was the fifth largest. Whilst they had little political and election experience, they learned quickly and placed among the top ten parties in the election, securing them a place at the negotiating table.

Text Box Text Box 2Picture 11Prior to the elections, the Women's Coalition were not sure that they would get elected, so they set internal criteria for success in order to maintain their aspirations, and sense of hope and achievement. These included influencing the agenda of other parties, putting pressure on other parties to select women, raising the level of public debate about women, fielding candidates who could speak directly to women and their concerns, demonstrating that women were willing and able to talk about these issues, and ultimately, getting women elected. Whether the Women's Coalition won or not, they wanted to be sure to come out of it singing the success of the Women's Coalition.

The film *Wave Goodbye to the Dinosaurs* showcased the opposition to the women's movement, including disparaging comments that emphasised never voting for a woman, or that women should leave politics alone and return to the kitchen.

The Women's Coalition brought a different approach as a cross-party group comprised of Unionists, Nationalists, as well as those who did not align with either. Normally this is found in civil society, but it is about more than an inclusive process where no party is barred and women can fully participate in the party of their choice, but also about not limiting negotiations or peace processes to political parties. Normally, parties are in a contest with one another, but wider society and civil society needs to be involved. This allows a non-partisan approach to equality, human rights, and inclusion. Whilst these are often seen as soft issues, they are critical fault lines in almost every conflict. People abuse power to maintain power and this becomes motivation for alienation and further conflict. So these, and dealing with a legacy of the conflict, are the hard issues.

One of the things that the Women's Coalition tried to address during the negotiations and women continue to address now, is changing the culture from one of

Müzakerelerin başlamasından önce kadınlar tabanda kapasite inşa edip birbirleriyle iletişime geçtiler; AB de kadınlara karar verme süreçlerine katılımı geliştirme desteği verdi. Hükümet üzerinde baskı kurarak yeni seçim kanunu uyarınca seçimlere bir kadın örgütü olarak girdiler. Geçmişteki seçimlere yaklaşık 6-7 parti katılırken 1996 seçimlerine 26 parti katıldı; Kadınlar Koalisyonu, 5. büyük partiydi. Pek tecrübe sahibi olmasalar da hızlı öğrendiler ve seçim sonuçlarında ilk on parti arasına girdiler; böylece müzakere masasına oturma hakkını elde ettiler.

Seçimlerden önce Kadınlar Koalisyonu seçilip seçilmeyeceğinden emin değildi; dolayısıyla kadınlar, umutlarını ve başarı isteklerini diri tutmaya yönelik "iç başarı kriterleri"ni listelediler. Bunlar arasında diğer partiler gündemlerini etkilemek, diğer partilere kadınların seçilmesi için baskı uygulamak, kadınlara dair toplumsal tartışmaları arttırmak, kadınlara ve kadın sorunlarına hitap edebilen adayları seçmek, kadınların bu sorunlara dair konuşmaya gönüllü olduğunu ispat etmek ve nihai olarak kadınların seçilmesini sağlamak yer alıyordu. Kadınlar Koalisyonu, seçimleri bizzat kazansa da kazanmasa da bir dizi kazanım sağlamak istiyordu.

Dinozorlara El Salla (Wave Goodbye to the Dinosaurs) filmi kadın hareketine direnenleri, kadınlara asla oy vermeyeceklerini ya da kadınların yerinin mutfak olduğunu söyleyenleri gösteriyordu.

Kadınlar Koalisyonu'nun diğerlerine kıyasla değişik bir yaklaşımı vardı; taraflararası bir parti olduğu için içinde Birlikçiler, Milliyetçiler ve iki gruba da dahil olmayanlar yer alıyordu. Sivil toplum böyledir genelde; burada ise amaç hem hiçbir tarafın katılmasının engellenmediği kapsayıcı bir süreç yaratmak ve kadınların istedikleri partiden katılmalarını sağlamak, hem de müzakereleri ve barış süreçlerini sadece siyasi partilerin kontrolüne bırakmamaktı. Siyasi partiler birbirleriyle rekabet hâlinde oldukları için bu sürece toplumun ve sivil toplumun da katılması gerekir. Böylece eşitlik, insan hakları ve kapsayıcılık gibi konularda tarafsız bir yaklaşım mümkün olur. Bunlar "yumuşak" meseleler olarak görülse de neredeyse tüm çatışmaların kırılma hatları bu meseleler üzerinden gelişir. İktidarda olanlar, iktidarda kalabilmek için ellerindeki gücü istismar eder, bu da yabancılaşmaya ve daha fazla çatışmalara yol açar. Bu ve çatışmanın mirasıyla başa çıkabilmek de "sert" meseleleri teşkil eder. Kadınlar Koalisyonu'nun müzakereler esnasında ele aldığı ve hâlâ da ele almaya devam ettiği konulardan biri, çatışma kültüründen barış kültürüne dönüşümdü. Kadınlar bu dönüşümün farkında, zira 1325 eylem planı kapsamında kadınların bakış açısı ve çatışmanın sonuçlarıyla başa çıkmak yer alıyor. İlk "sert" konu eşit katılımı sağlamak, fakat asıl mesele, sivil topluma ve siyasete kadınların ve marjinalize edilmiş grupların katılımını sağlayıp toksik kültürü dönüştürecek bir kültürel dönüşüm yaratmak. Bir

conflict to one of peace. Women know about this shift because talking about the 1325 agenda involves women's perspectives and dealing with the consequences of the conflict. The first challenge is getting equal recognition and participation, which is central to tackling the deep issue of cultural change by including women and marginalised groups in civil society and politics to change the toxic culture. Also, key is moving from a zero-sum approach to a win-win, problem-solving approach.

Immediately after the Women's Coalition, Bronagh launched DemocraShe in the first Northern Ireland Assembly that was formed, doing so only after securing the support of every political party. There is often debate regarding if the right women are involved. Whilst everyone will have their own views on parties and the views they prefer, it is the right of every woman to be in the party that she chooses. DemocraShe is non-partisan organisation that works to improve access to leadership position within political parties, so that women can be represented at all levels, within all parties.

Emma Pengelly-Little was a MP from Belfast South with the Democratic Unionist Party from 2017-2019. During the time of the Good Friday Agreement, Emma was a student and just starting her political career. She served as a junior barrister before serving as a DUP senior advisor to the First Minister Ian Paisley, during which time she took part in DUP talks about dealing with victims of Northern Irish conflict. She then worked for Peter Robinson, who was First Minister, until taking up a role in elected politics. She was a junior minister of the first minister's office in the legislative assembly and the chair of the finance committee. She is still politically active in Northern Ireland.

Emma worked as one of the first members of the Women's Caucus, comprised of members from across the political spectrum, with an agenda focused on commonalities and how they could work together, rather than focusing on differences. It is important to look for what has worked historically to bring about creativity in new ideas that bring people together to challenge big issues facing society and also at what didn't work to show other societies the mistakes not to make to avoid wasting time.

In her political career, Emma has worked to ensure that she was not put into what have been perceived as traditionally female subject and policy areas; she has worked on issues of regeneration, legacy, dealing with victims of the conflict, and finance. In 2017, she won the Westminster Parliament seat for Belfast South for the Democratic Unionist Party, which she held until 2019. She now is the Special Advisor to the First Minister, who is a woman and leader of the DUP.

de bu olup bitenleri sıfır toplamı, sadece tek kazananı olan bir oyun olarak değil tüm tarafların fayda sağladığı, sorunları çözmeye odaklı bir süreç olarak görmek.

Kadınlar Koalisyonu'nun hemen ardından Bronagh, oluşturulan ilk Kuzey İrlanda meclisinde DemocraShe'yi kurdu; bunu tüm siyasi partilerin desteğini aldıktan sonra yaptı. Hangi kadınların sürece dahil olup olmaması gerektiğine dair kimi tartışmalar yaşandı zaman zaman. Siyasette herkesin kendi görüşleri var, fakat bunlar bir yana, kadınlar istedikleri partiye katılabilirler; bu hakka sahipler. DemocraShe, siyasi partilerde liderlik konumuna erişimi kolaylaştırmayı amaçlayan tarafsız bir örgüt, böylece kadınlar tüm partiler içinde tüm düzeylerde temsil edilebilecekler.

Emma Pengelly-Little 2017-2019 arasında Demokratik Birlik Partisi'nin Güney Belfast milletvekiliydi. Hayırlı Cuma Anlaşması esnasında öğrenci olan Emma, siyasi kariyerine daha yeni başlıyordu. DUP'li Başbakan Ian Paisley'nin üst düzey danışmanı olarak çalışmaya başlamadan önce avukat olarak görev alan Emma, danışman olarak çalışmalarını kapsamında Kuzey İrlanda çatışmasının mağdurlarına dair neler yapılacağına dair DUP görüşmelerine katıldı. Sonrasında Başbakan Peter Robinson'la çalışan Emma, nihayetinde milletvekili olarak çalışmaya başladı. Yasama meclisinde başbakanlık ofisi bakanı ve finans komitesi başkanı olarak görev aldı. Kuzey İrlanda siyasetinde hâlâ aktif olarak çalışıyor.

The conflict in Ireland has been going on for many centuries but from the 1960s until the 1990s, it escalated considerably. This period (also known as *The Troubles* in Northern Ireland) seemed intractable at that time. As in many contexts, political organisations, civic society and church spaces, not to mention the paramilitaries, police and army, were male dominated, resulting in predominantly male voices both perpetuating and also trying to resolve the conflict. This was a wakeup call for many women across political and religious divides as they felt there was an important voice missing from the narratives and dialogue surrounding the conflict. Awareness that the experiences and perspective of women were not being heard contributed to a push from both individuals and civil society organisations for greater integration, and the empowerment of women.

The DUP is the largest party in Northern Ireland and is a socially conservative organisation. Currently in Northern Ireland, the First Minister and Deputy First Minister are both women, from the DUP and Sinn Fein respectively. This is a mandatory arrangement for power sharing between the two largest parties across the political traditions. While their ideologies have significant differences, they are both strong and passionate women leading Northern Ireland together, which would have seemed impossible 20 years ago.

The Women's Coalition encouraged greater participation of women and encompassed those with diverse views on a range of issues beyond just the constitutional and national questions. There are challenges of bringing people together simply because of gender, but they have been successful at encouraging greater participation of women, across all political parties; a shift hugely benefiting all generations.

Throughout the period of the Troubles and conflict resolution, there were several key motivations for why women got involved. Many women worked over the past decades to try to build peace and community regeneration, and they found common desires for the type of Northern Ireland they wanted to build for their children. They did not want their children being pulled into the violence. This common aspiration brought women from all sides of the conflict together to protect their families from the conflict.

There is also a strong common view across many, from both the centre of the political spectrum and from more conservative communities that women's voices were inadequately represented, and that they wanted more women involved, regardless of political views.

The third commonality was common experience. The vast majority of those killed were men in their twenties, leaving a huge constituency of bereaved wives, moth-

Emma, Kadınlar Kurultayı'nın ilk üyelerinden biriydi; siyasetin her kesiminden üyeleri bulunan bu kuruluşun gündemi herkesin sahip olduğu ortak noktalara odaklanarak birlikte çalışmayı mümkün kılmaktı. Kadınlar Kurultayı, geçmişte işe yaramış fikirlerden yaratıcılık ilhamı alarak toplumun önündeki önemli sorunları çözmek için herkesi bir araya getirmeyi amaçlıyordu; bir yandan da yapılan hatalardan ders çıkarıp bunların tekrarıyla zaman kaybedilmemesi hedefler arasındaydı.

Emma siyaset hayatında geleneksel olarak kadınlara ait görülen alanlara hapsedilmemek için çaba gösterdi; yenilenme, miras, çatışma mağdurlarıyla ilgilenmek ve finans gibi alanlarda çalıştı. 2017 yılında Demokratik Birlik Partisi'nden aday olarak seçimlere katıldı ve Milli Meclis'e Güney Belfast milletvekili olarak girdi. 2019'a kadar bu görevde bulundu. Şu anda ise kendisi de kadın ve DUP'nin lideri olan Başbakan'ın özel danışmanı olarak çalışıyor.

İrlanda'daki çatışma yüzyıllardır devam ediyor fakat 1960'ların başından 1990'lara değin çatışma çok yüksek yoğunlukta seyretti. Kuzey İrlanda'da *Sıkıntı Yılları* olarak bilinen bu dönem, o zamanlar hiç geçmeyecek gibi geliyordu. Başka çoğu yerde olduğu gibi burada da siyasi örgütler, sivil toplum, kilise ve bilhassa paramiliter örgütler, polis kuvveti ve ordu erkek egemenliği altındaydı; bunun sonucu olarak da şiddeti sürdüren ve çözmeye çalışanlar, ağırlıklı olarak erkeklerdi. Bu durum, siyasi ve dini ayırım gözetmeksizin tüm kadınların dikkatini çekti; kadınlar, çatışmaya dair anlatılarda ve diyaloglarda kendi seslerinin eksik olduğunun farkına vardılar. Kadınların tecrübelerinin ve bakış açısının dışlandığının farkına varılmasının sonucu olarak bireyler ve sivil toplum kuruluşları daha büyük ölçekli entegrasyon ve kadınların desteklenmesi üzerine çalışmaya başladılar.

Kuzey İrlanda'daki en büyük parti olan DUP, toplumsal olarak muhafazakâr bir kuruluş. Şu anda Kuzey İrlanda'nın hem başbakanı, hem başbakan yardımcısı kadın; sırasıyla biri DUP'den, diğeri de Sinn Fein'den. Bu, iki siyasi geleneği temsil eden büyük partiler arasında mevcut olan mecburi bir anlaşma gereği böyle. İdeolojileri birbirlerinden oldukça farklı da olsa, Kuzey İrlanda'yı birlikte yöneten bu iki siyasetçi çok güçlü ve tutkulu kadınlar; böyle bir şeyin mümkün olması ise 20 yıl önce bile düşünülemezdi.

Kadınlar Koalisyonu, kadınların geniş katılımını destekledi; sadece anayasal ve ulusal meselelerde değil her konuda görüş çeşitliliğini savundu. İnsanları salt cinsiyet esaslı bir araya getirmenin de kendi içinde zorlukları var fakat Kadınlar Koalisyonu'nun kadınları destekleme politikaları tüm siyasi partileri ve kuşakları kapsayacak şekilde başarılı oldu.

ers, and children who needed to continue to care for their families. For victims and survivors, the pain of losing a child, partner, or father was a commonly shared experience that allowed them to build relationships with each other and contributed to a shared interest in finding solutions to address the big challenges facing women in their communities. These challenges included education, community services, fear of violence.

The core of what brought women together were points of common experience and view of what was happening which allowed for a common manifesto, despite different opinions on politics and the constitutional question. The similarities in day to day life were much stronger than what divided women.

Bringing women together was difficult at times because of the male-dominated control within communities, either by paramilitary organisations, the church, or political establishments. Funding for community and women's organisations and movements was essential to enabling women to move out of their segregated communities into different environments and to create safe spaces to facilitate dialogue and come together in diverse groups of women. Often the focus of these conversations was on increasing female representation and how to address the issues facing their communities.

Working politics as a political activist and representative for the past fifteen years, Emma found that relationship building and finding people who champion the same ideas is critical. As a policy advisor working on large-scale regeneration projects, when there were issues of turbulence or community unrest, having trusted relationships across the community was critical in bringing people together to keep the project on track. Often the community and political breakdown in processes is from a lack of trust from either past actions or because we do not know or understand the motivations or aspirations of the other party.

I. TOPICS OF FURTHER DISCUSSION: QUESTIONS AND ANSWERS

What are some specific examples of issues which were put on the table only after the arrival of the Women's Coalition and how does that reflect today's agenda?

Emma distinguished that political priority is often given to issues that are deemed more important by male dominated civic society or policy discussion with parties. An example of a contemporary issue is affordable childcare, which is important for supporting women to remain in employment, live fulfilled lives and achieve their aspirations. From personal experience of participating in policy discussions with

Sıkıntı Yılları dönemi ve çatışma çözümü süreci esnasında kadınları katılmaya teşvik eden başlıca birkaç faktör vardı. Geçtiğimiz on yıllarda barış için çalışan, cemaatlerinin ve topluluklarının yeniden inşası için çabalayan çok sayıda kadın, çocukları için yaratmak istedikleri Kuzey İrlanda fikrinde birleşiyorlar. Çocuklarının şiddet sarmalına kapılmasını istemiyorlar. Hangi taraftan olduklarına bakmaksızın herkes, bu ideal çerçevesinde ailelerini çatışmadan korumayı hedefliyor. Aynı zamanda, siyaseten kâh merkezde kâh daha uçlarda bulunanların arasında, kadınların geçmişte yetersiz temsil edildiğine ve bunun değişmesi gerektiğine yönelik fikir birliği var.

Kadınları bir araya getiren üçüncü ortak nokta ise herkesin paylaştığı ortak tecrübelerdi. Öldürülenlerin çoğunluğu yirmili yaşlarındaki erkekler olduğu için geride kalan, ailelerine bakmaya devam eden çok sayıda eş, anne ve çocuk vardı. Mağdurlar ve hayatta kalanlar için çocuklarını, eşlerini, babalarını kaybetmenin acısı onları birbirine yaklaştıran bir tecrübe oldu; bu sayede kadın sorunlarını çözme iradesini kendilerinde buldular. Bu sorunlar eğitim, topluluk hizmetleri ve şiddet korkusu gibi alanları kapsıyordu.

Kadınların bir araya gelebilmesini esas sağlayan, ortak tecrübeleri ve olan biteni benzer biçimde görmeleri idi; bu da siyaset ya da anayasa gibi konularda görüş ayrılıkları olsa da ortak bir manifesto yaratmalarını sağladı. Kadınların arasındaki görüş farklılıkları, gündelik hayatta onları birbirlerine yaklaştıran ortak noktalar yanında önemsizleşiyordu.

Toplulukların büyük ölçüde erkekler tarafından kontrol edilmesinden ötürü (bazen paramiliter örgütler, bazen kiliseler, bazen de siyasi kuruluşlar tarafından) kadınları bir araya getirmek kimi zaman zor oluyordu. Bu kuruluşlara ve hareketlere fon desteği vermek, kadınları kendi topluluklarından farklı bir ortama sokmak, kendilerinden farklı kimliklere sahip kadınlarla güvenli bir alan içinde diyalog kurmalarını sağlamak açısından çok önemliydi. Bu diyaloglar genelde kadın temsiliğini arttırmak ve toplulukların sorunlarının nasıl çözüleceği gibi konular üzerine olurdu.

Son onbeş yıldır siyasetçi ve aktivist olarak çalıştığı için kendisi de ilişkiler kurmanın ve aynı fikirleri savunan insanlarla bir araya gelmenin önemine inanıyor. Büyük ölçekli yenilenme projelerinde politika danışmanı olarak çalışan Emma, topluluk içinde memnuniyetsizlik ya da huzursuzluk yaşandığında farklı kesimler arasındaki sağlam ilişkilerin, insanları bir arada tutmaya ve projeyi ileri götürmeye büyük katkıda bulunduğunu gözlemledi. Süreçlerin toplum ve siyaset düzeyinde başarısızlığa uğraması genelde karşılıklı güvensizlikten kaynaklanıyor; bu güvensizliğin kökeninde ise ya geçmişteki olaylar, ya da karşı tarafın hedeflerini ve motivasyonlarını anlayamamamız var.

Participants during discussion session

Tartışma oturumunda katılımcılar

men, she has not heard men prioritise that type of issue, likely because women predominantly take the lion's share of childcare responsibility. When the issue is raised, men acknowledge its importance, but it remains unprioritised. In any political movement, limited time and resources require prioritisation, so it is essential to have voices in the room to advocate for issues in order to make change.

Bronagh stated that women's caring responsibilities are the major barrier to greater involvement of women in public office. She also provided additional examples of women's attention to a range of other issues. Elsewhere in the UK, with devolved assemblies, Scotland and Wales adopted different economic priorities as women's representation in policy debate increased. In Wales, childcare was no longer discussed as an issue of only caring of children, but as an economic driver. There was also a woman leader of a small loyalist party who tried and failed to introduce legislation about double mandates into the Assembly. Her motivation was that one person should hold only one seat and one job, done properly, to open spaces for more women to get involved in holding office. Another controversial issue in Northern Ireland was policing, as the police force needed to be diversified and representative of the community. There was also a push for quotas for women, and whilst this was not achieved, there has been an increase in women joining the police. Another issue that women have mobilised around is abortion, which was illegal in Northern Ireland, except for very exceptional cases.

The negotiations in Northern Ireland took place before the resolutions on women, peace and security were passed by the UN. Bronagh reports that when writing their

I. TARTIŞMA OTURUMU: SORU VE CEVAPLAR

Kadınlar Koalisyonu'nun masaya oturmasıyla gündeme gelen konular nelerdi? Bunlar günümüzdeki gündem maddeleriyle örtüşüyor mu?

Emma, erkek egemenliği altındaki sivil toplumun ve partilerin daha önemli gördüğü konulara siyasi öncelik verildiğini belirtti. Buna güncel bir örnek olarak uygun fiyatlı çocuk bakımı gösterilebilir; bu, kadınların istihdamını devam ettirmek, mutlu hayatlar yaşamalarını ve hedeflerini elde etmelerini sağlamak için gerekli bir hizmet. Fakat Emma, erkeklerle bizzat yaptığı politika görüşmelerinde bu tür konulara öncelik vermediklerini, zira çocuk bakımından büyük ölçüde kadınların sorumlu olduğunu görmüş. Her ne kadar erkekler, konu gündeme geldiğinde önemli olduğunu kabul etseler de öncelik vermemeye devam ediyorlar. Siyasette zamanın ve kaynakların kıstıtlı olması, meselelerin bir öncelik sırasına dizilmesini gerektirir, dolayısıyla bu gibi konularda değişim yaratmayı savunacak kişilerin odada olması çok önemli.

Bronagh, kadınların bakım sorumluluklarının siyasete ve kamu görevine katılmaları önündeki en büyük engel olduğunu ifade etti. Kadınların diğer alanlardaki çalışmalarına da ek örnekler sundu. Birleşik Krallık'ta yetki devri meclislerinin olduğu diğer yerlerde, yani İskoçya ve Galler'de politikada kadınların oynadığı rol arttıkça ekonomik öncelikler de değişti. Galler'de çocuk bakımı artık sadece kendi başına, izole bir mesele olarak değil, ekonomik bir faktör olarak görülüyor. Küçük kraliyetçi partilerden birinin lideri olan siyasetçi bir kadın, çift yetkililere dair yeni bir yasa çıkartmaya çalışmış fakat başarılı olamamıştı; amacı, bir kişiye bir koltuk ve görev verilmesini sağlayarak kadınlar için alan açılmasını mümkün kılmaktı. Polis kuvveti de Kuzey İrlanda'daki sorunlu meseleler arasındaydı; çeşitliliğin ve temsiliyetin artırılması gerekiyordu. Kadın kotası getirilmesi talep edildi, bu gerçekleşmedi fakat polis kuvvetine katılan kadınların sayısında artış var. Kadınların gündemindeki konulardan bir diğeri ise kürtaj; Kuzey İrlanda'da istisnai durumlar haricinde kürtaj yasadışıydı.

Kuzey İrlanda müzakereleri, BM'nin kadınlar, barış ve güvenlik kararlarından önce gerçekleşti. Bronagh, Kuzey İrlanda anlaşmasının kaleme alındığı sıralarda, kapsayıcılığa dair birkaç cümle ekleterek iyi bir iş çıkardıklarını düşündüklerini hatırlıyor. Fakat günümüzden geçmişe dönüp baktığında, yeterince talepte bulunmadıklarını düşünüyor. Suriye'de ve diğer yerlerde birlikte çalıştığı kadınlara tavsiye olarak taleplerini önce onla, sonra ikiye çarpıp son bir kez daha ikiye katlamalarını söylüyor, zira kadınlar asla yeterince şey istemiyorlar. Burada mesele sadece kadınlar için kazanımlar değil; esasen insanlar, sonuçta kendilerinin de temsil edildiklerini görünce daha kolay ikna oluyorlar.

Kuzey İrlanda'da sivil toplum çok aktif; her seçim döneminde kadınlara dair meseleleri öne çıkaran bir manifesto kaleme alınıyor ve siyasi partiler manifestoda gündeme getirilen meselelere yanıt vermeye çalışıyor.

agreement in Northern Ireland, women believed they were doing well to add a few sentences here and there which extended the inclusion agenda. However, she now realises they did not ask for enough. She recommends to the women she works with in Syria and elsewhere to multiply what they are asking for by ten, then doubling it, and doubling it again because women never ask for enough. This is not about securing advances for women only but about carrying an agenda to secure advances for citizens including women, and understanding that people will buy into something where they can see themselves represented in the outcome.

What steps have you taken to be taken seriously in a male-dominated environment?

Bronagh acknowledged that women face comments all the time which discredit their involvement in peace processes, and that culture is very hard to change. At a Security Council debate last year on more effective implementation of the WPS agenda, several member states decided to challenge the progress that has been made on the resolutions, stating that progress has been insufficient. They spoke out strongly about the fact that member states need to set benchmarks and hold themselves to account. The Syrian process is the first where the UN tried to inject women into the process, but mostly as mediators. This is a very good start in challenging circumstances, but insufficient. Women groups and parties need to be part of the negotiations. Unfortunately, both the government and the opposition in Syria failed to include sufficient women, and therefore, upon the women's lobby, the UN decided to set up a Women's Advisory Board reporting directly to the Special Envoy. While they faced some objections on the grounds that they were not an actual party at the talks, it has still been a step in the right direction towards inclusion and trying to diversify participation and content. When the debate is not wide enough and gets into a zero-sum scheme having more people and content pieces at the table opens opportunity for more common ground. Across different political aspirations in Northern Ireland, agreement can be found on a range of issues and this enables coming together to discuss the difficult issues. In the Northern Ireland case people's agreement was secured through a referendum, and in many cases an election is the means for consolidating resolution of conflicts so it is important that these are designed, administered and protected to be inclusive and fair. For agreements to be sustainable, to win people's support, to bring forward candidates who will represent the community and to reduce alienation, you need as many on-the-ground issues incorporated into the agreement as possible.

Participants engage during Q&A session

Soru cevap oturumu esnasında katılımcılar

Erkek egemen bir ortamda ciddiye alınmak için neler yaptınız?

Bronagh kadınların barış süreçlerine katkılarını yok sayan bir sürü yorumla karşı karşıya geldiklerini, bu kültürü değiştirmenin çok zor olduğunu ifade etti. Geçen sene Kadınlar, Barış ve Güvenlik eylem planının daha etkili uygulanmasına yönelik bir Güvenlik Konseyi tartışmasında birkaç üye devlet, kararlara yönelik sağlanan gelişmelere itiraz etti ve yeterince gelişme sağlanamadığını ifade etti. Tüm üye devletlerin kriterler belirlemek ve kendilerini hesap verebilir konumda tutmakta sorumlu olduklarını ifade etti. Suriye süreci, BM'nin kadınları dahil etmeye çalıştığı ilk süreç; fakat kadınlar bu sürece çoğunlukla arabulucular olarak dahil oldu. Bu başlangıç için iyi olsa da esasen yetersiz bir gelişme. Kadın grupları ve partilerinin müzakerelere de katılması gerekiyor. Maalesef Suriye'de hem hükümet, hem muhalefet kadınları sürece dahil etmedi; dolayısıyla kadınların talepleri üstüne BM, doğrudan Özel Temsilci'ye yanıt veren bir Kadınlar Danışma Kurulu oluşturulmaya karar verdi. Gerçek bir parti olmadıkları için bu kurulun müzakerelere katılmasına itiraz edenler olduysa da kurul, kapsayıcılık ve çeşitlilik (hem içerik hem katılım bağlamında) adına atılmış önemli bir adım oldu. Diyaloglar yeterince kapsayıcı değil; sanki birilerinin kazanım elde etmesi diğerlerinin bir şeyler kaybedeceği anlamına geliyormuş gibi davranılıyor. Masada daha çok ve farklı kesimlerden gelen insanın oturması ortak zemini genişletiyor. Kuzey İrlanda'daki çeşitli siyasi kesimlerin üzerinde anlaşabileceği konular mevcut; bunlar üzerinden bir araya gelerek zor meseleler de ele alınıyor. Kuzey İrlanda'da insanların üzerinde anlaşmaya var-

Regarding being taken seriously, Bronagh advised that women must work persistently at it, as the issue is realistically a question of power. Building credibility and profile is important but also a change in what society views as powerful is required. Politicians are given the respect as if they are the most powerful people in society, but a balance is needed between political power brokers, civil society leaders, and business and trade union leaders.

The Women's Coalition began as a small party, and by default was in a less powerful position. They had to build trust and respect, engage in discussions to create relationships with the other parties at the negotiating table as well as with the mediator so that they looked to the women for initial solutions and pathways to suggest to other parties. It may seem wrong, but women have to earn their place by being relevant across the range of issues, not just talking about 'women's issues' but bringing a different perspective to all issues across the agenda. In many negotiations this includes how to form new political institutions, what is included in citizenship and human rights, what is the vision for society, how to reform policing and security, how to diversify budgeting, and how to balance central and local government. Demonstrating the competence that women undoubtedly have in these fields will position women to be taken seriously in a male-dominated environment.

How women can gain strength/power to have recognition or serious consideration for their ideas?

The Women's Coalition, according to Bronagh, was started from the ground up. In the 1970s, coinciding with the women's liberation movement women formed the Northern Ireland Women's Rights Movement. Many of those involved were also involved in the civil rights movement but wanted additional focus on women's rights specifically. Coming out of this, they started the first Women's Centre housing a women's advice centre, a women's education project, and projects addressing issues such as childcare. One example of this was a programme called Rent a Creche, in which they provided qualified childcare workers and equipment for hire to labour and trade unions to enable more women to fully participate in making policy at their conferences. This Women's Centre supported links with women in other communities and other women's centres, groups and networks evolved including in rural communities.

Picture 5Text Box Text Box 2Many women's centres and groups whose activities and centres had been financially marginalised worked together across the political and conflict divide to negotiate with local government in Belfast to get fund-

dığı konular referandum ile güvence altına alındı ve seçimler genel olarak çatışmaları çözmek için kullanıldı. Dolayısıyla bu süreçler kapsayıcı ve adil bir şekilde dizayn edilmeli, yönetilmeli ve güvence altına alınmalı. Anlaşmaların sürdürülebilir olması, destek toplaması, toplumu temsil eden ve yabancılaşmaya son verecek kişilerin aday gösterilmesi için anlaşma metnine mümkün olduğunca çok "taban" meselesinin dahil edilmesi gerekiyor.

Ciddi alınma konusunda ise Bronagh, kadınlar bu konuda azimle mücadele etmeye devam etmesi gerektiğini, zira gerçekçi olmak gerekirse bunun güce dair bir mesele olduğunu belirtti. Toplumun "güçlü" algısının değişmesi gerekiyor. Siyasetçilere güçlü olmaları nisbetinde saygı gösteriliyor, fakat siyasi gücü elinde bulunduranlar, sivil toplum liderleri, iş dünyası ve sendika liderleri arasında bir denge sağlanması gerekli.

Kadınlar Koalisyonu küçük bir parti olarak hayata başladı, dolayısıyla tanım itibarıyla daha az güçlü bir konumdaydı. Koalisyonun saygı ve güven kazanması, masadaki diğer partilerle ve arabulucularla diyalog kurarak ilişkiler geliştirmesi gerekiyordu. Belki kulağa hoş gelmeyecek ama kadınlar konumlarını hak etmek zorundalar; gündemi daima takip ederek ve sadece kadın sorunları üzerine yoğunlaşmak yerine gündemdeki tüm konulara farklı bir bakış açısı getirerek bunu yapmaları gerekli. Yeni siyasi kurumlar nasıl oluşturulur, vatandaşlık ve insan haklarına neler dahildir, toplum için nasıl bir vizyona sahibiz, polis ve güvenlik kuvvetleri nasıl reform edilir, bütçe nasıl çeşitlendirilir, merkezi ve yerel yönetimler nasıl dengelenir; kadınların bu konularda da fikir yürütebilmesi gerekli. Bu alanlarda yetkinliklerini ortaya koymak, kadınların erkek egemen ortamlarda ciddiye alınmalarını sağlayacaktır.

Kadınlar fikirlerinin fark edilmesini ve ciddiye alınmasını nasıl sağlayabilirler?

Bronagh, Kadınlar Koalisyonu'nun bir taban hareketi olduğunu anlatıyor. Kökenleri 1970'lerin kadın hareketiyle eşzamanlı. Kuzey İrlanda'da kadın hareketini başlatan Kadınlar Koalisyonu hatta. Koalisyona dahil olan kişilerin çoğu aynı zamanda yurttaşlık hakları hareketine de dahildi fakat kadın haklarına özellikle yoğunlaşmak istiyordu. Bu fikirden hareketle Kadın Merkezi, Kadın Danışma Merkezi, kadın eğitim projesi ve çocuk bakımına yönelik çeşitli projeler başlattılar. Örneğin Kreş Kiralama adlı bir program oluşturdular; burada çocuk bakıcılarını işe alıp sendikalara giderek konferanslara daha çok kadının getirilmesini, kadınların çocuklarına bakıcılık hizmeti verileceğini söylediler. Diğer topluluklar-

Participants listening to the speakers' stories from Northern Ireland

Katılımcılar, konuşmacıların Kuzey İrlanda hikâyelerini dinlerken

ing. Out of this work relationships of trust grew that encouraged learning from one another about setting up projects in their communities which eventually led to the range of different women's centres forming a shared Women's Support Network. Women established other organisations such as Women's Aid focusing on violence against women and setting up refuges in different locations across Northern Ireland. Other civil society organisations like Youth Action developed work with young women including on empowering their leadership.

While these grassroots projects had already facilitated many relationships between women from across political and conflict dividing lines, another focus in Bronagh's work was to bridge women of different economic classes. This was made possible through creating the Northern Ireland Women's European Platform, which became officially linked to European Union's women lobby and the UN, building upon the women's rights and WPS frameworks of these larger international institutions.

In the Republic of Ireland, there is an umbrella network called the National Women's Council of Ireland, which encompasses many women's networks and groups. While efforts for this type of overarching organisation have not been successful in Northern Ireland, there are two main vehicles which women use to blend their expertise into collaboration on social policy issues and financial/economic issues. The first is the Women's Policy Group, which meets once a month to address strategic issues affecting women and bring them to the attention of politicians and policy makers. For every election, they produce a Women's Man-

daki kadınlarla iletişim kurmayı desteklediler, kırsal topluluklar da dahil olmak üzere bu kadınlar kendi merkezlerini, gruplarını ve ağlarını kurmalarına yardımcı oldular.

Pek çok kadın merkezi ve grubu, fon almak amacıyla işbirliği yapmaya başladı zira kadınların, faaliyetlerini ve merkezlerini yürütmelerini sağlayacak fon kaynaklarına erişimi yoktu. Siyasetin ve çatışmanın böldüğü kadınlar bir araya gelerek Belfast yerel yönetiminden fon alabilmek için pazarlığa oturdular. Bu sırada oluşan güven ilişkileri, kadınların birbirlerine çeşitli konularda tecrübelerini aktarmalarını mümkün kıldı; örneğin kendi topluluklarında başlattıkları projelerden ve bunları nasıl yaptıklarından birbirlerine bahsettiler. Çeşitli gruplar ve merkezler bir destek ağı dahilinde işbirliği yapmaya başladı. Bunun neticesi olarak kadına yönelik şiddete yoğunlaşan kuruluşlar ortaya çıktı, mülteciler Kuzey İrlanda'da çeşitli bölgelere yerleştirildi, özellikle Gençlik Eylemi adlı kuruluş aracılığıyla genç kadınlara liderlik alanında destek sağlandı.

Taban projeleri siyasetin ve çatışmanın böldüğü kadınlar arasında ilişkileri zaten başlatmıştı. Bronagh'ın üzerinde çalıştığı bir diğer konu ise farklı ekonomik sınıflara ait kadınları bir araya getirmektir. Kuzey İrlanda Kadınların Avrupa Platformu'nun kurulmasıyla bu mümkün oldu. Bu platform resmi olarak da AB kadın lobisi ve BM'yle bağlantılı; bu büyük uluslararası kuruluşların kadın hakları ve Kadınlar, Barış ve Güvenlik çerçevelerinden faydalananlar.

İrlanda Cumhuriyeti'nde yer alan "İrlanda Ulusal Kadın Konseyi" adlı şemsiye ağ altında pek çok kadın ağı ve grubu mevcut. Kuzey İrlanda'da bu tür kapsayıcı örgütler oluşturmaya yönelik girişimler başarılı olmadıysa da kadınların uzmanlıklarını bir havuzda toplayıp politika ve finans konularında işbirliği yapmak için kullandıkları iki başlıca kanal var. Bunlardan ilki Kadın Politika Grubu; ayda bir toplanan bu grup, kadınları etkileyen stratejik meseleleri ele alıp bu konuları siyasetçilere sunuyor. Her seçim döneminde kadın sorunlarına dair bir manifesto hazırlıyorlar. İkincisi ise geçtiğimiz beş yıl içinde oluşturulan Kadın Bütçe Grubu; bunlar da İngiltere, İskoçya ve Galler'deki gruplarla ve İrlanda Ulusal Kadın Konseyi'yle işbirliği hâlinde. Daha önce de belirtildiği gibi, finans/ekonomi alanında kadınlar pek de aktif değil, fakat bir yandan da kadın örgütlerinin genelde fon bulamadığını görüyoruz; Birleşik Krallık'ta sosyal yardım reformuna yönelik araştırmalar da ekonomik olarak en sorunlu kesimin kadınlar olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla bu grup bütçe dağılımını gözden geçirerek politikaların uygulanmasını mümkün kılacak fonların sağlanıp sağlanmadığını kontrol ediyor. İki grup da gönüllülerle ve akademik sektörle işbirliği hâlinde, bunların yanısıra kamu siyaseti yapımcılarla ve devlet daireleriyle birlikte çalışarak kadınların siyasi ve

ifesto of issues. The second, which started within the last five years, is the Women's Budget Group. As mentioned earlier, finance is an area where women are negatively impacted but often do not address or engage on. Two examples: women's organisations are insufficiently funded; research on welfare reform in the UK shows that women suffer the most financially. The Women's Budget Group focuses on adverse financial impacts on women and equal financial opportunity for women in financial/economic policy and budget allocations that enable implementation of policy. Both groups are effective in working with voluntary and academic sectors, as well as public policy makers in government departments in a strategic approach to increase women's engagement in political and administrative systems. They collaborate with groups in Scotland, Wales, and England, and with the National Women's Council of Ireland.

When Emma began her work in politics, she discovered a predominantly male hierarchy of ambitious young men and others who wanted to retain the power they already had. In order to get into a position to be able to make a positive influence, she assessed which subject areas were already very crowded and which were more complex issues overlooked by others. She saw the latter as opportunities for her to develop specialisms which would then give her a say on specific subjects. By developing her own knowledge, she was able to make herself an authority in certain key subjects which most people could not speak in detail about. This enabled her to become indispensable to conversations with the prime minister, working groups, or party leaders. In this way, it created motivation to let her into discussions and value for her expertise. She understood that by identifying your own strengths and developing qualifications and skills in subject areas where there are gaps, you can make yourself essential to the process, and by gaining entry to these male-dominated spaces one has the opportunity to build credibility and gain recognition for your value.

How to silence ideological differences and find the points of convergences: What is the legacy of Women's Coalition in this regard?

Emma provided two examples of women coexisting in the same spaces of peace-building, despite ideological differences. Following the Good Friday Agreement, one condition was a mandatory coalition that required governing in a joint administration of the biggest parties from the Unionist and Nationalist traditions. The difficulty of this arrangement was that leaders do not pick their partner in government so the only way to make decisions was by agreement.

idari sistemlere katılımını arttırmaya yönelik stratejik yaklaşımlar geliştiriyorlar. Emma DUP'den milletvekili seçildiğinde meclisteki on partili arasındaki tek kadındı. Tecrübeleri ona, kadınların güç elde etmek için beklemek yerine proaktif davranmaları gerektiğini gösterdi. Emma siyasete ilk atıldığında, erkek egemen hiyerarşide hırslı genç erkeklerin ve sahip oldukları gücü korumak isteyen diğerlerinin ortamı domine ettiğini fark etti. Olumlu etki yaratabilecek bir konuma gelmek adına ilk olarak hangi alanlarda çalışanların sayıca çok olduğunu, hangi karmaşık meselelerin diğerleri tarafından gözardı edildiğini tespit etti. Gözardı edilen alanlarda uzmanlaşmanın kendine otorite sahibi olma fırsatı sağlayacağını fark etti. Kendi bilgi hazinesini oluşturarak çoğu insanın detaylarına hakim olmadığı belirli konularda uzmanlaştı. Bu sayede başbakan, çalışma grupları ve parti liderleri için vazgeçilmez konuma geldi. Uzmanlığı sebebiyle değer görmeye ve tartışmalara dahil edilmeye başlandı. Emma, kişinin kendindeki güçlü noktaların farkına vararak, kalifiye hâle gelerek ve eksik olan alanlarda beceriler edinerek süreç için vazgeçilmez hâle geldiğini, bu erkek egemen alanlara bir kere girince de itibar ve tanınırlık elde etmenin mümkün olduğunu böylece öğrendi.

Participants listening to the speakers, Emma Pengelly - Little, talk about her experience as an MP

Konuşmacı Emma Pengelly - Little'in milletvekilliği tecrübelerini dinleyen katılımcılar

At the beginning, the temptation was to discuss the disputed narratives about the past, and there was also a lack of a shared vision for the future. There were also personal experiences which contributed to the difficulty of relationships. For example, the former DUP First Minister Arlene Foster's father had been shot by the IRA which has been linked to Sinn Fein, which is the DUP's partner in government. This presented an immense and very personal challenge with deep wounds. These situations need a proactive and positive approach, and in this case it was done by building a shared manifesto for the future on common goals such as children's success in education, access to healthcare, a growing economy, jobs for young people, childcare, and brighter futures, which allowed them to build up a range of issues they can agree on.

In The Executive Office, there must be agreement by both the First Minister and Deputy First Minister on every policy and budget. Because this is mandatory, these very ideologically different leaders and parties must find a way to agree. For three years the office was closed because they were unable to agree; however, this office has recently been restored and they have produced strategies to make progress and not return to violence.

Emma then described a second example which shows a less positive dynamic. Over recent years, a lot of women's empowerment organisations have moved beyond women's commonalities across a wide political spectrum and have taken on what they call a socially progressive manifesto. As a socially conservative woman, Emma stated that she does not feel she can participate or support the manifesto as it

Participants during the meeting

Toplantı esnasında katılımcılar

Emma'nın tecrübesindeki önemli başka bir nokta ise kâh kadın, kâh erkek, kendisini destekleyecek kişiler bulmuş olmasıydı. Kariyerindeki en büyük iki destekçisi de erkekti: Peter Robinson ve Sir Jeffrey Donaldson. Emma'yı destekleyen ve başkalarına karşı savunan bu erkekler mesleki gelişiminin ve siyasetteki ilerlemelerinin de destekçisi oldular.

İdeolojik farklılıkları nasıl aşıp ortak noktalar bulabiliriz? Bu konuda Kadınlar Koalisyonu'nun etkisi ne oldu?

Emma, ideolojik farklılıklara rağmen kadınların aynı barış inşası alanında bulunabilmesine dair iki örnek verdi. Hayırlı Cuma Anlaşması'nın ardından, Birlikçi ve Kraliyetçi gelenekten gelen en büyük iki partinin koalisyon oluşturması zorunlu hâle getirildi. Buradaki zorluk liderlerin eşbaşkanlarını seçmemesiydi, dolayısıyla herhangi bir kararın verilebilmesi için bu konuda anlaşma sağlanması gerekiyordu.

Sürecin başında herkeste, geçmişte olup bitenlere dair hikâyeleri tartışma eğilimi vardı; bunun yanı sıra, geleceğe dair ortak bir vizyon yoktu. İlişkiyi zorlaştıran kişisel hususlar da mevcuttu. Örneğin DUP'li eski başbakan Arlene Foster'ın babası Sinn Fein'le bağlantılı IRA tarafından vurulmuştu; Sinn Fein ise Foster'ın hükümetteki ortağı olan partiydi. Sorunun ve yaraların bu kadar kişisel olması işleri oldukça zorlaştırıyordu. Bu durumlarda proaktif ve olumlu bir yaklaşım benimsenmesi gerekiyor; mevzubahis örnekte bu, ortak hedefler üzerinden geleceğe yönelik bir manifesto hazırlanmasıyla sağlandı. Bu manifestoda çocukların eğitimde başarılı olması, sağlık hizmetlerine erişim, ekonominin büyümesi, gençler için istihdam, çocuk bakımı ve daha aydınlık bir gelecek gibi maddeler vardı; bu sayede partiler, üzerinde anlaşabilecekleri bir ortak zemin oluşturdu.

Başbakan ve Başbakan Vekili arasında bütün politika ve bütçe konularında mutabakat olması gerekiyor. Bu zorunluluk sebebiyle, ideolojik olarak çok farklı pozisyonlarda bulunan liderler ve partiler, anlaşmanın bir yolunu buluyorlar. Bu anlaşma sağlanamadığı için meclis üç yıl boyunca kapalı kaldı fakat yakın zamanda yeniden açıldı; ilerleme sağlanması ve şiddetin geri dönmemesi için kimi stratejiler üretilmeye başlandı bile.

Sonrasında ise Emma, daha az olumlu bir dinamik sergileyen bir örnek verdi. Geçtiğimiz yıllarda çok sayıda kadın destekçisi kuruluş, siyaseten farklı konumlardan gelen kadınları kapsama hedeflerini geride bırakarak kendilerinin "toplumsal ilerlilik" olarak tanımladıkları bir konuma geldiler. Toplumsal olarak muhafazakâr bir kadın olan Emma, kendi siyasi görüşlerini yansıtmayan bu konumu ve manifestoyu destekleyemeyeceğini ifade etti. 2020 yılında muhafazakâr ya da inançlı

does not reflect her political views. For a lot of women's organisations in 2020, many women from socially conservative or faith communities may find themselves to be the "wrong type" of woman. By focusing on policy and ideological differences between women instead of broader gender empowerment issues, this can cause exclusion of women who are not supportive of a left-leaning agenda. For this reason, Emma values the work of the Women's Caucus in focusing on the shared gender perspective and an inclusive manifesto to increase women's involvement and representation in politics.

Picture 9Text Box Text Box 2Bronagh verified from her experience of being in the negotiations for the Good Friday Agreement that no political agreement for peace would have been arrived at without the mandatory coalition ensuring power sharing between political traditions. Whilst the politicians from the largest parties have come through very difficult discussions to work together, communities on the ground want them to go further to create a shared agenda that is more substantially inclusive of all political parties and communities.

In terms of managing ideological difference, bargaining is required to make a power-sharing executive government work. During the first short-lived power sharing executive in 1974, a pre-existing Community Relations Commission that worked with communities on the ground was abolished on the optimistic note that it was no longer required when its functions were integrated into the portfolio of a minority minister. However, the government fell within a few months and things subsequently fell apart. It was more than 15 years later, in 1990, that a new Community Relations Council was established and along with several civil society organisations continued to work to build support and capacity for peace, good relations and development at the grassroots level on both sides. For several organisations this work included having conversations not just about what is in common but also on differences. Bronagh asserts that many conflict resolution efforts want to only focus on what people have in common but omit working through difficult dialogue on dealing with the actual issues of the conflict. For example, addressing the legacy of the past is one of these issues. Often considered soft issues, she argues the issues that touch people on the ground, including those connected with equality, rights, citizenship are the hard issues. Furthermore, victim's groups—which are often overlooked—are often willing to work together to resolve issues.

Another example is an organisation called Community Dialogue, which held conversations based on three questions: What do you want? What do you need? What can you live with, given that others must have their needs and aspirations met?

çevrelerdeki çoğu kadın, kendilerine bu tür kadın örgütlerinde yer bulamıyorlar. Geniş kapsamlı kadın hakları destekleyiciliğinden ziyade politika ve ideoloji farklarına odaklanan bu gruplar, sol eğilimli görüşlere sahip olmayan kadınların dışlanmasına sebep olabiliyorlar. Dolayısıyla Emma, Kadınlar Kurultayı'nın, kadınların siyasette temsiline ve katılımına yönelik ortak ve kapsayıcı bir manifestoya odaklanmasını çok değerli buluyor.

Bronagh, Hayırlı Cuma Anlaşması'ndaki müzakere tecrübelerinden hareketle, iktidar paylaşımını şart koşan zorunlu koalisyon kuralı olmasaydı anlaşma sağlanamayacağını doğruladı. Büyük partilerdeki siyasetçiler zorlu engelleri aşip işbirliği yapar hâle geldilerse de halk onlardan daha da ileri gitmelerini, tüm siyasi partileri ve halkın tüm kesimlerini kapsayan ortak bir gündem oluşturmalarını istiyor.

İdeolojik farklılıkların idare edilmesi gereken bir koalisyonda pazarlık şart. 1970'lerdeki ilk koalisyon hükümeti zamanında tabanla işbirliği hâlinde çalışan bir Toplum İlişkileri Konseyi vardı fakat hükümet kurulunca konseyi ortadan kaldırdılar, bu da işlerin kötüye gitmesine sebep oldu. Şu anda yeni bir Topluluk İlişkileri Konseyi var; bu ve diğer konseyler tabanda destek ve kapasite inşa ediyor, iki taraf arasında farklılıklar ve ortak noktalar üzerine diyalog kurulmasına önayak oluyor. Bronagh çatışma çözümlerinde çoğunlukla ortak noktalara odaklanıldığını, çatışmaya sebep olan anlaşmazlıkların gözardı edildiğini söylüyor. Anlaşmazlıklara örnek olarak geçmişin mirasını gösterebiliriz. Bu genelde yumuşak bir mesele olarak görülse de Bronagh, toplumu etkileyen meselelerin sert meseleler olduğunu öne sürüyor. Genelde gözardı edilen mağdur grupları da birlikte çalışarak sorunları çözmek konusunda istekli.

Örnek başka bir kurum ise Topluluk Diyalogları. Bu kurumun toplantılarında üç soru soruluyor: Ne istiyorsun? Neye ihtiyacın var? Diğerlerinin de ihtiyaçlarının ve beklentilerinin karşılanması gerektiğini göz önünde bulundurarak, ne kadarla yetinebilirsin?

Bronagh kadın manifestosuna geri dönerek Kuzey İrlanda'da kadınlar için başlıca iki sorun olduğunu belirtti: kürtaj ve LGBTQI hakları. Bunlar tartışmalı konular, özellikle eşcinsel evliliği böyle. Bronagh bu konuda diyalog yürütmenin zor olduğunu, iki tarafın da görüşlerinin ve önerilerinin dinlenmesinin önemli olduğunu ifade etti.

Zor konular üzerine konuşmanın önemini kabul eden Emma, yine de esas zamanın ve kaynakların, işbirliğini mümkün kılan ve insanların hayatlarını iyiye götürecek konular üzerinde çalışmaya ayrılması gerektiğini ifade etti. Bu süreç içinde güven ilişkilerinin kurulması, eşzamanlı olarak zor konuların üzerinde çalışılmasını da mümkün kılacaktır.

Bronagh returned to the topic of the Women's Manifesto, and mentioned two issues currently on the table in Northern Ireland: abortion, for which women have been advocating for a considerable time and CEDAW has found the restriction of access to be a violation of women's rights in Northern Ireland and LGBTQI rights, particularly gay marriage. While these issues were not on the agenda in the peace negotiations She admits these are difficult conversations and that it is important to be respectful allowing for assertions of both support and concerns.

Emma agrees that difficult issues must also be addressed but considers it worthy to spend the vast majority of time on issues which allow for working together to make changes that improve people's lives. As this progresses, trusted relationships increase, and difficult issues can be worked on in parallel with common causes.

How can consensus among women from different backgrounds can be created?

From the outset the Women's Coalition agreed to work towards reaching political accommodation and was able to create consensus on the topic of inclusion as including not only women but also other political parties and views, such as the contested inclusion of Sinn Fein. While supporting inclusion, the Coalition also challenged parties with connections to armed groups to play their part in having ceasefires restored and maintained.

Emma distinguishes managing a conflict from dealing with the actual issues of the conflict. She recommends an incrementalistic approach, which does not attempt to do too much too fast. At times, attempting to deal with the very difficult outstanding issues such as legacy, identity and language rights led to the collapse of the process. While the process has always been restarted, stabilising peace has been challenged by focusing too much on these larger more divisive issues.

The progress in Northern Ireland is a result of both bottom-up and top-down, according to Emma. There were women who felt their voices were not being heard and wanted to participate. Some of these women self-organised without any funding, and some were supported by government, European, and US funding to provide spaces for women to get into organisational structures. The Northern Ireland Executive has taken a collaborative design approach to engage with people on the ground and get community's input into issues that will impact them. In most cases, people needed someone who can advise and facilitate, and the co-design approach is a useful model for this.

When the Women's Coalition won its mandate to be part of the negotiations, that sent a message to all political parties and they also started to integrate more women

Farklı kesimlerden gelen kadınlar arasında nasıl fikir birliği sağlanabilir?

Kadınlar Koalisyonu bu konuda uzlaşmayı kabul ederek kapsayıcılık konusunda anlaşma oluşturmayı başardı; sadece kadınların değil diğer siyasi partilerin ve görüşlerin de kapsanmasını sağladı. Örneğin tartışmalı Sinn Fein partisinin katılımını da Kadınlar Koalisyonu kabul ettirdi.

Emma, çatışmayı yönetmekle çatışmanın ortaya çıkardığı sorunları çözmek arasındaki farka dikkat çekti. Kademeli bir yaklaşımı öneren Emma, birden her şeyi çözmeye çalışmamak gerektiğini ifade etti. Geçmişin mirası, kimlik ve dil gibi zor konular üzerine çok gidilmesi kimi zaman sürecin raydan çıkmasına sebep oldu. Bunların ardından süreç daima yeniden başlatıldıysa da, bu tür insanları bölen konular üzerine fazla yoğunlaşmak, barışın istikrara kavuşmasını zorlaştırıyor.

Emma'ya göre Kuzey İrlanda'daki barış hem yukarıdan aşağı, hem aşağıdan yukarı işleyen süreçlerin sonucu. Seslerini duyuramadıklarını hisseden ve daha fazla katılım göstermek isteyen kadınların bir kısmı, herhangi bir fon almadan kendilerini örgütlediler; bir kısmı hükümet, Avrupa ve Amerika fonlarıyla desteklenerek kadınların kurumsal yapılara girebilmeleri için alan açmalarına yardım edildi. Kuzey İrlanda yönetimi, halkla iletişim kurmak ve kendilerini etkileyecek konularda onların görüşlerini de almak adına işbirlikçi tasarım odaklı bir yaklaşım benimsedi. İnsanlar çoğu zaman kendilerine fikir verecek ve yardımcı olacak birilerine ihtiyaç duyuyorlar, işbirlikçi tasarım yaklaşımı da buna uygun bir model.

Kadınlar Koalisyonu'nun müzakerelere katılma hakkını kazanması, tüm siyasi partilere bir mesaj yolladı; partiler müzakere takımlarına ve partinin bizzat kendisine daha çok kadın dahil etmeye başladılar. Kadınlar Koalisyonu'na dair günümüzde hâlâ devam eden tartışmaların çoğu, silahlarını henüz bırakmamış örgütlerle ilişkisi olan partiler de dahil tüm siyasi partilerle müzakerelere devam etmeyi seçmiş olmalarından kaynaklanıyor. DUP gibi buna katılmayan partiler, bu biçimde kapsayıcılık tesis etmek gibi politika kararlarının Kadınlar Koalisyonu'nun yetkileri dahilinde olmadığını öne sürdü. Bu durum, kapsayıcılığın yarattığı gerilimleri ve zorlukları; Kadınlar Koalisyonu'nun bütün kadınların görüşlerini temsil etmediğini gösterdi.

Kuzey İrlanda'da toplumsal diyalogları kim kolaylaştırıyor?

Katılımcıların toplumsal diyalogda dış kolaylaştırıcılara ilişkin sorularını yanıtlayan Bronagh, Ortadoğu'da Kuzey İrlanda'da olduğu gibi yerleşik bir taban hareketleri/sivil toplum aktivizmi geleneği ve kültürü olmadığını ifade etti. Fakat bu koşullarda bile fırsatlar yaratmak, bu fırsatları geliştirmek ve kullanmak

in negotiating teams and party structures. Much of the dispute about the Women's Coalition that continues to this day centres on its choice to continue negotiations with all parties including those who had not decommissioned and had associations with an armed organisation. For those who were not in agreement with the parameters of the discussion, such as the DUP, they felt the Women's Coalition mandate did not include policy decisions such as establishing inclusivity in this manner. This demonstrated the tension and difficulty of inclusivity as the Women's Coalition was not representative of all women's views.

Who facilitates community dialogues in Northern Ireland?

Bronagh responded to participant questions about external facilitators for community dialogues with an awareness that in the Middle East, there may not be an established culture / history of grassroots building and civil society activism, as there has been in Northern Ireland. However, creating, building, and seizing opportunities is still possible. Dialogues on challenging political and peacebuilding issues conducted by Community Dialogue did not have facilitators external to Northern Ireland but were organised by a diverse internal team of about ten people committed to developing understanding and reaching accommodation. As there had been a movement of grassroots women's organisations and networks in Northern Ireland for many years, many of the arguments within the women's movement had already been had. By the time they formed the Women's Coalition, women were tired of falling out and realised there was a bigger prize, which was getting a sustainable peace and functional government and progressive change for women and their communities.

During the negotiations there was an international mediator who maintained respect and dialogue among all parties, and when the DUP left the negotiations the Women's Coalition encouraged them to re-join to maintain an inclusive process and outcome. Alongside the negotiations, which took place in secret three days per week, was a political forum which met once a week without an international mediator. In this forum the Women's Coalition experienced a backlash and came under pressure to leave. For a long time, people had witnessed militarised, violent and dangerous language being used against each other by political parties, but when they saw that language being used against women, they came to a realisation that it was unacceptable. The Women's Coalition withstood the onslaught, using its power to expose and force change in behaviours and gain support and respect as mediators. Whilst it is not always possible to bring in external mediators, it is important to recognize who in any given situation can facilitate difficult dialogues across divides.

Bronagh Hinds answers participant questions in the afternoon session

Bronagh Hinds öğleden sonraki oturumunda katılımcı sorularını yanıtlarken

mümkün. Kuzey İrlanda'daki toplumsal diyaloglarda dış kolaylaştırıcılar kullanılmadı; bu diyaloglar, yaklaşık on kişilik bir iç ekip tarafından organize edildi. Tabandaki kadın örgütleri ve ağları zaten mevcut olduğu için çatışmaya ve kadın hareketine yönelik çoğu tartışma zaten yapılmıştı. Kadınlar Koalisyonu kurulduğunda kadınlar sürekli kavga ediyor olmaktan bıkmış ve daha büyük hedefin farkına varmıştı: sürdürülebilir barış, işleyen bir hükümet, kadınlar ve toplum için ilerici değişim.

Müzakereler esnasında dış arabuluculardan biri tüm tarafların saygısını kazanmayı başarmış, hepsiyle diyalog kurmuştu. DUP müzakereleri terk ettikten sonra bile Kadınlar Koalisyonu onları yeniden katılmaya teşvik etmişti, zira sürecin kapsayıcı olması gerektiğini düşünüyorduk. Kapalı kapılar ardında haftada üç gün gerçekleşen müzakerelere ek olarak haftada bir toplanan bir siyaset forumu da vardı; burada Kadınlar Koalisyonu çok tepki gördü ve ayrılmamız yönünde bize baskı yapıldı. İnsanlar siyasette askeri, şiddetli ve tehlikeli bir üslubun kullanıldığına geçmişten beri şahit oluyorlardı, fakat bu tür bir dilin kadınlara karşı kullanılmasını kabul edilemez buldular. Bu aslında cinsiyetçi bir bakış açısı, fakat Kadınlar Koalisyonu bu algıyı kendi çıkarına kullanıp forumda arabulucu olarak destek ve saygı görmeyi başardı. Dış arabulucular bulmak her zaman mümkün değil fakat herhangi bir durumda ayrılmış kesimler arasında gerçekleşmesi gereken zor diyalogları kimin başlatabileceğinin farkında olmak önemli.

Can you tell us a bit more about the Syrian women, and how this relates to the Turkish case?

Even though it was one of the smallest parties in the room, the Women's Coalition had an electoral mandate that gave them a right to be there. This taught everyone the importance of having a mandate. Bronagh reported that Syrian women's participation was questioned - who they were or who selected them, and why they were an advisory body. In her opinion, if the only way to include women's voices in a negotiating process is for the UN to be innovative by establishing an advisory body to the mediator and arranging a selection process for women, she would want that. There have been backlashes and accusations of 'traitor' against Syrian women just as there were against the Women's Coalition in Northern Ireland; this is not unusual as they are diverse women holding different perspectives sitting together. They are limited in numbers but inclusive and diverse, including Kurdish representation from the outset. As was also the case in Northern Ireland, members of the Syrian Women's Advisory Board have had very difficult conversations amongst themselves, and do not always agree. They have advocated for 40% women in the government and the opposition delegations to the negotiations and a civil society delegation that is 50% women.

Participants engage with speakers during Q&A session

Soru cevap oturumu esnasında katılımcılar

Bize Suriyeli kadınlardan biraz daha bahsedebilir misiniz? Türkiye örneğiyle nasıl bir bağlantı kurulabilir?

Kadınlar Koalisyonu ortamdaki en küçük partilerden olsa da, seçimlerdeki kazanımı, oradaki varlığını meşru kılıyordu. Bu, sandığın getirdiği meşruiyeti herkese gösterdi. Bronagh, Suriyeli kadınların katılımına yönelik soruların sorulduğunu ("bunlar kim" ya da "nasıl seçildiler" gibi) belirtti. Bronagh'a göre kadınları sürece dahil etmenin yolu, BM'nin kadınları seçmesi. Kuzey İrlanda'daki Kadınlar Koalisyonu'na karşı olduğu gibi, Suriye'deki kadınlara karşı da itirazlar ve tepkiler oldu; kendilerine bazen devrime ihanet ettikleri suçlamasıyla saldırılıyor. Kadınlar kendi aralarında gerçekleştirilmesi güç diyaloglar yaşadılar; her zaman aynı fikre sahip değiller. Hükümette, muhalefet heyetinde ve sivil toplum heyetinde kadınların daha yüksek oranlarda temsil edilmesi gibi konularda başarılı bir mücadeleye verdiler. Sayıları az olsa da kapsayıcı ve çeşitliliğe sahip bir ekip; Kürtler de temsil ediliyor.

Siyasi analiz, müzakereyle ilgili konular ve tüm tarafların beklentilerini karşılayacak çözümler üzerine çalışıyorlar. Hâlihazırda 150 kişiden oluşan bir anayasa komitesi var; üyelerin üçte biri kadın. Bunun arkasında BM Kadın Birimi tarafından sürece katılımları desteklenen Suriyeli kadınların kaç yıllık çabaları var.

Bronagh gücü ele geçirmenin, fırsatlar yaratmanın ve ilişkiler geliştirmenin, Emma'nın da dediği gibi Suriyeli kadınlar için önemli olduğunu ifade etti. Suriyeli kadınlar, hem dış, hem Suriyeli kolaylaştırıcıların bulunmasının diyaloga katkıda bulunduğunu ifade ediyorlar.

Fon almak, bağımlılık ilişkisi yaratıyor mu?

Bağımlılık konusuna baktığımızda, fon alan kuruluşların belirli bir ajandaya bağlı kalmasının beklendiğini sıklıkla görüyoruz. Örneğin İngiltere'de Başbakan Margaret Thatcher döneminde böyle oldu, kendisi sivil toplumun hükümetin sözünü dinlemesi, hatta hükümetin vereceği hizmetleri vermesi gerektiğini düşünüyordu. Bronagh, hükümetten fon almakta bir sorun olmadığını, fakat sivil toplumun bağımsızlığının korunması gerektiğini düşünüyor. Demokratik bir toplumda bunların ikisi de mümkün. Fakat kemer sıkma politikaları hakim olduğunda, sivil toplumun eşitlik ve insan hakları savunuculuğunu bir yana bırakıp başka hizmetler sunduğunu görürsünüz.

Emma'ya göre hükümetten ve uluslararası camiadan gelen fonlar, Kuzey İrlanda'daki gönüllülük sektörüne yaradı; topluma destek olup barış sürecini kabul etmelerini sağladı. Fakat bu durumda da fonların azalması sorun teşkil ediyor,

Their work focuses on political analysis and issues around the negotiation and possible solutions, options and pathways to propose to meet the aspirations and fears of all parties involved. Currently, there is a constitutional committee made up of 150 people, one third of which is women. This is testimony to the years of work by Syrian women supported by UN Women advocating for women's voices in the process.

Bronagh agrees that seizing openings to power, creating opportunities for change, and developing relationships has been important for the Syrian women just as Emma has suggested. Syrian women have identified having both Syrian and external facilitators as being helpful in dialogue.

Does funding bring about dependence?

In terms of dependency, when funding is allocated, recipient organisation are often expected to follow a certain agenda. This happened under the administration of Prime Minister Margaret Thatcher in the UK who wanted civil society to be more compliant with the government and provide government services. Bronagh's view is that in a good democratic society, it is possible to accept government funding and maintain independence; however, if civil society's independence is compromised, they need to take a step back. Another problem is that in situations of austerity or emergency, you find civil society providing valuable services at the expense of a strategic approach of advocacy on equality and human rights.

According to Emma, government and international funding has provided comparatively well for the third sector in Northern Ireland which has empowered many communities and kept them on board in terms of the peace process. This creates challenges when the funding reduces as people have learned to live on a certain level of community provision. Competition for funding can also then emerge, which deters collaboration. Community engagement and cooperation has been critical to the peace process, but Emma recommends that investment in future generations is essential to prevent younger generations from romanticising the past and returning to violence.

Can you talk a bit more about human rights?

Human rights are a hard issue and are still an issue in the Irish conflict. In Syria, Northern Ireland, and other places, we have different views about whose rights and what civil rights constitute human rights, and fear always exists about

zira insanlar belirli bir düzeyde destek almaya alışmış oluyor. Böylesi durumlarda fonlar için rekabetin açığa çıkması, işbirliğini baltalayan bir faktör. Barış sürecinde toplumsal katılım ve işbirliği çok önemli oldu, fakat Emma, genç kuşakların geçmişi ve şiddet olaylarını idealize etmemeleri için onlara yatırım yapılması gerektiğini, asıl önemli olanın bu olduğunu düşünüyor.

İnsan haklarından biraz daha bahsedebilir misiniz?

İnsan hakları, sert meseleler arasında; bu mesele, İrlanda çatışması bağlamında tamamen çözüme bağlanmış değil henüz. Suriye, Kuzey İrlanda ve diğer yerlerde kimin ne hakları var, hangi yurttaşlık hakları insan haklarıdır gibi sorulara herkesin farklı cevapları var; temel haklara saygı duyulmayacağına dair korku her daim devam ediyor. Ülke içindeki sorunları nötralize etmek ya da dengelemek açısından uluslararası standartlar çok önemli. Konu, uygulanması gereken küresel haklar meselesi olarak ele alınmalı. Kuzey İrlanda'da durum şöyleydi; toplumun bir tarafı insan haklarını geniş anlamda kavramakta çok güçlük çekiyordu, diğer taraf ise insan haklarına dair her şeyi bildiklerini zannediyordu ama aslında bilmiyordu. Siyasi partilerin eşitlik ve insan haklarına tümüyle taahhüt etmesi çok önemli, fakat bu konuların gözeticisi esasen bağımsız sivil toplum olmalı.

II. TÜRKİYE'DE KADINLARIN ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ TECRÜBELERİNE BAKIŞ

Bir katılımcı, Türkiye'deki süreç esnasında süreci destekleyenlerin yanısıra başarılı olacağına inanmayanların da olduğunu belirtti. Katılımcıya göre, kadınlar sürece yeterince dahil olmadı ve kendilerini görüşmelere dahil etmek için yeterince ısrarcı davranmadı.

Çözüm sürecinde yeni bir anayasanın oluşturulmasına yönelik tartışmalar esnasında bir katılımcı, bunun kadınlar adına elden kaçırılmış bir fırsat olduğunu ifade etti. Kadınların sürece dahil olduğunu ifade eden katılımcı, şu eleştiriyi getirdi: eğer kadınlar, geçmiş yılların ve geçmişteki süreçlerin tecrübelerine binaen anayasa tasarımları geliştirmiş olsalardı, Türkiye şu anki hâlde olmazdı. Sahip çıkma ya da sebat duygusu yoktu, geriye dönüp bakıldığında, çok daha fazla şey yapılabilirdi. Fakat iyi tarafından bakmak gerekirse, kadınlar kültürel dönüşüme büyük katkılarda bulundular.

Başka bir katılımcı, görüşmeler başladığında kadınların ortak noktalarını konuşmaya çok hevesli olduğunu, ama farklılıklarından bahsetmediğini ifade etti. Benzer ortak tecrübeler üzerinden hemen empati ve anlayış geliştirmenin sorunlu

non-compliance to basic rights. The international standards are very important in neutralising the issue from the domestic into the international framework. It is helpful to address this as an issue of global rights that need to be implemented. There was an issue where on one side of the community in Northern Ireland, it was very difficult to get a broad understanding of human rights, and the other side felt they knew everything about human rights, but they often didn't. It is important that there is full commitment to equality and human rights by political parties, but the guardians of these issues must be some independent civil society.

II. OVERVIEW OF WOMEN'S EXPERIENCES IN CONFLICT RESOLUTION IN TURKEY

A participant distinguished that during the talks in Turkey, there were groups of supporters and groups of those who did not believe in its success. To her, it appeared that women were not able to take part in the talks, and they were not decisive enough in inserting themselves into talks.

Regarding the debates about the creation of a new constitution during the resolution process, another participant felt this was a missed opportunity for women. While she asserts that women had been involved throughout the process, her critique is that had the women been prepared with proposals for the constitution based on the experiences of previous years and past talks, Turkey would not be in its current situation. There was little feeling of ownership or perseverance, and in retrospect, more contributions could have been made. However, on a positive note, women did make a huge contribution towards cultural transformation.

Another participant said that when the talks started, women were enthusiastic to talk about their commonalities but did not discuss their differences. However, she finds the immediate response of expressing empathy or understanding based on similar experiences problematic, as this results in myopia without any focus on the long game of dealing with the real differences between people in Turkish society. There is a paradox of needing both immediate action and long-term perspective.

In the Women Mediators' Group in Turkey, they intentionally started with sharing narratives to establish a common language. Participant stated the value of these conversations to reveal how different women's stories and definitions are, and she suggests more similar efforts are needed.

Participants discuss their own experiences in conflict resolution in Turkey

Katılımcılar Türkiye'de çatışma çözümüne dair tecrübelerini paylaşırken

bir yaklaşım olduğunu söyleyen katılımcı, bu yaklaşımın, toplumdaki çeşitli kesimler arasında gerçekte var olan farkların üzerini örttüğünü ve uzun vadede miyopluk yarattığını öne sürdü. Hem uzun vadeli bir bakış açısı oluşturmak, hem de hemen eyleme geçmek gerekiyor; bu durumun ortaya çıkardığı kimi çelişkiler var.

Türkiye Kadın Arabulucular Grubu, ortak bir dil geliştirmek adına çalışmalarına hikâye paylaşımıyla başlıyor. Katılımcı, bu konuşmaların kadınların hikâyelerindeki ve tanımlarındaki farkları açığa vurmakta çok faydalı olduğunu, benzer faaliyetlerin hayata geçirilmesi gerektiğini ifade etti.

Barış süreci esnasında anaakım medyada çalışan başka bir katılımcı, bu dönemde medyada kadınların çıkarlarının temsil edilmediğini belirtti. Çözüm sürecini destekleme isteği, önemli pozisyonlarda kadınların yeterince temsil edilmemesini eleştirmelerini engelledi; bunun yerine süreci iyi bir şekilde yansıtmaya çalıştılar, fakat dönüp bakınca "acaba böyle yapmasa mıydık" diyor.

Diğer bir katılımcı, barış sürecini, kadınların tecrübelerindeki ortak noktalara yeterince yoğunlaşılması üzerinden eleştirdi. Azınlık bir kadın gazeteci olarak kendisi, Türkiye'de kadınların bir araya gelmesinin önünde çeşitli engeller olduğunu düşünüyor; sınıf farkları, siyasi aidiyetler veya radikal feminizm gibi; kadınların bu engelleri aşmak için daha çok çaba harcayabileceğini düşünüyor. Çözüm sürecinde ve Oslo görüşmeleri esnasında medyada sık dile getirilen bir ifade, "artık analar ağlamasın" idi; hem asker, hem gerilla anneleri kast ediliyor-

One participant who was working as a journalist in mainstream media during the time of the peace process commented that women's interests were not represented in the media during this period. In their attempts to support the resolution process, they were not critical of the underrepresentation of women in critical positions and only shined a positive light on the process, although in retrospect, she wonders if they should not have spoken differently about it.

Another participant's critique of the peace process was that there was an inadequate focus on commonalities in women's lived experiences. As a woman, a journalist and a minority, she found there to be several barriers preventing women from coming together in Turkey such as class differences, political affiliations, or radical feminism, and she believes women could have done more to overcome these. A common rallying cry used in the media at the time and during the Oslo process was "let the mothers crying stop" in reference to the mothers of both military and guerrilla fighters. One way to unite women would have been focusing on what, besides not losing their sons, would change in a woman's life if there were no more fighting. She suggested that this idea "what would change in a woman's life" could be the new common agenda of the women's movement and the topic of a campaign to drive support for a renewed resolution process. Regardless of class differences, women have more in common than their sons, and some of these commonalities could have been focused on.

One participant acknowledged the investment of DPI participants in preparing during the absence of an ongoing peace process, although she feels they would still be unprepared should the process restart again tomorrow. She wondered what is currently preventing women from uniting to work together in Turkey.

When the talks started, there was a Women for Peace initiative comprised of women from diverse backgrounds holding meetings, publishing booklets and doing outreach around Istanbul to discuss what would change for women if there was no war. However, the initiative has dwindled away rather than growing, which could be due to not establishing permanent contact with women from other communities to not create a hierarchical organisation of female spaces and groups. Despite this, the civil and women's movements in Turkey have made considerable gains over the years.

In May 2015, women organised a meeting at Bilgi University about women's rights, during which a Women's Freedom Assembly was formed as well as other commissions. The objectives of these groups were to have debate about women's expectations for the new constitution and negotiations especially regarding

du. Kadınları birleştirmek için, çatışma biterse hayatlarında oğullarını kaybetmemekten başka nelerin değişebileceğine odaklanılabildi. Katılımcı, "kadınların hayatında neler değişecek" fikrinin, kadın hareketinin yeni ortak gündemi olabileceğini, yeni bir çözüm süreci için bu fikir üzerinden destek kampanyası yürütülebileceğini ifade etti. Sınıf farkları olsa dahi kadınların oğullarından daha fazla ortak noktası var; bu ortak noktalara yoğunlaşılabilir.

Başka bir katılımcı, DPI katılımcılarının, devam eden bir barış süreci olmadığı hâlde hazırlanıyor olmalarının değerli bir yatırım olduğunu ifade etti; fakat süreç yarın başlasa kendisini yine de hazırlıksız yakalanmış hissedeceğini söyledi. Türkiye'de kadınların bir araya gelerek işbirliği yapmasının önünde ne engel olduğunu anlayamadığını belirtti.

Görüşmeler başladığında, farklı kesimlerden gelen kadınların oluşturduğu Barış İçin Kadınlar Girişimi vardı; bu girişim toplantılar yapıyor, kitapçıklar yayınlıyor ve İstanbul'da, savaş olmasa kadınların hayatında nelerin değişeceğinin tartışıldığı faaliyetler gerçekleştiriyordu. Fakat girişim büyüyeceğine azalarak küçüldü; belki de bunun sebebi, kadın gruplarında hiyerarşik bir örgütlenme yaratmak adına diğer topluluklardan kadınlarla kalıcı temas kurulmamasıydı. Yine de, geçtiğimiz yıllarda Türkiye'deki sivil toplum ve kadın hareketleri kaydadeğer kazanımlar sağladı.

Mayıs 2015'de kadınlar, Bilgi Üniversitesi'nde kadın haklarına dair bir etkinlik düzenlediler; bu etkinlikte başka komisyonların yanısıra bir de Kadın Özgürlük Meclisi kuruldu. Bu grupların amacı, yeni anayasadan ve müzakerelerden kadınların beklentilerini tartışmaktı; özellikle de şiddetle mücadele, hakikat ve uzlaşma komitesi kurulması ve çatışma bölgelerinde kadınların gerçekliğinin temsil edilmesi gibi konularda. Bu etkinliklerin düzenlenmesinden sorumlu birkaç katılımcı var aramızda, hatta biri katılımı nedeniyle tutuklanmıştı.

Katılımcılardan biri, kadınların barış sürecinde ellerinden geleni yaptıklarını düşündüğünü, ama belki de kamusal alanın daha rahat ve açık olduğu o dönemde, bu durumu yaygınlaştırmak ve kalıcı kılmak için daha çok çaba harcanabileceğini ifade etti. Süreç esnasında oluşan bu atmosfer, siyasi iktidarın keyfine bağlıydı. Bunun neticesi olarak, barış sürecinin ardından gelen saldırılar esnasında insanlar kamusal alandan çekilmeyi tercih ettiler; fakat katılımcı, bu dönemde kadınların teması sürdürmekte ısrarcı olması gerektiğini, hatta gerekirse diğer kadınlarla kendi evlerinde bile buluşulabileceğini söyledi.

Bir katılımcı, çözüm sürecinin öncesinde de kendisinin çoğuna üye olduğu bir sürü kadın grubu ve hareketi olduğunu belirtti. Fakat bu örgütlerin bir kısmı,

combatting violence, establishment of a truth and reconciliation council, and the representation of women's truth in conflict zones. Several participants were involved in the organisation of these meetings, one of which was arrested for her participation.

One participant stated that whilst women felt they made the best of the opportunities they had during the peace process that they could, perhaps they could have worked harder during that period of a more relaxed and open public space to make it even more widespread and permanent. Rather, by simply enjoying this atmosphere created during the process, it was dependent on the whims of the political power. As a result, during the process of attacks that followed the peace talks, people tended to retreat from public spaces, and in that season, the participant suggests women should have been more insistent in establishing contact, even meeting with women in their homes.

One participant pointed out that there have been women's groups and movements predating the resolution process, many of which she has been a part of. However, several of these are women's branches of various political parties such as the AKP and HDP, and she points out the problem that women have waited to have spaces created for them rather than fighting for a space for themselves.

While some critique the resolution process as not having produced any changes, one participant considers it to have been the most important achievement of the AKP as this period provided two and half years of no casualties, and also saw a cultural transformation. However, additional legal transformation was needed. Several groups wrote reports on the roots of the conflict going back more than the thirty years. They found that society was ready and supportive of the peace process, but some political groups were not understanding of the background of the conflict and had very different perceptions of what was happening.

Women academics, intellectuals and civil society brought people together around the table to put aside prejudices and historical misconceptions about the other. The participant found this essential but criticised that their words were not turned into action afterward. For example, after all meetings, including DPI events, reports are produced and sent to government and others, and they do hear back that Ministers are reading them.

A participant expressed support that the resolution process continues in the patriarchal ideology or perspective; which can even be supported by women themselves in some communities. This is usually caused by societal pressure on women.

AKP ve HDP gibi siyasi partilerin kadın kolları; katılımcı, bu tür örgütlerde kadınların kendilerine alan açmak için mücadele etmek yerine kendilerine alan açılmasını beklediklerini söyledi.

Çözüm sürecinin hiçbir değişiklik yaratmadığını ifade ederek eleştirenler var, fakat bir katılımcı, bunun AKP'nin en önemli kazanımı olduğunu, zira iki buçuk yıllık bir dönem boyunca çatışmada can kaybı yaşanmadığını, üstüne bir de kültürel dönüşüm gerçekleştiğini ifade etti. Fakat bunu destekleyecek yasal dönüşümlerin de gerçekleşmesi gerekirdi. Çatışmanın otuz yıllık kökenleri üzerine raporlar hazırlayan gruplar oldu. Toplumun barış sürecine hazır ve destekçi olduğunu, fakat kimi siyasi grupların çatışmanın arka planını anlamadıklarını, olan bitene dair çok farklı algılarının olduğunu gördüler.

Kadın akademisyenler, entelektüeller ve sivil toplum, insanları aynı masanın etrafına oturtarak birbirlerine dair sahip oldukları tarihsel önyargıları bir yana bırakmalarını sağladı. Katılımcı bunun önemli bir çaba olduğunu, fakat masa etrafında konuşulanların sonrasında eyleme geçirilmediğini bir eleştiri olarak ifade etti. Örneğin DPI etkinlikleri de dahil bütün toplantılardan sonra raporlar hazırlanır, hükümete ve diğerlerine yollanır, bakanların bu raporları okuduğuna dair bir geribildirim yapılır; bu tür bir girişimde bulunulabilirdi.

Bir katılımcı, çözüm sürecinin ataerkil bir ideoloji ekseninde ilerlediğini ifade etti; bunun kimi kesimlerdeki kadınlar tarafından desteklendiğini söyledi. Bunun arkasında genelde kadın üzerindeki toplumsal baskılar var.

Yeni anayasa konusunda bir katılımcı, bir gözlem ve çalışma grubunun kurulmasının değerli bir girişim olabileceğini ifade etti. Anayasadaki vatandaşlık tanımına dikkat çeken katılımcı, taslakta vatandaşlığın Türklük değil Cumhuriyet üzerinden tanımlandığını belirtti. Belki de tecrübesizlikten ötürü, temel hak ve özgürlükleri ileri götürmek için bu büyük fırsatı yeterince değerlendiremediklerini, taslaklarının devlet ve diğer kurumlar tarafından kabul edilmediğini söyledi.

Başka bir katılımcı, Türkiye'nin diğer ülkeler gibi olmadığını, her şeyin çok hızlı olup bittiğini ya da değiştiğini söyledi. Kadınlar bu durumdan istifade edebilir, zira kadınlar bir araya gelip sorunları ele almakta ve değişim yaratmakta çok hızlı olduklarını zaten kanıtladılar.

Bir katılımcı, DPI'nın Türkiye etkinliklerinde sağlanan kazanımların bir umut sebebi olduğunu ifade etti. Meclisteki siyasi partilerin bile Kürt sorununun tarihsel kökenini anlamadığını, yeni demokratik bir çerçeve için yeni bir yasa çıkarıldığını çoğunun bilmediğini belirtti. DPI katılımcılarının dünyanın dört bir

Regarding the drafting of the constitution, another participant proposed that it would have been important to have monitoring and a drafting study. Using the example of the definition of citizenship, she says there was only one paragraph with a proposed definition that all citizens would be citizens of the Republic, not “Turks” or “Turkish people”. She says they were unaware of this huge opportunity to promote fundamental freedoms and rights, perhaps due to their inexperience, and their drafts were blocked by the state and other institutions.

Another participant says that Turkey is not like other countries in that things can change and happen very quickly. This can be capitalised upon by women, who have already proven their ability to talk about many things together, to bring about dramatic change from one day to the next.

A participant says that the gains that have been made since DPI’s activities in Turkey are a reason for hope. She says that even political parties in parliament do not understand the historical background of the Kurdish issue and many are ignorant of a bill that has been passed on a new democratic framework. DPI participants have gained knowledge about many examples around the world, and she recommends that they pass on these lessons learnt.

One participant stated that she recounted a period in Diyarbakir when she witnessed sandbags put around, women with weapons on their backs, the apparent forming of an army, and guerrillas and military ignoring one another and using different roads. A short while after this, incidents began to happen, confirming her thoughts that disarmament was not going to happen and exposing public distrust in the process. This same participant works with grassroots organisations in the regions, and many of those she works with lost children, families, and villages to the conflict and then felt resentful about the ceasefire and did not embrace the resolution process. She also lost a very close family member in the conflict and could empathise with these sentiments.

One woman praised past efforts of organising inclusive meetings of women across all the provinces in Turkey, saying that diversity was well represented. Attendees felt free to bring their individual ideologies and idiosyncrasies, as well as past hurts and grievances, to the table. She said that many remember them fondly, and that women present a hopeful opportunity to bring an end to the culture of violence in Turkey. This participant explained that they host workshops for women from enemy groups, families of armed groups, to learn how to be together as women, drawing their experiences to the background and focusing on co-existence with their differences. Through activities such as this, they can

yanından vakalara dair geniş bir bilgi dağarcığının oluştuğunu, bunları herkesle paylaşımları gerektiğini söyledi.

Diğer bir katılımcı, Diyarbakır’da bir dönem her yerde barikatların kurulduğunu, silahlı kadınların bir orduyu muşçasına sokaklarda gezdiğini, askerlerin ve gerillanın birbirlerini görmezden geldiğini hatırladığını söyledi. Bundan kısa bir süre sonra olaylar yaşanmaya başladı, bu da silahların bırakılmayacağına dair şüphelerini ve halkın sürece yönelik güvensizliğini haklı çıkardı. Bölgedeki taban örgütleriyle birlikte çalışan katılımcı, bu insanların çoğunun çatışmada çocuklarını, ailelerini ve köylerini kaybettiklerini, ateşkes fikrinden hoşlanmadıklarını, çözüm sürecini kabullenmediklerini belirtti. Çatışmada kendisi de çok yakınına kaybeden katılımcı, bu insanları anladığını ifade etti.

Geçmişte Türkiye’nin her yerinde kadınları bir araya getiren kapsayıcı toplantılar düzenlenmiş olduğunu hatırlatan bir katılımcı, bu toplantılardaki çeşitliliği övdü. Katılımcılar bu toplantılarda kendi bakış açılarını ve idolojilerini, hatta kayıplarını ve acılarını ifade etmekten çekinmediler. Toplantıların katılımcılar tarafından iyi anıldığını, Türkiye’deki şiddet kültürünü sonlandırmak adına kadınların önemli bir fırsat olduğunu belirtti. Katılımcı, karşıt gruplardan kadınlar için çalıştaylar düzenlediklerini, bu kadınlara tecrübelerinden faydalanarak nasıl bir arada yaşamaya odaklanabileceklerini öğrettiklerini söyledi. Bu tür faaliyetler aracılığıyla kadınlar, etiketleri ve stereotipleri bir yana bırakarak birbirlerine birey olarak bakabiliyorlar. Katılımcı, kadınların katılımında odağın kadın olmanın biyolojik gerçekliğinde değil, kadın üslubunda ve davranışında olduğunu söyledi. İrlanda’da olduğu gibi, uzmanlar kadınların rollerine odaklanmasına ve ilişkiler geliştirmesine yardımcı olacak etkileşimleri sağlayabilir. Diğer katılımcılar, bireyler arasında barış sağlanmasının, partiler ve devletler arası barıştan daha önemli olduğunu ifade etti.

Beş yıl boyunca bir sivil toplum örgütünün başında olan bir katılımcı, ilkokulda Türkçe konuşmadığı için öğretmeninden dayak yiyen bir Kürt konuşmacının yaptığı konuşmayı andı. Sivil toplum örgütünde Kürtlerin çektiği acılara dair bu tür hikâyeleri dinleyen kadınlar, zamanla Kürt sorununun kişisel boyutlarını anlamaya başladılar.

Katılımcılar makro ölçekli siyasete ve yukarıdan aşağıya yaklaşımlara dair çekinmelerini ifade ettiler, insanların neden kendi aralarında barış sağlayamadıklarını sorguladılar. Geçmişte mücadele hâlinde olanların iktidarda olması, gelecekteki barış sürecinin farklı olmasını, mikro ölçekli politiklardan daha fazlasına odaklanılmasını gerektirecek. Türkiye’deki çözüm sürecinde gündelik hayata dair me-

move away from stereotypes and labels and see each other in their individual identities instead. The participant explained that the discussion about women's involvement is not about being women biologically, but the language and way of behaving of women. As was the case in Ireland, experts can facilitate interactions that help women focus on their roles and building relationships. Other participants reiterated the importance of peace between individuals, more than peace between parties and states.

One participant who led a civil society organisation for five years spoke about bringing in a Kurdish speaker to share from her own experiences of being beaten by her teacher in elementary school for not being able to speak Turkish. By hearing such stories of Kurdish suffering, women in the organisation began to understand the personal dimensions of the Kurdish issue.

Participants questioned the focus on macro politics and top-down approaches, whilst stumped as to why they cannot make peace amongst themselves. As the people who were fighting against each other are now in power, a future peace process will have to be different and focus on issues besides micropolitics. They find that topics of daily life were omitted in the Turkish resolution process, unlike in Northern Ireland where the women talked about nurseries and childcare. There are principles of human rights and equality which she believes no one would refuse to talk about.

Afternoon session continued

Öğleden sonraki oturum

selelerin konuşulmadığını söyleyen katılımcılar, Kuzey İrlanda sürecinde böyle olmadığını, kadınların kreşler ve çocuk bakımı üzerine konuştuğunu gözlemlediklerini belirtti. Katılımcı, kimi insan hakları ve eşitlik ilkelerini hiç kimsenin inkâr edemeyeceğini ifade etti.

Bir katılımcı, çözüm sürecine geçmişte inandığını, sorunlara ve engellere rağmen hâlâ da inanmaya devam ettiğini belirtti. Kendi yabancılaşma ve asimilasyon tecrübelerini aktaran konuşmacı, Kürt olduğunu, 18 yaşında üniversitede sosyoloji okumaya başladığında öğrendiğini söyledi. Siyasi partilerin propagandalarına rağmen barış, katılımcı için hâlâ çok önemli. Barışa yönelik tüm çalışmalarını çok değerli görüyor ve uzun vadede Kürt sorununun çözülmesinde hepsinin birer kazanıma dönüşeceğine inanıyor.

Resmi prosedürlerin bulunmaması, barış sürecinin önündeki engellerden biriydi. Öcalan'ın yasal teminat taleplerine rağmen bunlar sağlanmadı; hakikat ve uzlaşma komisyonu da kurulmadı. Çabuk sonuçların beklenmesi de başka bir engeldi; böylesi büyük bir sorunun hemen çözülmesini beklemek gerçekçi değildi. Hükümet ve anaakım Kürt siyaseti liderleri, süreci seçim hesaplarıyla bağlantılı bir şekilde yönettiler, bu da sürecin başarısızlığa uğrama sebeplerinden biriydi. Türkiye'nin bütün kesimleri sürece dahil edilseydi belki de sonuçların farklı olacağı ifade edildi.

Bir katılımcı, Türkiye'de kadınların çatışma çözümüne katkılarından bahsetti. Oğulları çatışmada öldürülmüş iki kızkardeşin hikâyesini anlattı, oğullardan biri gerilla, diğeri ise askerdi. İki oğul aynı mezarlıkta, birbirlerinden birkaç metre uzağa gömüldü. Basın, bundan dolayı bu kızkardeşlerin üzerine gitmişti. Katılımcı, küresel kadın hareketinden haberdar olduğunda bu kadınların tecrübeleri, çatışma çözümü ve toplumsal sözleşme teorileri üzerine araştırmalar yapmaya başladığını, bunların Türkiye'deki sorunu çözmeye yardımcı olacağını umduğunu söyledi.

Başka bir katılımcı, süreç tasarımını araştırma tecrübelerini aktardı; yaklaşık 40 barış sürecini incelediğini belirtti. Sürece sivil toplum dahil edildiğinde barış anlaşmasının sürdürülebilirliğinin %63 oranında arttığını, dolayısıyla sadece kadınların değil, diğer kesimlerin de katılımının tartışılması gerektiğini ifade etti. Dünyadan örneklere baktığında kadınların barış sürecine en çok faydasının anayasa hazırlamak alanında olduğunu, dolayısıyla bunun kadınlar için bir öncelik olarak belirlenmesi gerektiğini söyledi. BM'nin ulusal diyalog çabalarıyla bağlantılı olarak geçmişte anayasa platformu katılıma açıktı. Katılımcı, Akil İnsanlar Heyeti'ni eleştirdi, yeterince hazırlık ve plan-

One participant expressed that she has always believed in the resolution process and continues to have faith in it, despite the inevitable problems and obstacles. She spoke of the extent of alienation and assimilation that she personally experienced when sharing that it was only when she was 18 years old and went to university to study sociology that she learned she was Kurdish. Despite the propaganda from the political parties, the hope of peace remains very important to her. She considers all the attempts towards peace as invaluable and is confident they can be considered gains in the long-term pursuit of resolving the Kurdish issue.

The lack of formal procedures was credited as an obstacle to advancing the peace process. Despite Ocalan's warning that there be legal guarantees, there were none, nor has there been a truth and reconciliation commission. Another obstacle was stated to be the expectation of quick results, which is not possible in such a situation of huge suffering. The government and mainstream Kurdish leadership steered the process with a primary focus on election calculations, which was another suggested reason for the failure of the process. It was advised that had the entire social mosaic of Turkey be included, perhaps the results would have been different.

Another participant gave examples of women's involvement in conflict resolution in Turkey. In the first example, she spoke of two aunts whose sons had been killed in the conflict. One had been a guerrilla and one had been a soldier. They were both buried in the same graveyard a few metres from each other, and the two aunts accepted them together. However, the press was trying to persecute them for this. Once the participant became aware of other women's movements globally, she began research on their experiences as well as conflict resolution and social contact theories, which she considered helpful to apply to the case of Turkey.

One participant spoke about her experiences as a researcher of process design and her study of 40 peace processes. She has found that there is a 63% increase in the probability of sustainable peace agreements if the process is inclusive of civil society, so the debate should be about more than the inclusion of women. From examples around the world, she has also found that women are most beneficial to a peace process in terms of constitutional drafting, so this should be a priority for women's involvement. In the past, the platform for the constitution was very participatory, in line with global UN efforts for national dialogue. She continues with critique of the World Peace Council (WPC), stating that whilst it was important, the way it was conducted is an example of a bad practice as it was not adequately planned. The outputs of the WPC were not evaluated,

lama olmaması sebebiyle çok iyi çalışmadıklarını dile getirdi. Akil İnsanlar Heyeti'nin çıktıkları ne değerlendirildi, ne toplumla paylaşıldı; dolayısıyla raporlar ve tavsiyeler etkili biçimde işlev görmedi. Üst, orta ve taban düzeyinde insanlar arasında bağlantılar kurmak iyi bir fikir. Orta düzeydeki insanların, örneğin akademisyenlerin ve gazetecilerin üst düzeyle ve tabanla iletişim kurma konusunda avantajı var.

Daha önce söz alan katılımcılar sürece %75-80 oranında destekten bahsettilerse de bir katılımcı, anketlerin gerçeği ifade etmediğini öne sürdü. Çatışma çözüm sürecine farklı partileri destekleyen çeşitli toplumsal kesimlerin katılması gerekli. Katılımcı, bu etkinlikte bir araya gelen kadınların, toplumu ayrıştıran önyargıları kırmak bağlamında önemli bir iş başardığını ifade etti.

2011, 2013 ve 2015'te yapılan anketlerin de gösterdiği gibi, çözüm sürecinde sorun sürecin desteklenmemesi değildi; halkın çözüme dair kimi hususlardaki bilgisizliğini veya direncini dönüştürmekti. Köy ve kasabaların Kürtçe isimlerine dönmesi gibi spesifik taleplere Türklerin desteği düşükken Kürtlerin desteği yüksekti. Belki de insanlara, barışın bazen rahatsız edici olabileceğinin açıklanması gerekiyor, dendi.

Geçmişteki toplantı tecrübelerini değerlendiren bir katılımcı, böylesi gruplarda insanların başkalarını memnun etmek amacıyla ya da gözaltı korkusuyla, esas fikirlerini dile getirmekten imtina ettiklerini söyledi.

Başka bir katılımcı, siyaseti popülerleştirmek adına küçük ölçekli, mikro siyasete ağırlık verilmesini önerdi. Elitist tavır sahibi partileri eleştiren katılımcı, bu partilerin tabanlarıyla bağlantılarını yitirdiklerini öne sürdü.

Eczacılar Odası yakın zamanda kadına yönelik şiddet konusunda bir toplantı düzenledi; katılımı yüksek bu toplantıya pek çok Kürt kadın da katıldı. Katılımcı, toplantının yüksek katılım oranını, düzenleyenlerin eczacılar olmasıyla açıkladı.

Birkaç katılımcı, geçmiş DPI etkinliklerinde Jonathan Powell'in paylaştığı bir metaforu anarak, ayağını pedaldan çekmemenin, yani süreci sürekli ileri götürmenin öneminden bahsetti. Başka bir katılımcı ise baskı ve kısıtlama dönemlerinde dahi demokrasi, özgürlük ve insan haklarına dair öğrenilebilecek şeyler olduğunu ifade etti. Zaman zaman kimi duraksamalar yaşansa da bu, Türkiye için de geçerli.

Kadınlar Koalisyonu örneğine cevaben bir katılımcı kadınların toplumu bir arada tutan unsur olduğu ifade etti ve Türkiye'de kimi partilerin kendilerine taban olarak doğrudan anneleri hedef aldığını belirtti.

socialised or shared with the public, and therefore the reports and recommendations were not rendered effective. Focusing on how to establish links between the high-, mid-, and grassroots-level people would be beneficial. Mid-level people such as academics and journalists have an advantage in being able to have meaningful discussion with both higher and lower levels.

Whilst people have previously cited 75-80% support, one participant found such surveys were inaccurate. Ensuring greater support from various sections of society who support different political parties is needed for the conflict resolution process. She suggested that by meeting together, the women present at the roundtable had an advantage in being able to disrupt the cognitive patterns that keep society divided.

A main problem with the resolution process was not securing general support, as surveys from 2011, 2013, and 2015 conducted around the country indicated favour for the process but breaking down the public's ignorance or resistance to the actual issues of resolution. On specific demands, such as giving towns and villages their original Kurdish names back, there was low support from Turkish people and high support from Kurdish people. Perhaps it should be more clearly explained to people that peace-making is going to be uncomfortable for them.

In past meetings, a participant has found that in discussion groups, people often do not speak their minds either out of a desire to please the others in the room or fear of intimidation or arrests.

A participant recommends small scale, micro politics, to popularise politics. She criticises political parties who are elitist and stay separated from their grassroots bases.

Recently, the chamber of pharmacists held a very well-attended meeting about violence against women, and many Kurdish women also attended. The participant credited the meeting's success to the pharmacists being the hosts.

A couple of participants repeated the metaphor shared by Jonathan Powell in a past DPI meeting to keep your foot on the pedal, or in other words, to keep the process always moving forward. Another participant pointed out that even in periods of oppression or drawbacks, it is possible to learn new things related to democracy, freedoms, and human rights. In Turkey, although they are stuck sometimes, they have found many good ideas and, in this way, keep pedalling the bicycle forward.

In response to the Women's Coalition example, a participant agreed that women are the main mould of society and asserted that there are some political parties in Turkey which are putting mothers as the base of their constitution.

III. KADIN FAALİYETLERİNİN GELECEĞİ

Katılımcılar, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'yı kapsayacak bir kadın örgütleri ağının, destek ve bilgi paylaşımı için iyi olabileceğini ifade etti. Türkiye'de, kadınların Suriye ya da Mısır'da neler yaptığına dair yeterince farkındalık olmadığını söylediler. Yakın zamanda (27 Şubat 2020) Suriye'de otuz üzerinde Türk askerinin ölmesini örnek göstererek istemedikleri bir savaşın içine çekildiklerini, Ortadoğu'nun diğer yerlerindeki çatışmaların sınırlar ötesi etkilerinin olduğunu ifade ettiler. Ortadoğu kadınlarının, hayatlarındaki müşterek gerçeklikler etrafında bir araya gelebilecekleri belirtildi.

Birkaç katılımcı, Türkiye'de barışa dair diyalogu başlatmak adına gerilla ve asker annelerinin bir araya getirilebileceğini ifade etti. Gerilla annelerinin bu konuda zaten istekli olduğu, şehit ve gazi annelerinin ise ikna edilmesinin gerekeceği belirtildi. Cesur bir şehit annesi öne çıkıp ilk adımı atarsa bunun çok ikna edici olabileceği, süreci yeniden başlatabileceği söylendi. Yeni bir hareket başlatmak bağlamında böyle etkileyici hikâyelere sahip kadınlara medya tarafından destek verilmesinin önemli olduğu ifade edildi. Bu sayede algıların da yönetilebileceği söylendi.

Bu konularda televizyona çıkıp konuşmuş, hikâyelerini paylaşmış kadınlar var; fakat yine de, daha fazla kişinin kadın hareketine katılması adına bir plan oluşturulması iyi olur.

DPI etkinliklerinde diğer katılımcılardan ve küresel örneklerden öğrenilen bilgilerin başkalarıyla paylaşılması da önemli bir adım olacaktır.

Participants explore future steps on women's actions in Turkey

Katılımcılar, Türkiye'de kadın eylemlerinin geleceğini tartışırken

III. INTERESTS FOR FUTURE WOMEN'S ACTION

Participants expressed interest in a cross-MENA network of women's organisations for support and information sharing. They feel there is inadequate knowledge in Turkey about what women are doing in Syria or Egypt, for example, and the conditions on the ground. They referenced the recent deaths of over thirty Turkish soldiers in Syria as an example of how they are being pulled into a war they wanted to avoid and consider conflicts in other parts of the Middle East to have an impact beyond their borders. Women across the Middle East can unite on the common realities of their lives.

The suggestion of bringing together mothers of guerrillas and soldiers was mentioned by several participants as a hopeful option for starting talks about peace in Turkey. Opinions were expressed that mothers of guerrillas were already willing to participate in talks, but the parents of veterans would need persuasion. It was suggested that if a brave mother of a martyr came forward as a figure head or leader, this would be very persuasive to kickstart the process in Turkey. Media support for such women with strong stories is advised for creating a new movement. This would also allow for managing perceptions.

Women and individuals have spoken on TV about these issues, but there should be discussions on how to formulate a working plan of how to find such individuals and investigate their interest in working with the women's movement.

A next step would be spreading the knowledge gained in DPI events from both hearing the other participants' stories and from global examples.

Other suggestions included small group meetings on the topic of making peace with one's opponent and workshops or training sessions for raising consciousness and building capacity.

A participant suggested that women can produce short one-page documents, perhaps in collaboration with DPI, to report on meetings they have attended and the topics which people find important to the peace process. These could be used to build an archive on the women's peace process.

A participant suggested using past activities as a road map for women to once again contribute to the peace process. In the past, women's movements and civil society have done significant work towards creating partnerships and dialogue, and she recommends a closer look at their technical perspectives. The media could also be better harnessed to bring more visibility to the stories of women who have come together in Turkey and the broader narrative of women's contributions in other peace processes.

Düşmanla barışmak konusunda küçük grupla toplantı, bilinç yükseltme çalışmaları ve eğitimleri ve kapasite genişletmesi yapılması yönünde öneriler sunuldu.

Bir katılımcı kadınların katıldıkları toplantılarda sunmak üzere, insanların barış süreci bağlamında önemli bulduğu hususlara dair bir sayfalık kısa belgeler hazırlayabileceğini, hatta belki de bunu DPI ile işbirliği hâlinde yapabileceklerini söyledi. Bu belgelerin daha sonra kadınların barış sürecine dair bir arşiv oluşturmakta kullanılabileceği belirtildi.

Başka bir katılımcı, kadınların barış sürecine yeniden katkıda bulunabilmesi adına geçmişteki faaliyetlerin yol haritası olarak kullanılmasını önerdi. Kadın örgütleri ve sivil toplum geçmişte ortaklık ve diyalog yaratmak adına önemli işler çıkardı; katılımcı, bu örgütlerin teknik işleyiş konusundaki tecrübelerinden faydalanılabileceğini ifade etti. Türkiye'de bir araya gelen kadınların hikâyelerini daha görünür kılmak ve diğer barış süreçlerine kadınların katkılarını anlatmak adına medyanın daha iyi kullanılabileceği söylendi.

IV. DPI İÇİN GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER

Katılımcılardan biri, gelecekteki DPI etkinlikleri için geçmiş tecrübelerin önemine değindi. Katılımcıların barış sürecindeki tecrübelerini paylaşabilecekleri küçük çalışma gruplarından oluşan bir etkinlik düzenlenebileceği ifade edildi. Başkalarını daha iyi anlamak için kişisel hikâyeleri, anekdotları ve travmaları paylaşmanın önemine değinen başka bir katılımcı da bu görüşe katıldığını belirtti.

Birkaç katılımcı, Suriye'deki çatışmayı ve ülkenin kuzeyindeki Kürt bölgesinin durumunu gündeme getirdi. Suriye ve Türkiye'deki çatışmaların birbirleriyle bağlantılı olduğunu ifade eden bir katılımcı, gelecekteki DPI etkinliklerinde iki çatışmaya yönelik paralel çözüm fikirleri geliştirmenin faydalı olacağını belirtti. DPI'nın BM arabuluculuğunda kurulan kadın danışma grupları ve Cenevre'deki görüşmelere katılan Suriye muhalefeti müzakere ekibi hakkında daha çok şey öğrenme fırsatı yaratması gerektiği ifade edildi. Kimi katılımcılar Irak ve diğer Ortadoğu – Kuzey Afrika ülkelerini anarak bu çerçevede bilgi ve tecrübe alışverişi amacı güden etkinlikler düzenlenebileceğini söyledi.

Bir katılımcı, tartışmaların ilerlemesi ve sonuç vermesi için daha fazla etkinlik yapılması gerektiğini vurguladı. Bu amaçla katılımcılara, bir sonraki etkinliğe kadar yapmaları gereken "ödevler" verilmesini önerdi.

Birkaç katılımcı, DPI'nın bu yuvarlak masa toplantısında kullanılan yöntemi, yani birden fazla konuşmacının kendi aralarında tartışmasını, tekrarlamasını önerdi. Kuzey İrlanda'da farklı toplumsal gruplara ait iki kişi arasındaki diyaloga şahit olmanın ken-

IV. FUTURE SUGGESTIONS FOR DPI

A participant highlighted the importance of focussing on past experiences and lessons learned from them for future DPI events. During those events, participants could give account of their experiences regarding the peace process in small working groups. This view was also supported by another participant who stressed the importance of sharing personal stories, anecdotes and traumas in order to better understand the experiences of others.

Several participants brought up the conflict in Syria and the situation of the Kurdish region in the north of the country. One participant mentioned the interconnected nature of the conflicts in Syria and in Turkey and suggested that it would make sense to explore the possibilities of having parallel solutions to both conflicts in future DPI events. DPI should also provide an opportunity to learn more about the women's advisory groups to the UN mediator as well as the opposition's negotiation team during the Syrian peace talks in Geneva. Some participants also mentioned Iraq and other countries from the MENA region and suggested to organise activities for exchanging information and learning from each other's experiences.

A participant emphasised the need to have follow-up events in order to further develop and progress in the discussions. She suggested that for that purpose, participants should get certain tasks they have to fulfil until the next meetings.

One participant mentioned the need for participants to stay in touch between events. They could regularly update each other on their studies and trips in the context of the conflicts in Turkey and in Syria.

After mentioning that the participants only discuss among themselves, another participant suggested to reach out and bring together women in different cities across Turkey in order to facilitate mutual understanding and the fight against prejudices. The participants of such small-scale meetings could be for example activists, academics, journalists and businesswomen.

The importance of the UN Sustainable Development Goals was highlighted. One participant suggested to invite a representative of the UNDP in order to discuss Goal 5 on gender equality. In that framework it would be possible to have a look at and learn from best practices from other countries.

Another suggestion was to talk about domestic violence and women in Turkey, which is a topic where common ground can be more easily found than in others.

Sevtaç Yokuş (Professor of Law at Altınbaş University) moderates the session on future suggestions

Altınbaş Üniversitesi hukuk profesörü ve DPI Uzmanlar Kurulu üyesi Sevtaç Yokuş oturumu yönetirken

dileri için faydalı olduğunu ifade eden katılımcılar, başarıların yanısıra başarısızlıkları da öğrenmenin gerekli olduğunu altını çizdiler.

Etkinliğin bir günlük olmasını eleştiren bir katılımcı, iki günlük bir toplantıya yetecek kadar tartışma konusu olduğunu dile getirdi. Diğer katılımcılar da bu eleştiriye katıldı ve böylesi karmaşık konuları kısıtlı zamanlarda tartışmanın zor olduğunu ifade etti. Bu bağlamda bir katılımcı, herkesin beyin fırtınası yapabileceği, somut proje önerileri ortaya koyup bunların nasıl hayata geçirileceğini tartışabileceği iki günlük bir etkinlik düzenlenmesini önerdi.

Başka bir katılımcı, çoğu kişi için toplantıya katılıp birtakım konuları tartıştıktan sonra dağılıp bir sonraki etkinliğe kadar temasa geçmemenin tatmin edici olmadığını söyledi. DPI'nin katılımcılar arasında toplantılardan da öte sürekli devam eden bir bilgi alışverişine aracılık edebileceğini ifade etti. Böylece katılımcıların düzenli olarak birbirlerine, Suriye ve Türkiye'deki çatışmalara dair çalışmalarını ve ziyaretlerini aktarabilecekleri bir platform sağlanacağını belirtti. (Bu öneriye cevaben, yuvarlak masa toplantıları ve karşılaştırmalı çalışma ziyaretleri haricinde platform sağlamanın DPI'nin görev tanımında olmadığı, DPI'nin amacının, katılımcıları bir araya gelerek kendilerinininkine benzeyen tecrübelerden dersler çıkarmalarını sağlamak olduğu belirtildi.)

Katılımcıların bu tür diyalogları kendi aralarında sürdürebileceğinin söylenmesinin ardından başka bir katılımcı, Türkiye'deki çeşitli şehirlerde kadınları bir araya getirecek farklı kesimlerin birbirlerini anlamasına ve önyargıların aşılmasına yönelik bir girişimde bulunulabileceğini ifade etti. Bu küçük ölçekte toplantılara örneğin aktivistlerin, akademisyenlerin, gazetecilerin ve işkadınlarının davet edilebileceği belirtildi.

V. CONCLUSION

This roundtable was the third meeting of the series on Turkey's solution process with a group of women who represent different political and social sections of Turkey's society. The roundtable took place during the course of a challenging time in Turkey and the surrounding region, which proved timely and useful in sustaining dialogue and maintaining efforts to build peace.

As is usual DPI practice, a formal evaluation session was held to gather feedback of participants. In a insightful session, participants expressed their appreciation at the opportunity they had in engaging with two speakers from Northern Ireland and learning about their varied experiences.

Participants highlighted the effectiveness and importance of sharing personal stories in order to better understand each other. Overall, the roundtable meeting was useful and provided participants with the opportunity to discuss their experiences as women during the resolution process in Turkey and explore future action plans.

BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin önemi vurgulandı. Bir katılımcı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'ndan bir temsilciyi davet edip kendisiyle Hedef 5'in (cinsiyet eşitliği) tartışılabileceğini söyledi. Bu çerçevede diğer ülkelerin tecrübelerine bakıp bunlardan örnek uygulama dersleri çıkarılabileceği kaydedildi.

Türkiye'de kadınlar ve aile içi şiddete yönelik konuşma önerisi yapıldı; bu konuda ortak zemin bulmanın, diğer konulara kıyasla daha kolay olacağı söylendi.

V. SONUÇ

Bu yuvarlak masa toplantısı, Türkiye'deki çözüm sürecine dair Türk toplumunun farklı siyasi ve sosyal kesimlerini temsil eden bir grup kadınla yapılan üçüncü etkinlikti. Türkiye ve bölge için zor bir zamanda gerçekleşen toplantı, diyalogu sürdürmeye ve barış inşasına devam etmeye yönelik çabaları destekler nitelikteydi.

DPI etkinliklerinde her zaman olduğu gibi, resmi bir değerlendirme oturumu yapıldı ve katılımcıların geribildirimleri alındı. Bu oturumda katılımcılar, Kuzey İrlandalı iki konuşmacıyla sohbet ederek tecrübelerini dinlemiş olmaktan duydukları memnuniyeti ifade etti. Katılımcılar, başkalarını daha iyi anlamak için kişisel hikâyeleri paylaşmanın ne kadar önemli ve etkili olduğunu dile getirdi. Verimli geçen bu yuvarlak masa toplantısı, katılımcılara Türkiye'deki çözüm sürecini kadın olarak nasıl tecrübe ettiklerini ve gelecekte neler yapılabileceğini tartışma imkanı sundu.

PARTICIPANTS LIST

Aşkın Asan	<i>Professor at İstanbul Ticaret University & Former Deputy Minister of Family and Social Policy, Board Member of Maarif Foundation, Turkish GREVIO member</i>
Ayla Akat	<i>Former HDP MP</i>
Ayşe Betül Çelik	<i>Professor at Sabancı University</i>
Ayşegül Doğan	<i>Journalist at Tele One</i>
Dilara Gök	<i>Co-founder of Young Mediators</i>
Esra Çuhadar	<i>Assistant Professor at Bilkent University</i>
Filiz Bedirhanoğlu	<i>Deputy Chairwoman of Diyarbakır Industrialists' and Business People Association (DİSİAD)</i>
Gülseren Onaç	<i>Former Party Assembly Member of Republican People's Party (CHP) & Founder of Equality and Justice Women Platform</i>
Kezban Hatemi	<i>Lawyer, Head of Turkey Democracy Platform, Member of WPC (Southeastern Anatolia Region Vice President)</i>
Melda Onur	<i>Former CHP MP & Head of Social Rights Association</i>
Nazan Haydari Pakkan	<i>President of Conflict Resolution Research Centre at İstanbul Bilgi University</i>

KATILIMCI LİSTESİ

Aşkın Asan	<i>İstanbul Ticaret Üniversitesi Öğretim Görevlisi, Eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı, Maarif Vakfı Heyet Üyesi, GREVIO Türkiye üyesi</i>
Ayla Akat	<i>Eski HDP Milletvekili</i>
Ayşe Betül Çelik	<i>Sabancı Üniversitesi, Öğretim Görevlisi</i>
Ayşegül Doğan	<i>Tele 1'de Gazeteci, DPI Uzmanlar Kurulu Üyesi</i>
Dilara Gök	<i>Genç Arabulucular Kurucu Ortağı</i>
Esra Çuhadar	<i>Bilkent Üniversitesi, Öğretim Görevlisi</i>
Filiz Bedirhanoğlu	<i>Diyarbakır Sanayici ve İş İnsanları Derneği (DİSİAD) Başkan Yardımcısı</i>
Gülseren Onaç	<i>Platform CHP Eski Parti Meclisi Üyesi, SES Eşitlik, Adalet, Kadın Platformu Kurucusu</i>
Kezban Hatemi	<i>Avukat, Türkiye Demokrasi Platformu Başkanı, Akil İnsanlar Heyeti Üyesi (Güneydoğu Bölgesi Başkan Yardımcısı)</i>
Melda Onur	<i>Eski CHP Milletvekili, Sosyal Haklar Derneği Platformu</i>
Nazan Haydari Pakkan	<i>İstanbul Bilgi Üniversitesi Çatışma Çözümü Uygulama ve Araştırma Merkezi Başkanı</i>

Nebahat Akkoç	<i>Managing Director of Kamer (Women's Center) & Founder of Every Woman Deserves an Opportunity Project</i>
Seher Akçınar	<i>Former HDP MP and Co-Founder of Rawest Research</i>
Sevtap Yokuş	<i>Professor of Law at İstanbul Altınbaş University</i>
Yıldız Ramazanoğlu	<i>Columnist at Daily Karar</i>
Zeynep Alkış	<i>Former Member of AK Party's Central Decision and Executive Board</i>
Catherine McManus	<i>Deputy Head of Mission, Irish Embassy in Ankara</i>
Emma Little-Pengelly	<i>Former DUP MP for Belfast South</i>
Bronagh Hinds	<i>Women's Coalition Founding Member & Senior Associate at DemocraShe</i>
Yeshim Harris	<i>Chief Operating Officer</i>
Esra Elmas	<i>Head of Turkey Programme</i>
Katya Paus	<i>Programme Officer</i>
Katrine Guzman	<i>Programme Intern</i>

Nebahat Akkoç	<i>KAMER Vakfı Yöneticisi ve Her Kadın İçin Bir Fırsat Projesi'nin Kurucusu</i>
Seher Akçınar	<i>Eski HDP Milletvekili, Rawest Araştırma Kurucu Ortağı</i>
Sevtap Yokuş	<i>İstanbul Altınbaş Üniversitesi, Hukuk Profesörü</i>
Yıldız Ramazanoğlu	<i>Karar Gazetesi Köşe Yazarı</i>
Zeynep Alkış	<i>AK Parti Eski MYK Üyesi</i>
Catherine McManus	<i>İrlanda Ankara Büyükelçiliği Misyon Başkan Yardımcısı</i>
Emma Little-Pengelly	<i>Eski DUP Güney Belfast Milletvekili</i>
Bronagh Hinds	<i>Kadınlar Koalisyonu Kurucu Üyesi, DemocraShe Kıdemli Ortağı</i>
Yeshim Harris	<i>Operasyon Müdürü</i>
Esra Elmas	<i>Türkiye Programı Yöneticisi</i>
Katya Paus	<i>Program Görevlisi</i>
Katrine Guzman	<i>Stajyer</i>

DPI AIMS AND OBJECTIVES

Aims and objectives of DPI include:

- >> To contribute to broadening bases and providing new platforms for discussion on establishing a structured public dialogue on peace and democracy building.
- >> To provide opportunities, in which different parties are able to draw on comparative studies, analyse and compare various mechanisms used to achieve positive results in similar cases.
- >> To create an atmosphere whereby different parties share knowledge, ideas, concerns, suggestions and challenges facing the development of a democratic solution in Turkey and the wider region.
- >> To support, and to strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers.
- >> To identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence democracy-building.
- >> Promote and protect human rights regardless of race, colour, sex, language, religion, political persuasion or other belief or opinion.

DPI aims to foster an environment in which different parties share information, ideas, knowledge and concerns connected to the development of democratic solutions and outcomes. Our work supports the development of a pluralistic political arena capable of generating consensus and ownership over work on key issues surrounding democratic solutions at political and local levels.

We focus on providing expertise and practical frameworks to encourage stronger public debates and involvements in promoting peace and democracy building internationally. Within this context DPI aims to contribute to the establishment of a structured public dialogue on peace and democratic advancement, as well as to widen and create new existing platforms for discussions on peace and democracy building. In order to achieve this we seek to encourage an environment of inclusive, frank, structured discussions whereby different parties are in the position to openly share knowledge, concerns and suggestions for democracy building and strengthening across multiple levels.

DPI's objective throughout this process is to identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence the process of finding democratic solutions. DPI also aims to support and strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers through its projects and output. Comparative studies of relevant situations are seen as an effective tool for ensuring that the mistakes of others are not repeated or perpetuated. Therefore we see comparative analysis of models of peace and democracy building to be central to the achievement of our aims and objectives.

DEMOKRATİK GELİŞİM ENSTİTÜSÜ'NÜN AMAÇLARI VE HEDEFLERİ

DPI'nin amaçları ve hedefleri:

- >> Barışın ve demokrasinin inşası üzerine yapılandırılmış bir kamusal diyalogun oluşması için gerekli olan tartışma ortamının geliştirilmesi ve genişletilmesi.
- >> Farklı kesimlerin karşılaştırmalı çalışmalar vesilesiyle bir araya gelerek, farklı dünya örnekleri özelinde benzer durumlarda olumlu sonuçlar elde etmek için kullanılmış çeşitli mekanizmaları incelemesine ve analiz etmesine olanak sağlamak. Farklı kesimlerin bir araya gelerek Türkiye ve daha geniş bir coğrafyada demokratik bir çözümün geliştirilmesine yönelik bilgilerini, düşüncelerini, endişelerini, önerilerini, kaygılarını ve karşılaşılan zorlukları paylaştığı bir ortam yaratmak. Akademisyenler, sivil toplum örgütleri ve karar alıcılar arasındaki işbirliğinin desteklemek ve güçlendirmek.
- >> Ortak öncelikleri belirlemek ve demokrasi inşası sürecini ve sürece katılımı etkileyecek yenilikçi yaklaşımlar geliştirmek. Din, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi görüş ve inanç farkı gözetmeksizin insan haklarını teşvik etmek ve korumak.

Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI), Türkiye'de demokratik bir çözümün geliştirilmesi için, farklı kesimlerin bir araya gelerek bilgilerini, fikirlerini, kaygılarını ve önerilerini paylaştıkları bir ortamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarımız, demokratik çözümün sağlanması için kilit önem taşıyan konularda fikir birliğine varma ve uzlaşılan konuları sahiplenme yeteneğine sahip çoğulcu bir siyasi alanın geliştirilmesini desteklemektedir.

Kurum olarak güçlü bir kamusal tartışmayı; barışı ve demokrasiyi uluslararası düzeyde geliştirmeye yönelik katılımları teşvik etmek için uzmanlığa ve pratiğe dayalı bir bakış açısıyla hareket ediyoruz. Bu çerçevede barış ve demokratik ilerleme konusunda yapılandırılmış bir kamusal tartışmanın oluşturulmasına katkıda bulunmayı; barış ve demokrasi inşası tartışmaları için yeni platformlar yaratmayı ve mevcut platformları genişletmeyi amaçlıyoruz.

Bu amaçlara ulaşabilmenin gereği olarak, farklı kesimlerin demokrasinin inşası ve güçlendirmesi için bilgilerini, endişelerini ve önerilerini açıkça paylaşabilecekleri kapsayıcı, samimi ve yapılandırılmış tartışma ortamını çeşitli seviyelerde teşvik etmeye çalışıyoruz. DPI olarak farklı projelerimiz aracılığıyla akademi, sivil toplum ve karar alıcılar arasındaki işbirliğini desteklemeyi ve güçlendirmeyi de hedefliyoruz.

BOARD MEMBERS YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Kerim Yıldız (Chief Executive Officer / İcra Kurulu Başkanı)

Kerim Yıldız is an expert in conflict resolution, peacebuilding, international human rights law and minority rights, having worked on numerous projects in these areas over his career. Yıldız has received a number of awards, including from the Lawyers Committee for Human Rights for his services to protect human rights and promote the rule of law in 1996, and the Sigrid Rausing Trust's Human Rights award for Leadership in Indigenous and Minority Rights in 2005. Yıldız is also a recipient of the 2011 Gruber Prize for Justice. He has also written extensively on international humanitarian law, conflict, and various human rights mechanisms.

Kerim Yıldız çatışma çözümü, barışın inşası, uluslararası insan hakları ve azınlık hakları konusunda uzman bir isimdir ve kariyeri boyunca bu alanlarda çok çeşitli projelerde çalışmıştır. Kerim Yıldız, 1996 yılında insan haklarının korunması ve hukuk kurallarının uygulanması yönündeki çabalarından ötürü İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Ödülü'ne, 2005'te Sigrid Rausing Trust Vakfı'nın Azınlık Hakları alanında Liderlik Ödülü'ne ve 2011'de ise Gruber Vakfı Uluslararası Adalet Ödülü'ne layık görülmüştür. Uluslararası insan hakları hukuku, insancıl hukuk ve azınlık hakları konularında önemli bir isim olan Yıldız, uluslararası insan hakları hukuku ve insan hakları mekanizmaları üzerine çok sayıda yazılı esere sahiptir.

Nicholas Stewart QC (Chair / Yönetim Kurulu Başkanı)

Nicholas Stewart, QC, is a barrister and Deputy High Court Judge (Chancery and Queen's Bench Divisions) in the United Kingdom. He is the former Chair of the Bar Human Rights Committee of England and Wales and former President of the Union Internationale des Avocats. He has appeared at all court levels in England and Wales, before the Privy Council on appeals from Malaysia, Singapore, Hong Kong and the Bahamas, and in the High Court of the Republic of Singapore and the European Court of Human Rights. Stewart has also been the chair of the Dialogue Advisory Group since its founding in 2008.

Tecrübeli bir hukukçu olan Nick Stewart Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) ikinci hâkimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rihts Committee of England and

Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. İngiltere ve Galler'de gerçekleşen ve Malezya, Singapur, Hong Kong, Bahamalar, Singapur ve Avrupa İnsan Hakları mahkemesinin temyiz konseylerinde görüş bildirdi. Stewart, 2008'deki kuruluşundan bu yana Diyalog Danışma Grubunun başkanlığını da yürütüyor.

Priscilla Hayner

Priscilla Hayner is co-founder of the International Center for Transitional Justice and is currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts. She is a global expert on truth commissions and transitional justice initiatives and has authored several books on these topics, including *Unspeakable Truths*, which analyses truth commissions globally. Hayner has recently engaged in the recent Colombia talks as transitional justice advisor to Norway, and in the 2008 Kenya negotiations as human rights advisor to former UN Secretary-General Kofi Annan and the United Nations-African Union mediation team. Hayner has also worked significantly in the implementation stages following a peace agreement or transition, including Sierra Leone in 1999 and South Sudan in 2015.

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez'in (International Center for Transitional Justice) kurucularından olan Priscilla Hayner, aynı zamanda BM Kıdemli Arabuluculuk Danışmanları Ekibi'ndedir. Hakikat komisyonları, geçiş dönemi adaleti inisiyatifleri ve mekanizmaları konusunda küresel bir uzman olan Hayner, hakikat komisyonlarını küresel olarak analiz eden Unspeakable Truths (Konulmayan Gerçekler) da dahil olmak üzere, alanda pek çok yayına sahiptir. Hayner, yakın zamanda Kolombiya barış görüşmelerinde Norveç'in geçiş dönemi adaleti danışmanı olarak ve 2008 Kenya müzakerelerinde eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve Birleşmiş Milletler-Afrika Birliği arabuluculuk ekibinin insan hakları danışmanı olarak görev yapmıştır. Hayner, 1999'da Sierra Leone ve 2015'te Güney Sudan da dahil olmak üzere birçok ülkede, barış anlaşması ve geçiş sonrası uygulamaları konusunda çalışmalar yapmıştır.

Arild Humlen

Arild Humlen is a lawyer and Director of the Norwegian Bar Association's Legal Committee. He is widely published within a number of jurisdictions, with emphasis on international civil law and human rights, and he has lectured at the law faculty of several universities in Norway. Humlen is the recipient of the Honor Prize of the Bar Association of Oslo for his work on the rule of law and in 2015 he was awarded the Honor Prize from the international organisation Save the Children for his efforts to strengthen the legal rights of children.

Hukukçu olan Arild Humlen aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesi'nin direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmış, Norveç'te bir dizi hukuk fakültesinde ders vermiştir. Oslo Barosu bünyesinde Sığınmacılık ve Göçmenlik Hukuku Davaları Çalışma Grubu başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülü'ne layık görülmüştür.

Jacki Muirhead

Jacki Muirhead was appointed Chambers Administrator at Devereux Chambers, London, UK, in November 2015. Her previous roles include Practice Director at FJ Cleveland LLP, Business Manager at Counsels' Chambers Limited and Deputy Advocates Clerk at the Faculty of Advocates, UK.

Şu anda Devereux Chambers isimli hukuk firmasında üst düzey yönetici olarak görev yapan Jacki Muirhead bu görevinden önce Cleveland Hukuk Firması çalışma direktörü, Counsel's Chambers Limited isimli hukukçular odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesi'nde (Faculty of Advocates) pazarlama müdürü olarak çalışmıştır.

Prof. David Petrsek

Professor David Petrsek is Associate Professor at Graduate School of Public and International Affairs, University of Ottawa, Canada. He is a former Special Adviser to the Secretary-General of Amnesty International. He has worked extensively on human rights, humanitarian and conflict resolution issues, including for Amnesty International (1990-96), for the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (1997-98), for the International Council on Human Rights Policy (1998-02) and as Director of Policy at the Centre for Humanitarian Dialogue (2003-07). Petrsek has also taught international human rights and humanitarian

law courses at the Osgoode Hall Law School at York University, Canada, the Raoul Wallenberg Institute at Lund University, Sweden, and at Oxford University.

Kanada'da Ottawa Üniversitesi'nde Uluslararası Siyasal İlişkiler Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçmişte Uluslararası Af Örgütü Eski Genel Sekreteri'ne başdanışmanlık yapan Prof. David Petrsek, uzun yıllardır insan hakları, insancıl hukuk ve uyumsuzlukların çözümü konularında çalışmalar yürütmektedir. Bu alanlarda önde gelen bir uzman ve yazardır. 1990-1996 yılları arasında Uluslararası Af Örgütü, 1997-1998 yılları arasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, 1998-2002 yılları arasında İnsan Hakları Politikası üzerine Uluslararası Konsey ve 2003-2007 yılları arasında da İnsani Diyalog Merkezi'nde Politika Bölümü Direktörü olarak çalışmıştır.

Antonia Potter Prentice

Antonia Potter Prentice is currently the Director of Alliance 2015 – a global network of humanitarian and development organisations. Prentice has extensive experience on a range of humanitarian, development, peacemaking and peacebuilding issues through her previous positions, including interim Senior Gender Adviser to the Joint Peace Fund for Myanmar and providing technical advice to the Office of the Special Envoy of the UN Secretary General to the Yemen peace process. Prentice has also been involved in various international organisations including UN Women, Dialogue Advisory Group, and Centre for Humanitarian Dialogue. Prentice co-founded the Athena Consortium as part of which she acts as Senior Manager on Mediation Support, Gender and Inclusion for the Crisis Management Initiative (CMI) and as Senior Adviser to the European Institute for Peace (EIP).

Antonia Potter Prentice, insani yardım kuruluşlarının ve kalkınma örgütlerinin küresel ağı olan İttifak 2015'in direktörüdür. Prentice, Myanmar için Ortak Barış Fonu'na geçici Kıdemli Cinsiyet Danışmanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Yemen Özel Elçisi Ofisi'ne teknik tavsiyeler vermek de dahil olmak üzere insancıl faaliyetler, kalkınma, barış yapma ve barış inşası gibi konularda sivil toplum bünyesinde 17 yıllık bir çalışma tecrübesine sahiptir. BM Kadınları, Diyalog Danışma Grubu ve İnsani Yardım Diyalogu Merkezi gibi çeşitli uluslararası örgütlerde görev yapan Prentice, kurucuları arasında yer aldığı Athena Konsorsiyomu Arabuluculuk Desteği, Toplumsal Cinsiyet ve Kaynaştırma için Kriz Yönetimi İnsiyatifi'nde yöneticilik ve Avrupa Barış Enstitüsü'ne (EIP) başdanışmanlık yapmaktadır.

Catherine Woollard

Catherine Woollard is the current Secretary General for ECRE, the European Council for Refugees and Exiles, a pan-European alliance of 96 NGOs protecting and advancing the rights of refugees, asylum seekers and displaced persons. Previously she served as the Director of the Brussels Office of Independent Diplomat, and from 2008 to 2014 she was the Executive Director of the European Peacebuilding Liaison Office (EPLO) – a Brussels-based network of not-for-profit organisations working on conflict prevention and peacebuilding. She also held the positions of Director of Policy, Communications and Comparative Learning at Conciliation Resources, Senior Programme Coordinator (South East Europe/CIS/Turkey) at Transparency International and Europe/Central Asia Programme Coordinator at Minority Rights Group International. Woollard has additionally worked as a consultant advising governments on anti-corruption and governance reform, as a lecturer in political science, teaching and researching on the EU and international politics, and for the UK civil service.

Catherine Woollard, Avrupa Mülteci ve Sürgünler Konseyi (ECRE) Genel Sekreteri'dir. ECRE, Avrupa ülkelerinin ittifakına dayalı ve uluslararası koruma alanında çalışan yaklaşık 96 sivil toplum kuruluşunun üye olduğu bir ağıdır. Geçmişte Bağımsız Diplomatlar Grubu'nun Brüksel Ofis Direktörü olarak çalışan Woollard 2008-2014 yılları arasında çatışmanın önlenmesi ve barışın inşası üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bir ağ olan Avrupa Barış İnşası İrtibat Bürosu'nun direktörü olarak görev yapmıştır. Conciliation Resources'da Siyaset, İletişim ve Karşılaştırmalı Öğrenme Birimi Direktörü, Transparency International'da Güneydoğu Avrupa ve Türkiye Kıdemli Program Koordinatörü, Minority Rights Group'da Avrupa ve Orta Asya Program Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Hükümetlere yolsuzluk konusunda danışmanlık hizmeti vermiş, akademisyen olarak Birleşik Krallık'taki kamu kurumu çalışanlarına siyaset bilimi, AB üzerine eğitim ve araştırma ve uluslararası politika alanlarında dersler vermiştir.

COUNCIL OF EXPERTS UZMANLAR KURULU ÜYELERİ

Bertie Ahern

Bertie Ahern is the former Taoiseach (Prime Minister) of Ireland, a position to which he was elected following numerous Ministerial appointments as well as that of Deputy Prime Minister. A defining moment of Mr Ahern's three terms in office as Taoiseach was the successful negotiation of the Good Friday Agreement in April 1998. Mr Ahern held the Presidency of the European Council in 2004, presiding over the historic enlargement of the EU to 27 member states. Since leaving Government in 2008 Mr Ahern has dedicated his time to conflict resolution and is actively involved with many groups around the world. Current roles include Co-Chair of The Inter Action Council; Member of the Clinton Global Initiative; Member of the International Group dealing with the conflict in the Basque Country; Honorary Adjunct Professor of Mediation and Conflict Intervention in NUI Maynooth; Member of the Kennedy Institute of NUI Maynooth; Member of the Institute for Cultural Diplomacy, Berlin; Member of the Varkey Gems Foundation Advisory Board; Member of Crisis Management Initiative; Member of the World Economic Forum Agenda Council on Negotiation and Conflict Resolution; Member of the IMAN Foundation; Advisor to the Legislative Leadership Institute Academy of Foreign Affairs; Senior Advisor to the International Advisory Council to the Harvard International Negotiation Programme; and Director of Co-operation Ireland.

Tecrübeli bir siyasetçi olan Bertie Ahern bir dizi bakanlık görevinden sonra İrlanda Cumhuriyeti Başbakanı olarak görev yapmıştır. Bertie Ahern'in başbakanlık yaptığı dönemdeki en belirleyici gelişme 1998 yılının Nisan ayında Hayırlı Cuma Anlaşmasıyla sonuçlanan barış görüşmesi müzakerelerinin başlatılması olmuştur. Ahern, 2004 yılında Avrupa Konseyi başkanlığı görevini yürütürken Avrupa Birliği'nin üye ülke sayısının 27'ye çıktığı tarihsel süreçte payı olan en önemli isimlerden biri olmuştur. 2008 yılından aktif siyasetten çekilen Bertie Ahern o tarihten bu yana bütün zamanını çatışma çözümü çalışmalarına ayırmakta ve bu amaçla pek çok grupta temaslarda bulunmaktadır. Ahern'in hali hazırda sahip olduğu ünvanlar şunlardır: The Inter Action Council Eşbaşkanlığı, Clinton Küresel İnsiyatifi Üyeliği, Bask Ülkesindeki Çatışma Üzerine Çalışma Yürüten Uluslararası Grup Üyeliği, İrlanda Ulusal Üniversitesi Arabuluculuk ve Çatışmaya Müdahale Bölümü Fahri Profesörlüğü, Berlin Kültürel Diplomasi Enstitüsü Üyeliği, Varkey Gems Vakfı Danışma Kurulu Üyeliği, Kriz İdaresi İnsiyatifi Üyeliği, Dünya Ekonomik Forumu Müzakere ve Çatışma Çözümü Forumu Konsey Üyeliği, Harvard Uluslararası Müzakere Programı Uluslararası Danışmanlar Konseyi Başdanışmanı.

Dermot Ahern

Dermot Ahern is a former Irish Member of Parliament and Government Minister and was a key figure for more than 20 years in the Irish peace process, including in negotiations for the Good Friday Agreement and the St Andrews Agreement. He also has extensive experience at the EU Council level, including as a key negotiator and signatory to the Constitutional and Lisbon Treaties. In 2005, he was appointed by the then UN Secretary General Kofi Annan, to be a Special Envoy on the issue of UN Reform.

Geçmişte İrlanda Parlamentosu milletvekilliği ve kabinede bakanlık görevlerinde bulunan Dermot Ahern, 20 yıldan fazla bir süre İrlanda barış sürecinde anahtar bir rol oynamıştır ve bu süre içinde Belfast Anlaşması (Hayırlı Cuma Anlaşması) ve St. Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere dahil olmuştur. AB Konseyi seviyesinde de önemli tecrübeleri olan Ahern, AB Anayasası ve Lizbon Antlaşmaları sürecinde de önemli bir arabulucu ve imzacı olmuştur. 2005 yılında dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından BM Reformu konusunda özel temsilci olarak atanmıştır.

Prof. Dr. Aşkın Asan

Professor Dr. Aşkın Asan is an executive board member of the Maarif Foundation, a member of Turkey's Democracy Platform, and a faculty member at Istanbul Ticaret University. Elected as a Member of the Turkish Grand National Assembly from Ankara, Prof. Dr. Asan served as a vice president of the Parliamentary Assembly of the Mediterranean and was a member of the Turkish Delegation of the Parliamentary Union of the Organisation of the Islamic Conference during her time in parliamentary office. She is a former Deputy Minister of Family and Social Policies (2011-2014) and was Rector of Avrasya University in Trabzon between 2014-2017.

Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti üyesi ve Türkiye Demokrasi Platformu kurucu üyesi olan Aşkın Asan, 23. Dönem'de Ankara Milletvekili olarak Parlamentoda görev yaptı. TBMM'de Akdeniz Parlamenter Asamblesi (APA) Türk Grubu Başkanı, Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonu ve İKÖPAB Türk Grubu Üyesi oldu. 2011-2014 Yılları arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Bakan Yardımcısı görevini yürüttü. 2014-2017 yılları arasında Avrasya Üniversitesi'nin rektörlüğünü yapan Asan, şu an İstanbul Ticaret Üniversitesi öğretim üyesidir.

Prof. Dr. Mehmet Asutay

Professor Dr. Mehmet Asutay is a Professor of Middle Eastern and Islamic Political Economy & Finance at the Durham University Business School, UK. He researches, teaches and supervises research on Islamic political economy and finance, Middle Eastern economic development and finance, the political economy of the Middle East, including Turkish and Kurdish political economies. He is the Director of the Durham Centre for Islamic Economics and Finance and the Managing Editor of the Review of Islamic Economics, as well as Associate Editor of the American Journal of Islamic Social Science. He is the Honorary Treasurer of the BRISMES (British Society for Middle Eastern Studies); and of the IAIE (International Association for Islamic Economics).

Dr. Mehmet Asutay, İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nin İşletme Fakültesi'nde Ortadoğu'nun İslami Siyasal Ekonomisi ve Finansı alanında profesör olarak görev yapmaktadır. Asutay Türk ve Kürt siyasal ekonomisi, İslami siyasal ekonomi, ve Ortadoğu'da siyasal ekonomi konularında dersler vermekte, araştırmalar yapmakta ve yapılan araştırmalara danışmanlık yapmaktadır.

Ali Bayramoğlu

Ali Bayramoğlu is a writer and political commentator. Since 1994, he has contributed as a columnist for a variety of newspapers. He is currently a columnist for Al-Monitor. He is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then-Prime Minister Erdoğan.

Yazar ve siyaset yorumcusu olan Ali Bayramoğlu uzun yıllar günlük yayınlanan Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı yapmıştır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bayramoğlu köşe yazılarına şu an Al-Monitor'de devam etmektedir.

Prof. Christine Bell

Professor Christine Bell is a legal expert based in Edinburgh, Scotland. She is Professor of Constitutional Law and Assistant Principal (Global Justice) at the University of Edinburgh, Co-director of the Global Justice Academy, and a member of the British Academy.

She was chairperson of the Belfast-based human rights organization, the Committee on the Administration of Justice, from 1995-7, and a founder member of the Northern Ireland Human Rights Commission established under the terms of

the Belfast Agreement. In 1999 she was a member of the European Commission's Committee of Experts on Fundamental Rights. She is an expert on transitional justice, peace negotiations, constitutional law and human rights law. She regularly conducts training on these topics for diplomats, mediators and lawyers, has been involved as a legal advisor in a number of peace negotiations, and acted as an expert in transitional justice for the UN Secretary-General, the Office of the High Commissioner for Human Rights, and UNIFEM.

İskoçya'nın başkenti Edinburgh'ta faaliyet yürüten bir hukukçudur. Edinburgh Üniversitesi'nde Anayasa hukuku profesörü olarak ve aynı üniversite bünyesindeki Küresel Adalet Projesinde Müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. İngiliz Akademisi üyesi de olan Bell, 1995-1997 yılları arasında Belfast merkezli İnsan Hakları örgütü Adalet İdaresi Komisyonu başkanı ve Belfast Anlaşması şartları çerçevesinde kurulan Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu kurucu üyesi olarak görev yaptı. 1999'da ise Avrupa Komisyonu Temel Haklar Uzmanlar Komitesi üyeliğinde bulundu. Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Prof. Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve hukukçulara eğitim vermekte, BM Genel Sekreterliği, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi ve UNIFEM'in de dahil olduğu kurumlarda hukuk danışmanı olarak görev yapmaktadır.

Cengiz Çandar

Cengiz Çandar is currently a columnist for Al-Monitor, a widely respected online magazine that provides analysis on Turkey and the Middle East. He is a former war correspondent and an expert on the Middle East. He served as a special adviser to the former Turkish president, Turgut Ozal. Cengiz Çandar is a Distinguished Visiting Scholar at the Stockholm University Institute for Turkish Studies (SUITS).

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan Çandar uzun yıllar Radikal gazetesi için köşe yazarlığı yapmıştır. Al Monitor haber sitesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Ortadoğu konusunda önemli bir uzman olan Çandar, bir dönem savaş muhabiri olarak çalışmış ve Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'a özel danışmanlık yapmıştır.

Andy Carl

Andy Carl is an independent expert on conflict resolution and public participation in peace processes. He believes that building peace is not an act of charity but an act of justice. He co-founded and was Executive Director of Conciliation Resources. Previously, he was the first Programme Director with International Alert. He is currently an Honorary Fellow of Practice at the School of Law, University of Edinburgh. He serves as an adviser to a number of peacebuilding initiatives including the Inclusive Peace and Transition Initiative at the Graduate Institute in Geneva, the Legal Tools for Peace-Making Project in Cambridge, and the Oxford Research Group, London.

Andy Carl çatışma çözümü ve barış süreçlerine kamusal katılımın sağlanması üzerine çalışan bağımsız bir uzmandır. Barışın inşasının bir hayırseverlik faaliyetinden ziyade adaletin yerine getirilmesi çabası olduğuna inanan Carl, çatışma Çözümü alanında çalışan etkili kurumlardan biri olan Conciliation Resources'un kurucularından biridir. Bir dönem Uluslararası Uyarı (International Alert) isimli kurumda Program Direktörü olarak görev yapan Carl, halen Edinburgh Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Fahri Bilim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Barış inşası üzerine çalışan Cenevre Mezunlar İnişiyatifi bünyesindeki Barış ve Geçiş Dönemi İnişiyatifi, Cambridge'te yürütülen Barışın İnşası için Yasal Araçlar Projesi ve Londra'da faaliyet yürüten Oxford Araştırma Grubu gibi bir dizi kurum ve oluşuma danışmanlık yapmaya devam etmektedir.

Dr. Vahap Coşkun

Dr. Vahap Coşkun is a Professor of Law at University of Dicle in Diyarbakır where he also completed his bachelor's and master's degrees in law. Coşkun received his PhD from Ankara University Faculty of Law. He has written for Serbestiyet and Kurdistan24 online newspaper. He has published books on human rights, constitutional law, political theory and social peace. Coşkun was a member of the former Wise Persons Commission in Turkey (Central Anatolian Region).

Dr. Vahap Coşkun Diyarbakır'da, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Lisans ve lisansüstü eğitimini Dicle Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Doktoru tamamlamıştır. Serbestiyet ve Kurdistan 24 online gazetesinde makale yazan Coşkun, insan hakları, anayasa hukuku, siyasal teori ve toplumsal barış konulu kitaplar yayınlamıştır. Coşkun, Akil İnsanlar Komisyonu'nun İç Anadolu bölgesi üyesiydi.

Ayşegül Doğan

Ayşegül Doğan is a journalist who has conducted interviews, created news files and programmes for independent news platforms. She studied at the Faculty of Cultural Mediation and Communications at Metz University, and Paris School of Journalism. As a student, she worked at the Ankara bureau of Agence-France Presse (AFP), the Paris bureau of Courier International and at the Kurdish service of The Voice of America. She worked as a programme creator at Radyo Ekin, and as a translator-journalist for the Turkish edition of Le Monde Diplomatique. She was a lecturer at the Kurdology department of National Institute of Oriental Languages and Civilizations in Paris. She worked on political communications for a long time. From its establishment in 2011 to its closure in 2016, she worked as a programmes coordinator at IMC TV. She prepared and presented the programme “Gündem Müzakere” on the same channel.

Bağımsız haber platformlarına özel röportaj, haber dosyası ve programlar hazırlayan gazeteci Ayşegül Doğan; Metz Üniversitesi Medyasyon Kültürel ve İletişim Fakültesi'nin ardından eğitimine Paris Yüksek Gazetecilik Okulu'nda devam etti. Okul yıllarında, Fransız Haber Ajansı-AFP'nin Ankara, Courier International'ın Paris bürosunda ve Amerika'nın Sesi Kürtçe servisinde gazeteciliği deneyimledi. Radyo Ekin'de programcı, Le Monde Diplomatique Türkçe'de çevirmen gazeteci olarak çalıştı. Paris'te yaşadığı süre içinde Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsü Kürdoloji bölümünde okutmanlık yaptı. Uzunca bir süre siyaset iletişimi ile ilgilendi. 2011'de kurulan IMC TV 2016'da kapatılana dek; program koordinatörü olarak çalıştı. Aynı kanalda “Gündem Müzakere” programını hazırladı ve sundu. Halen ülkesindeki pek çok meslektaş gibi etik ilkelere bağlı; bağımsız bir gazeteci olarak çalışma arayış, istek ve heyecanını koruyor.

Prof. Dr. Fazıl Hüsnü Erdem

Dr. Fazıl Hüsnü Erdem is Professor of Constitutional Law and Head of the Department of Constitutional Law at Dicle University, Diyarbakır. In 2007, Erdem was a member of the commission which was established to draft a new constitution to replace the Constitution of 1982 which was introduced following the coup d'état of 1980. Erdem was a member of the Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, in the team that was responsible for the South-eastern Anatolia Region.

Fazıl Hüsnü Erdem Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanıdır. 2007'de, 1980 darbesinin takiben yürürlüğe giren 1982 darbe anayasasını değiştirmek üzere kurulan yeni anayasa hazırlama komisyonunda yer almıştır. Erdem, 2013'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir.

Prof. Dr. Salomón Lerner Febres

Professor Dr. Salomón Lerner Febres holds a PhD in Philosophy from Université Catholique de Louvain. He is Executive President of the Center for Democracy and Human Rights and Professor and Rector Emeritus of Pontifical Catholic University of Peru. He is former President of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. Prof. Lerner has given many talks and speeches about the role and the nature of university, the problems of scholar research in higher education and about ethics and public culture. Furthermore, he has participated in numerous conferences in Peru and other countries about violence and pacification. In addition, he has been a speaker and panellist in multiple workshops and symposiums about the work and findings of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. He has received several honorary doctorates as well as numerous recognitions and distinctions of governments and international human rights institutions.

Prof. Salomón felsefe alanındaki doktora eğitimini Belçika'daki Université Catholique de Louvain'de tamamlamıştır. Peru'daki Pontifical Catholic Üniversitesi'nin onursal rektörü sıfatını taşıyan Prof. Salomón Lerner Febres, aynı üniversite bünyesindeki Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezi'nin de başkanlığını yapmaktadır. Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Üniversitenin rolü ve doğası, akademik çalışmalarda karşılaşılan zorluklar, etik ve kamu kültürü konulu çok sayıda konuşma yapmış, şiddet ve pasifizm konusunda Peru başta olmak üzere pek çok ülkede yapılan konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır.

Prof. Mervyn Frost

Professor Mervyn Frost teaches International Relations, and was former Head of the Department of War Studies, at King's College London, UK. He was previously Chair of Politics at the University of Natal, Durban, South Africa and was President of the South African Political Studies Association. He currently sits on the editorial boards of International Political Sociology and the Journal of International Political Theory, among others. He is an expert on human rights in international relations, humanitarian intervention, justice in world politics, democratising global governance, the just war tradition in an era of New Wars, and ethics in a globalising world.

Londra'daki King's College'in Savaş Çalışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Daha önce Güney Afrika'nın Durban şehrindeki Natal Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi bölümünün başkanlığını yapmıştır. Güney Afrika Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde de bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsancıl Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünyada Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

Martin Griffiths

Martin Griffiths is a senior international mediator and currently the UN's Envoy to Yemen. From 1999 to 2010 he was the founding Director of the Centre for Humanitarian Dialogue in Geneva where he specialised in developing political dialogue between governments and insurgents in a range of countries across Asia, Africa and Europe. He is a co-founder of Inter Mediate, a London based NGO devoted to conflict resolution, and has worked for international organisations including UNICEF, Save the Children, Action Aid, and the European Institute of Peace. Griffiths has also worked in the British Diplomatic Service and for the UN, including as Director of the Department of Humanitarian Affairs (Geneva), Deputy to the Emergency Relief Coordinator (New York), Regional Humanitarian Coordinator for the Great Lakes, Regional Coordinator in the Balkans and Deputy Head of the Supervisory Mission in Syria (UNSMIS).

Üst düzeyde uluslararası bir arabulucu olan Martin Griffiths, uluslararası bir arabulucudur ve yakın zamanda BM Yemen Özel Temsilcisi olarak atanmıştır. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarındaki çeşitli ülkelerde hükümetler ile isyancı gruplar arasında siyasi diyalog geliştirilmesi üzerine çalışan Cenevre'deki İnsani Diyalog Merkezi'nin (Centre for Humanitarian Dialogue) kurucu direktörü olan Martin Griffiths 1999-2010 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür. Çatışma çözümü üzerine çalışan Londra merkezli Inter Mediate'in kurucuları arasında bulunan Griffiths, UNICEF, Save the Children ve Action Aid isimli uluslararası kurumlarda da görev yapmıştır. İngiltere Diplomasi Servisi'ndeki hizmetlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler bünyesinde Cenevre Ofisi'nde İnsani Faaliyetler Bölümü'nde yönetici, New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı, Büyük Göller (Great Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan'ın BM ve Arap Birliği adına Suriye özel temsilciliği yaptığı dönemde kendisine baş danışmanlık yapmıştır.

Kezban Hatemi

Kezban Hatemi holds an LL.B. from Istanbul University and is registered with the Istanbul Bar Association. She has worked as a self employed lawyer, as well as Turkey's National Commission to UNESCO and a campaigner and advocate during the Bosnian War.

She was involved in drafting the Turkish Civil Code and Law of Foundations as well as in preparing the legal groundwork for the chapters on Religious Freedoms and Minorities and Community Foundations within the Framework Law of Harmonization prepared by Turkey in preparation for EU accession. She has published articles on women's, minority groups, children, animals and human rights

and the fight against drugs. She is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, and sits on the Board of Trustees of the Technical University and the Darulacaze Foundation.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamıştır. Serbest avukatlık yapmanın yanı sıra UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nda hukukçu olarak görev yapmış, Bosna savaşı sırasında sürdürülen savaş karşıtı kampanyalarda aktif olarak yer almıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci gereği hazırlanan Uyum Yasaları Çerçeve Yasasının Dini Özgürlükler, Azınlıklar ve Vakıflar ile ilgili bölümlerine ilişkin hukuki çalışmalarda yer almış, Türk Ceza Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nun taslaklarının hazırlanmasında görev almıştır. İnsan hakları, kadın hakları, azınlık hakları, çocuk hakları, hayvan hakları ve uyuşturucu ile mücadele konularında çok sayıda yazılı eseri vardır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi ile Darulacaze Vakfı Mütevelli heyetlerinde görev yapmaktadır.

Dr. Edel Hughes

Dr. Edel Hughes is a Senior Lecturer in Law at Middlesex University. Prior to joining Middlesex University, Dr Hughes was a Senior Lecturer in Law at the University of East London and a Lecturer in Law and the University of Limerick. She was awarded an LL.M. and a PhD in International Human Rights Law from the National University of Ireland, Galway, in 2003 and 2009, respectively.

Her research interests are in the areas of international human rights law, public international law, and conflict transformation, with a regional interest in Turkey and the Middle East. She has published widely on these areas.

Dr. Edel Hughes, Middlesex Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde kıdemli öğretim üyesidir. Daha önce Doğu Londra Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Limerick Üniversitesi'nde görev yapan Hughes, doktorasını 2003-2009 yılları arasında İrlanda Ulusal Üniversitesi'nde Uluslararası İnsan Hakları Hukuku alanında tamamlamıştır. Hughes'un birçok yayınının da bulunduğu çalışma alanları içinde, Orta Doğu'yu ve Türkiye'yi de kapsayan şekilde, uluslararası insan hakları hukuku, uluslararası kamu hukuku ve çatışma çözümü yer almaktadır.

Kadir İnanır

Kadir İnanır was born in 1949 Fatsa, Ordu. He is an acclaimed actor and director, and has starred in well over a hundred films. He has won several awards for his work in Turkish cinema. He graduated from Marmara University Faculty of Communication. In 2013 he became a member of the Wise Persons Committee for the Mediterranean region.

Ünlü oyuncu ve yönetmen Kadir İnanır, 100'ü aşkın filmde rol almış ve Türk sinemasına katkılarında dolayı pek çok ödüle layık görüşmüştür. 1949 senesinde Ordu, Fatsa'da doğan İnanır, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon Bölümünden mezun olmuştur. 2013 senesinde barış sürecini yönetmek amacıyla kurulan Akil İnsanlar Heyeti'ne Akdeniz Bölgesi temsilcisi olarak girmiştir.

Prof. Dr. Ahmet İnsel

Professor Ahmet İnsel is a former faculty member of Galatasaray University in Istanbul, Turkey and Paris 1 Panthéon Sorbonne University, France. He is Managing Editor of the Turkish editing house, İletişim, and member of the editorial board of monthly review, Birikim. He is a regular columnist at Cumhuriyet newspaper and an author who published several books and articles in both Turkish and French.

İletişim Yayınları Yayın Kurulu Koordinatörlüğünü yürüten Ahmet İnsel, Galatasaray Üniversitesi ve Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Birikim Dergisi yayın kolektifi üyesi ve Cumhuriyet Gazetesinde köşe yazarıdır. Türkçe ve Fransızca olmak üzere çok sayıda kitabı ve makalesi bulunmaktadır.

Avila Kilmurray

Avila Kilmurray is a founding member of the Northern Ireland Women's Coalition. She was part of the Coalition's negotiating team for the Good Friday Agreement and has written extensively on community action, the women's movement and conflict transformation. She serves as an adviser on the Ireland Committee of the Joseph Rowntree Charitable Trust as well as a board member of Conciliation Resources (UK) and the Institute for British Irish Studies. She was the first Women's Officer for the Transport & General Workers Union for Ireland (1990-1994) and from 1994-2014 she was Director of the Community Foundation for Northern Ireland, managing EU PEACE funding for the re-integration of political ex-prisoners

in Northern Ireland as well as support for community-based peace building. She is a recipient of the Raymond Georis Prize for Innovative Philanthropy through the European Foundation Centre. Kilmurray is working as a consultant with The Social Change Initiative to support work with the Migrant Learning Exchange Programme and learning on peace building.

Prof. Ram Manikkalingam

Professor Ram Manikkalingam is founder and director of the Dialogue Advisory Group, an independent organisation that facilitates political dialogue to reduce violence. He is a member of the Special Presidential Task Force on Reconciliation in Sri Lanka and teaches politics at the University of Amsterdam. Previously, he was a Senior Advisor on the Sri Lankan peace process to then President Kumaratunga. He has served as an advisor with Ambassador rank at the Sri Lanka Mission to the United Nations in New York and prior to that he was an advisor on International Security to the Rockefeller Foundation. He is an expert on issues pertaining to conflict, multiculturalism and democracy, and has authored multiple works on these topics. He is a founding board member of the Laksham Kadirgamar Institute for Strategic Studies and International Relations, Colombo, Sri Lanka.

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör olarak görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için danışmanlık yapmıştır. Danışmanlık görevini hala sürdürmektedir. Uzmanlık alanları arasında çatışma, çokkültürlülük, demokrasi gibi konular bulunan Prof. Ram Manikkalingam, Sri Lanka'daki Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

in Northern Ireland as well as support for community-based peace building. She is a recipient of the Raymond Georis Prize for Innovative Philanthropy through the European Foundation Centre. Kilmurray is working as a consultant with The Social Change Initiative to support work with the Migrant Learning Exchange Programme and learning on peace building.

Bejan Matur

Bejan Matur is a renowned Turkey-based author and poet. She has published ten works of poetry and prose. In her writing she focuses mainly on Kurdish politics, the Armenian issue, minority issues, prison literature and women's rights. She has won several literary prizes and her work has been translated into over 28 languages. She was formerly Director of the Diyarbakır Cultural Art Foundation (DKSV). She is a columnist for the Daily Zaman, and occasionally for the English version, Today's Zaman.

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. Şiir ve gazetecilik alanında yayımlanmış 10 kitabı bulunmaktadır. 2012 yılının başına kadar yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yapıtları 28 değişik dile çevrilen Matur, çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Prof. Monica McWilliams

Professor Monica McWilliams teaches in the Transitional Justice Institute at Ulster University in Northern Ireland. She currently serves on a three-person panel established by the Northern Ireland government to make recommendations on the disbandment of paramilitary organisations in Northern Ireland. During the Northern Ireland peace process, Prof. McWilliams co-founded the Northern Ireland Women's Coalition political party and was elected as a delegate to the Multi-Party Peace Negotiations, which took place in 1996 to 1998. She was also elected to serve as a member of the Northern Ireland Legislative Assembly from 1998 to 2003. Prof. McWilliams is a signatory of the Belfast/Good Friday Agreement and has chaired the Implementation Committee on Human Rights on behalf of the British and Irish governments. For her role in delivering the peace agreement in Northern Ireland, Prof. McWilliams was one recipient of the John F. Kennedy Leadership and Courage Award.

Prof. Monica McWilliams, Ulster Üniversitesi'ndeki Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesidir. 2005- 2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri olarak Kuzey İrlanda Haklar Beyannamesi için tavsiyeler hazırlamaktan sorumlu olarak görev yapmıştır. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularından olan Prof. McWilliams 1998 yılında Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanan Çok Partili Barış Görüşmeleri'nde yer almıştır.

Hanne Melfald

Hanne Melfald worked with the Norwegian Ministry of Foreign Affairs for eight years including as the Senior Adviser to the Secretariat of the Foreign Minister of Norway before she became a Project Manager in HD's Eurasia office in 2015. She previously worked for the United Nations for six years including two years with the United Nations Assistance Mission in Afghanistan as Special Assistant to the Special Representative of the Secretary-General. She has also worked for the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in Nepal and Geneva, as well as for the Norwegian Refugee Council and the Norwegian Directorate of Immigration. Melfald has a degree in International Relations from the University of Bergen and the University of California, Santa Barbara, as well as a Master's degree in Political Science from the University of Oslo.

Hanne Melfald, başkanışmanlık dahil olmak üzere 8 yıl boyunca Norveç Dışişleri Bakanlığı bünyesinde çeşitli görevlerde bulunmuş, 2015 yılından itibaren İnsani Diyalog için Merkez isimli kurumun Avrasya biriminde Proje Müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. Geçmişte Birleşmiş Milletler bünyesinde görev almış, bu görevi sırasında 2 yıl boyunca Birleşmiş Milletler'in Afganistan Yardım Misyonunda BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi olarak görev yapmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Cenevre Yerleşkesi bünyesinde bulunan Nepal İnsani Yardım Koordinasyon Ofisinde de görev almıştır. Bir dönem Norveç Sığınmacılar Konseyi ve Norveç Göçmenlik İşleri Müdürlüğünde çalışan Hanna Melfald Norveç'in Bergen ve ABD'nin Kaliforniya Üniversitelerinde aldığı Uluslararası İlişkiler eğitimini Oslo Üniversitesinde aldığı Siyaset Bilimi yüksek lisans eğitimiyle tamamlamıştır.

Roelf Meyer

Meyer is currently a consultant on international peace processes having advised parties in Northern Ireland, Sri Lanka, Rwanda, Burundi, Iraq, Kosovo, the Basque Region, Guyana, Bolivia, Kenya, Madagascar, and South Sudan. Meyer's experience in international peace processes stems from his involvement in the settlement of the South African conflict in which he was the government's chief negotiator in constitutional negotiations with the ANC's chief negotiator and current South African President, Cyril Ramaphosa. Negotiating the end of apartheid and paving the way for South Africa's first democratic elections in 1994, Meyer continued his post as Minister of Constitutional Affairs in the Cabinet of the new President, Nelson Mandela. Meyer retired as a Member of Parliament and as the Gauteng leader of the National Party in 1996 and co-founded the United Democratic Movement (UDM) political party the following year. Retiring from politics in 2000, Meyer has

since held a number of international positions, including membership of the Strategy Committee of the Project on Justice in Times of Transition at Harvard University.

Roelf Meyer, Güney Afrika'daki barış sürecinde iktidar partisi Ulusal Parti adına başmüzakereci olarak görev yapmıştır. O dönem Afrika Ulusal Kongresi (ANC) adına başmüzakereci olarak görev yapan ve şu an Güney Afrika devlet başkanı olan Cyril Ramaphosa ile birlikte yürüttüğü müzakereler sonrasında Güney Afrika'daki ırkçı apartheid rejim sona erdirilmiş ve 1994 yılında ülkedeki ilk özgür seçimlerin yapılması sağlanmıştır. Yapılan seçim sonrası yeni devlet başkanı seçilen Nelson Mandela kurduğu ilk hükümette Roelf Meyer'e Anayasal İlişkilerden Sorumlu Bakan olarak görev vermiştir. Roelf Meyer 2011-2014 yılları arasında Güney Afrika Savunma Değerlendirme Komitesine başkanlık yapmış, aynı zamanda aktif olan bazı barış süreçlerine dahil olarak Kuzey İrlanda, Sri Lanka, Ruanda, Burundi, Irak, Kosova, Bask Bölgesi, Guyana, Bolivya, Kenya, Madagaskar ve Güney Sudan'da çatışan taraflara danışmanlık yapmıştır.

Mark Muller QC

Mark Muller, QC, is a senior advocate at Doughty Street Chambers (London) and the Scottish Faculty of Advocates (Edinburgh) where he specialises in public international law and human rights. Muller is also currently on the UN Department of Political Affairs

Standby Team of Mediation Experts and is the UN Special Envoy to Syria in the Syrian peace talks. He has many years' experience of advising numerous international bodies, such as Humanitarian Dialogue (Geneva) and Inter-Mediate (London) on conflict resolution, mediation, confidence-building, ceasefires, power-sharing, humanitarian law, constitution-making and dialogue processes. Muller also co-founded Beyond Borders and the Delfina Foundation.

Mark Muller Londra merkezli Doughty Street Chambers Hukuk Bürosu'na ve Edinburgh'daki İskoç Avukatlar Birliği'ne bağlı olarak çalışan tecrübeli bir hukukçudur. Uluslararası kamu hukuku ve insan hakları hukuku alanında uzman olan Muller, Afganistan, Libya, Irak ve Suriye gibi çeşitli çatışma alanlarında uzun seneler çatışma çözümü, arabuluculuk, çatışmasızlık ve iktidar paylaşımı konusunda danışmanlık hizmeti vermiştir. 2005'den bu yana İnsani Diyalog için Merkez (Centre for Humanitarian Dialogue), Çatışma Ötesi (Beyond Borders) ve Inter Mediate (Arabulucu) isimli kurumlara kıdemli danışmanlık yapmaktadır. Harvard Hukuk Fakültesi üyesi olan Muller bir dönem İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu başkanlığı ve Barolar Konseyi Hukukun Üstünlüğü Birimi başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Kültürel diyalog yoluyla barışı ve uluslararası anlayışı teşvik etme amacıyla İskoçya'da kurulan Sınırlar Ötesi (Beyond Borders) isimli oluşumun kurucusu olan Muller halen BM Siyasal İlişkiler Birimi bünyesindeki Arabulucular Destek Ekibinde Kıdemli Arabuluculuk Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

Avni Özgürel

Mehmet Avni Özgürel is a Turkish journalist, author and screenwriter. Having worked in several newspapers such as Daily Sabah and Radikal, Özgürel is currently the editor in chief of the daily Yeni Birlik and a TV programmer at TRT Haber. He is the screenwriter of the 2007 Turkish film, Zincirbozan, on the 1980 Turkish coup d'état, Sultan Avrupa'da (2009), on Sultan Abdülaziz's 1867 trip to Europe; and Mahpeyker (2010): Kösem Sultan, on Kösem Sultan. He is also the screenwriter and producer of 2014 Turkish film, Darbe (Coup), on the February 07, 2012 Turkish intelligence crisis. In 2013 he was appointed a member of the Wise Persons Committee in Turkey established by then Prime Minister Erdoğan.

Gazeteci-yazar Avni Özgürel, uzun yıllar Milliyet, Akşam, Sabah ve Radikal gibi çeşitli gazetelerde haber müdürlüğü ve köşe yazarlığı yaptı. 2013 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir. 1980 darbesini konu eden belgesel film Zincirbozan (2007), Sultan Abdülaziz'in 1867'de Avrupa'ya yaptığı yolculuğu konu eden Sultan Avrupa'da (2009), Mahpeyker: Kösem Sultan (2010) ve 7 Şubat Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) operasyonunun anlatıldığı "Darbe" filmleri senaristliğini ve yapımcılığını üstlendiği projeler arasındadır. Özgürel, şu anda Yeni Birlik gazetesinin sahibi ve genel yayın yönetmenidir. Ayrıca TRT Haber'de program yapmaktadır.

Prof. John Packer

Professor John Packer is Associate Professor of Law and Director of the Human Rights Research and Education Centre (HRREC) at the University of Ottawa in Canada. Prof. Packer has worked for inter-governmental organisations for over 20 years, including in Geneva for the UN High Commissioner for Refugees, the International Labour Organisation, and for the UN High Commissioner for Human Rights. From 1995 to 2004, Prof. Packer served as Senior Legal Adviser and then the first Director of the Office of the OSCE High Commissioner on National Minorities in The Hague. In 2012 – 2014, Prof. Packer was a Constitutions and Process Design Expert on the United Nation's Standby Team of Mediation Experts attached to the Department of Political Affairs, advising in numerous peace processes and political transitions around the world focusing on conflict prevention and resolution, diversity management, constitutional and legal reform, and the protection of human rights.

Dr. John Packer Kanada'da Ottawa Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doçent ve İnsan Hakları Araştırma ve Eğitim Merkezi (Human Rights Research and Education Centre) müdürüdür. 20 yıl boyunca Packer BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, Ulus-

lararası Çalışma Örgütü ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği gibi Cenevre'de bulunan hükümetler arası örgütlerde çalışmıştır. 1995'ten 2004'e kadar Lahey'de Packer Kıdemli Hukuk Danışmanı, ardından da Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği birinci müdürü olarak görev almıştır. 2012-2014 yıllarında Packer BM Arabuluculuk Uzmanlar Ekibi siyasi ilişkiler biriminde Anayasa ve Süreçlerin Tasarımı Uzmanı olarak yer aldı. Dünyadaki birçok barış süreci ve siyasi geçişler konusunda danışmanlık yapan Pecker, çatışma önleme ve çözümü, çeşitlilik yönetimi, anayasa ve hukuk reformları ve insan hakları korumasına odaklanmıştır.

Jonathan Powell

Jonathan Powell is the founder and CEO of Inter Mediate, an NGO devoted to conflict resolution around the world. In 2014, Powell was appointed by former Prime Minister David Cameron to be the UK's Special Envoy to Libya. He also served as Tony Blair's Chief of Staff in opposition from 1995 to 1997 and again as his Chief of Staff in Downing Street from 1997 to 2007. Prior to his involvement in British politics, Powell was the British Government's chief negotiator on Northern Ireland from 1997 to 2007 and played a key part in leading the peace negotiations and its implementation.

Ortadoğu, Latin Amerika ve Asya'da yaşanan çatışmaların çözümü üzerine çalışan ve devletten bağımsız arabuluculuk kurumu olan Birleşik Krallık merkezli Inter Mediate'in kurucusudur ve İcra Kurulu Başkanı'dır. 2014 yılında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından Libya konusunda Özel Temsilci olarak atanmıştır. 1995-2007 yılları arasında Birleşik Krallık eski Başbakanı Tony Blair kabinesinde Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuş, 1997 yılından itibaren Kuzey İrlanda sorununun çözümü için yapılan görüşmelere Britanya adına başmüzakereci olarak katılmıştır. 1978-79 yılları arasında BBC ve Granada TV için gazeteci olarak çalışmış, 1979-1994 yılları arasında ise Britanya adına diplomatlık yapmıştır.

Sir Kieran Prendergast

Sir Kieran Prendergast is a former British diplomat who served as the Under-Secretary General for Political Affairs at the United Nations from 1997 to 2005 and as High Commissioner to Kenya from 1992 to 1995 and to Zimbabwe from 1989 to 1992. During his time at the UN, Prendergast stressed the human rights violations and ethnic cleansing that occurred during the War in Darfur and was involved in the 2004 Cyprus reunification negotiations. Since his retirement from the UN, he has conducted research at the Belfer Center for Science and International Affairs

(United States) and is a member of the Advisory Council of Independent Diplomats (United States). Prendergast also holds a number of positions, including Chairman of the Anglo-Turkish Society, a Trustee of the Beit Trust, and Senior Adviser at the Centre for Humanitarian Dialogue.

Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya ve ABD'de diplomat olarak çalışmıştır. Birleşik Krallık Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosu'nun (Foreign and Commonwealth Office) Güney Afrika'daki Apartheid rejimi ve Namibya konularıyla ilgilenen birimine başkanlık etmiştir. Bir dönem BM Siyasal İlişkiler Biriminde Müsteşar olarak çalışmış, BM Genel Sekreteri'nin Barış ve Güvenlik konulu yönetim kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerde barış çabalarına dahil olmuştur.

Rajesh Rai

Rajesh Rai was called to the Bar in 1993 with his areas of expertise including human rights law, immigration and asylum law, and public law. He has been treasurer of IMCB Chambers (London) since 2015 and has also been a Director of an AIM-listed investment company where he led their renewable energy portfolio. Rai is a frequent lecturer on a wide variety of legal issues, including immigration and asylum law and freedom of expression (Bar of Armenia), minority linguistic rights (European Parliament), and women's and children's rights in areas of conflict (cross-border conference to NGOs working in Kurdish regions). He is also Founder Director of HIC, a community centred NGO based in Cameroon.

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosu'na kaydolmuştur. İnsan Hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma Hakkı hukuku ile Kamu Hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Kamerun'daki HIC isimli sivil toplum örgütü ile Uganda'daki Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants - JCWI - (Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan'da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminerler ve dersler vermiştir.

Sir David Reddaway

Sir David Reddaway is a retired British diplomat currently serving as Chief Executive and Clerk of the Goldsmiths' Company in London. During his previous career in the Foreign and Commonwealth Office, he served as Ambassador to Turkey (2009-2014), Ambassador to Ireland (2006-2009), High Commissioner to Canada (2003-2006), UK Special Representative for Afghanistan (2002), and Charge d'Affaires in Iran (1990-1993). His other assignments were to Argentina, India, Spain, and Iran, where he was first posted during the Iranian Revolution.

Halen çeşitli özel şirket ve üniversitelere danışman, yönetim kurulu üyesi ve konsültasyon uzmanı olarak hizmet etmektedir. 2016 yılının Ocak ayından bu yana Londra Üniversitesi bünyesindeki Goldsmith Koleji'nde Konsey üyesi ve Goldsmith şirketinde yönetici katip olarak görev yapmaya başlamıştır. Bir dönem Birleşik Krallık adına Türkiye ve İrlanda Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak görev yapan Reddaway bu görevinden önce Birleşik Krallık adına Kanada'da Yüksek Misyon Temsilcisi, Afganistan'da Özel Temsilci, İran'da ise Diplomatik temsilci olarak görev yapmıştır. Bu görevlerinin yanı sıra İspanya, Arjantin, ve Hindistan'da diplomatik görevler üstlenmiştir.

Prof. Naomi Roht-Arriaza

Professor Naomi Roht-Arriaza is a Distinguished Professor of Law at the Hastings College of Law, University of California (San Francisco) and is renowned globally for her expertise in transitional justice, international human rights law, and international humanitarian law. She has extensive knowledge of, and experience in, post-conflict procedures in Latin America and Africa. Roht-Arriaza has contributed to the defence of human rights through legal and social counselling, her position as academic chair, and her published academic works.

Prof. Naomi Roht-Arriaza Amerika Birleşik Devletleri'nin San Francisco şehrindeki UC Hastings College of the Law isimli Hukuk okulunda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan Hakları İhlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Prof. Dr. Mehmet Ufuk Uras

Mehmet Ufuk Uras is a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. He was previously a former leader of the now-defunct University Lecturers' Union (Öğretim Elemanları Sendikası) and was elected the chairman of Freedom and Solidarity Party in 1996. Ufuk resigned from the leadership after the 2002 general election. Ufuk ran a successful campaign as a "common candidate of the Left", standing on the independents' ticket, backed by Kurdish-based Democratic Society Party and several left-wing, environmentalist and pro-peace groups in the 2007 general election. He resigned from the Freedom and Solidarity Party on 19 June 2009. After the Democratic Society Party was dissolved in December 2009, he joined forces with the remaining Kurdish MPs in the Peace and Democracy Party group. On 25 November 2012, he became a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. Ufuk is a member of the Dialogue Group and is the writer of several books on Turkish politics.

Prof. Dr. Mehmet Ufuk Uras İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra, milletvekili seçilene kadar İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak görev yapmıştır. 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili adayı olmuştur. Seçimlerin sonucunda %3,85 oranıyla yani 81.486 oy alarak İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili olarak 23. dönem meclisine girmiştir. Seçimler öncesinde liderliğinden ayrıldığı Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) Genel başkanlığına 11 Şubat 2008'de yapılan 5. Olağan Kongresi'ni takiben geri dönmüştür. 17 Haziran 2009 tarihinde, partinin dar grupçu bir anlayışa kaydığı düşüncesi ve sol siyasetin daha geniş bir yelpazeye ulaşması iddiasıyla bir grup arkadaşıyla Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nden istifa etmiştir. ÖDP'den ayrılışıyla birlikte Eşitlik ve Demokrasi Partisi kuruluş sürecine katılmıştır. DTP'nin 19 kişiye düşüp grupsuz kalmasından sonra, Kürt sorununun parlamentoda çözülmesi gerektiğini savunarak Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) grubuna katılmıştır. Ufuk Uras, seçim sürecinde, kuruluş çağrısını yaptığı Eşitlik ve Demokrasi Partisi'ne üye olmuştur. 25 Kasım 2012'de kurulan Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin kurucularındandır ve aynı zamanda PM üyesidir. Uras'ın çok sayıdaki yayınları arasında "ÖDP Söyleşileri", "İdeolojilerin Sonu mu?" (Marksist Araştırmaları Destek Ödülü), "Sezgiciliğin Sonu mu?", "Başka Bir Siyaset Mümkün", "Kurtuluş Savaşında Sol", "Siyaset Yazıları" ve "Alternatif Siyaset Arayışları" "Sokaktan Parlamento'ya" "Söz Meclisten Dışarı" ve "Meclis Notları" adlı kitapları da bulunmaktadır.

Prof. Dr. Sevtap Yokuş

Professor Dr Sevtap Yokuş is a Law Faculty Member at İstanbul Altınbaş University in the Department of Constitutional Law. She holds a PhD in Public Law from the Faculty of Law, İstanbul University, awarded in 1995 for her thesis which assessed the state of emergency regime in Turkey with reference to the European Convention on Human Rights. She is a widely published expert in the areas of Constitutional Law and Human Rights and has multiple years' experience of working as a university lecturer at undergraduate, postgraduate and doctoral level. She also has experience of working as a lawyer in the European Court of Human Rights.

Prof. Dr. Sevtap Yokuş İstanbul Altınbaş Üniversitesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı öğretim üyesidir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı bünyesinde başladığı doktorasını "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'de Olağanüstü Hal Rejimine Etkisi" başlıklı tezle 1995 yılında tamamlamıştır. Akademik görevi sırasında lisans, yüksek lisans ve doktora aşamasında dersler veren Prof. Dr. Yokuş özellikle Anayasa Hukuku ve İnsan hakları Hukuk alanında uzmanlaşmıştır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda pratik avukatlık deneyimi de bulunmaktadır.

Oral Çalışlar

Oral Çalışlar completed his studies at the Ankara University Faculty of Political Sciences. Was President of the Club of Socialist Thought at the university, as well as Secretary-General of the Ankara University Student Union. Wrote for Türk Solu journal which was launched in 1967 and for the Aydınlık journal which was launched in 1968. Was member of the editorial board of Aydınlık journal. Was arrested after the 12th of March 1971 military coup. Remained imprisoned for three years until the Amnesty law adopted in 1974. Was Editor in Chief for the Aydınlık daily newspaper launched in 1978. Was arrested again after the 12th of September 1980 military coup and released in August 1988 after four years in prison. Lived in Hamburg between 1990 and 1992 upon the invitation of the Senate of Hamburg. Worked for Cumhuriyet daily between 1992 and 2008. Broadcast television programmes on different channels, including TRT, 24TV, 360, and SKYTÜRK. Transferred from Cumhuriyet daily to Radikal daily in 2008. Between 2004-2007, he was in board of Turkish Journalists Association. He has a permanent press card. Became Editor in Chief for Taraf daily in 2013. Was part of the Wise People Committee in the same year. Later had to leave Taraf daily alongside Halil Berktaş, Alper Görmüş, Vahap Coşkun, Erol Katırcıoğlu, Mithat Sancar, and Yıldırım Oğur, among others,

after the intervention of the Gülen Congregation. Returned to Radikal daily. Started writing for Posta daily after 2016, when Radikal was discontinued. Continues work as a commentator on TV news channels. Has 20 published books, including The Leaders' Prison, Hz. Ali, Mamak Prison from the 12th of March to 12th of September, The Kurdish Issue with Öcalan and Burakay, My 68 Memoirs, The Alevis, When Deniz and Friends Were Executed, My Childhood in Tarsus, The History of Gulenism. Recipient of a large number of journalism and research awards. Married (1976) to author and journalist İpek Çalışlar. Father of author Reşat Çalışlar.

Oral Çalışlar Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde eğitimini tamamladı. Üniversitede Sosyalist Fikir Kulübü başkanlığını ve Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği genel sekreterliğini yaptı. 1967'de kurulan Türk Solu ve 1967'de kurulan Aydınlık dergileri için yazdı. Ayrıca Aydınlık dergisinin yayın kurulu üyesiydi. 12 Mart 1971 darbesinden sonra tutuklandı ve 1974'te af yasası çıkana kadar üç yıl cezaevinde kaldı. 1978 yılında çıkan Aydınlık Gazetesi'nin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında tekrardan tutuklandı ve dört yıl cezaevinde kaldıktan sonra Ağustos 1988'de tahliye edildi. Hamburg Senato'sunun daveti üzerine gittiği Hamburg'da 1990-1992 yılları arasında yaşadı. 1992 ve 2008 yılları arasında Cumhuriyet Gazetesi'nde çalıştı. TRT, 24TV, 360 ve SKYTÜRK de dâhil olmak üzere çeşitli kanallarda televizyon programı yaptı. 2008 yılında Cumhuriyet'ten Radikal Gazetesi'ne geçiş yaptı. 2004-2007 yılları arasında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu'ndaydı. Kendisinin sürekli basın kartı bulunmaktadır. 2013 yılında Taraf Gazetesi Yazı İşleri Müdürü oldu. Aynı yıl Âkil İnsanlar Heyeti'nde yer aldı. Daha sonra, Gülen Cemaati'nin müdahalesi sonucunda, Halil Berktaş, Alper Görmüş, Vahap Coşkun, Erol Katırcıoğlu, Mithat Sancar, Yıldırım Oğur ve diğerleriyle birlikte Taraf'tan ayrıldı. Radikal'e geri dönüş yaptı. Radikal Gazetesi kapandıktan sonra, 2016 yılında Posta Gazetesi için yazmaya başladı. Televizyon programlarına siyaset yorumcusu olarak katılmaya devam etmektedir. 20 kitap yayınlamıştır. Bunların arasında 'Liderler Hapishanesi', 'Hz. Ali', 'Mamak Askeri Cezaevi', 'Öcalan ve Burakay'la Kürt Sorunu', '68 Anılarım', 'Aleviler', 'Denizler İdamı Giderken', 'Çocukluğumun Tarsus'u' ve 'Fe-tullahçılığın Tarihi' de bulunmaktadır. Gazetecilik ve araştırma alanlarında birçok ödüle sahiptir. 1976'dan beri yazar ve gazeteci İpek Çalışlar ile evlidir. Yazar Reşat Çalışlar'ın babasıdır.

David Gorman, Director, Eurasia,

David has more than 25 years of experience in the field of peace-making. He started his career in the Middle East and he went on to work for international organisations on a wide range of conflicts around the world. David has been based in the Philippines, Indonesia, Liberia, Bosnia as well as the West Bank and Gaza and has been working in Eurasia for the last several years. He graduated from the London School of Economics, was featured in the award winning film 'Miles and War' as well as several publications and has published several articles on mediation.

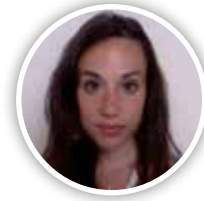
David'in barış inşası alanında 25 yıldan fazla deneyimi bulunmaktadır. David kariyerine Orta Doğu'da başladı ve daha sonra uluslararası kurumlarda, dünyanın çeşitli yerlerinde olan çatışmalar üzerinde çalıştı. Kendisi Filipinler, Endonezya, Liberya, Bosna, Batı Şeria ve Gazze'de bulundu. Son birkaç yıldır da Avrasya bölgesinde çalışmaktadır. David London School of Economics'den mezun oldu, ödüllü 'Miles and War' filminde ve çeşitli yayınlarda yer aldı ve arabuluculukla ilgili çeşitli makaleler yayımladı.

Vegard Ellefsen

Vegard is a Norwegian diplomat who retired 31 August 2019 from the foreign service when he left his last posting as ambassador to Ankara. He has been twice posted to NATO both as Permanent representative on the North Atlantic Council and deputy to the same position. He has earlier been posted to the Norwegian mission to the U.N. in New York and to the Embassy in Ottawa. In the Norwegian Ministry of foreign affairs he has been Political Director, Director General for the Regional division, Director of the Minister's secretariat and special envoy to the Sudan peace talks and special envoy to Syria and Iraq. Mr. Ellefsen has a Master in Political Science from the University of Oslo.

Norveçli bir diplomat olan Vegard, 31 Ağustos 2019'da dışişlerinden emekli olduğunda Ankara'da büyükelçi olarak görev yapmaktaydı. İki kere NATO'ya atanan Vergard, Kuzey Atlantik Konseyi Daimi Temsilcisi ve Daimi Temsilci Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Daha öncesinde de New York'ta Norveç Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği'nde ve Ottawa Büyükelçiliği'nde bulundu. Norveç Dış İşleri Bakanlığı'nda Siyasi İşler Direktörü, Bölgesel Bölünme Genel Müdürü, bakanın Özel Kalem Müdürlüğü Direktörü, Sudan barış müzakereleri özel temsilcisi ve Suriye ve Irak özel temsilcisi olarak görev aldı. Ellefsen Oslo Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi yüksek lisansı yapmıştır.

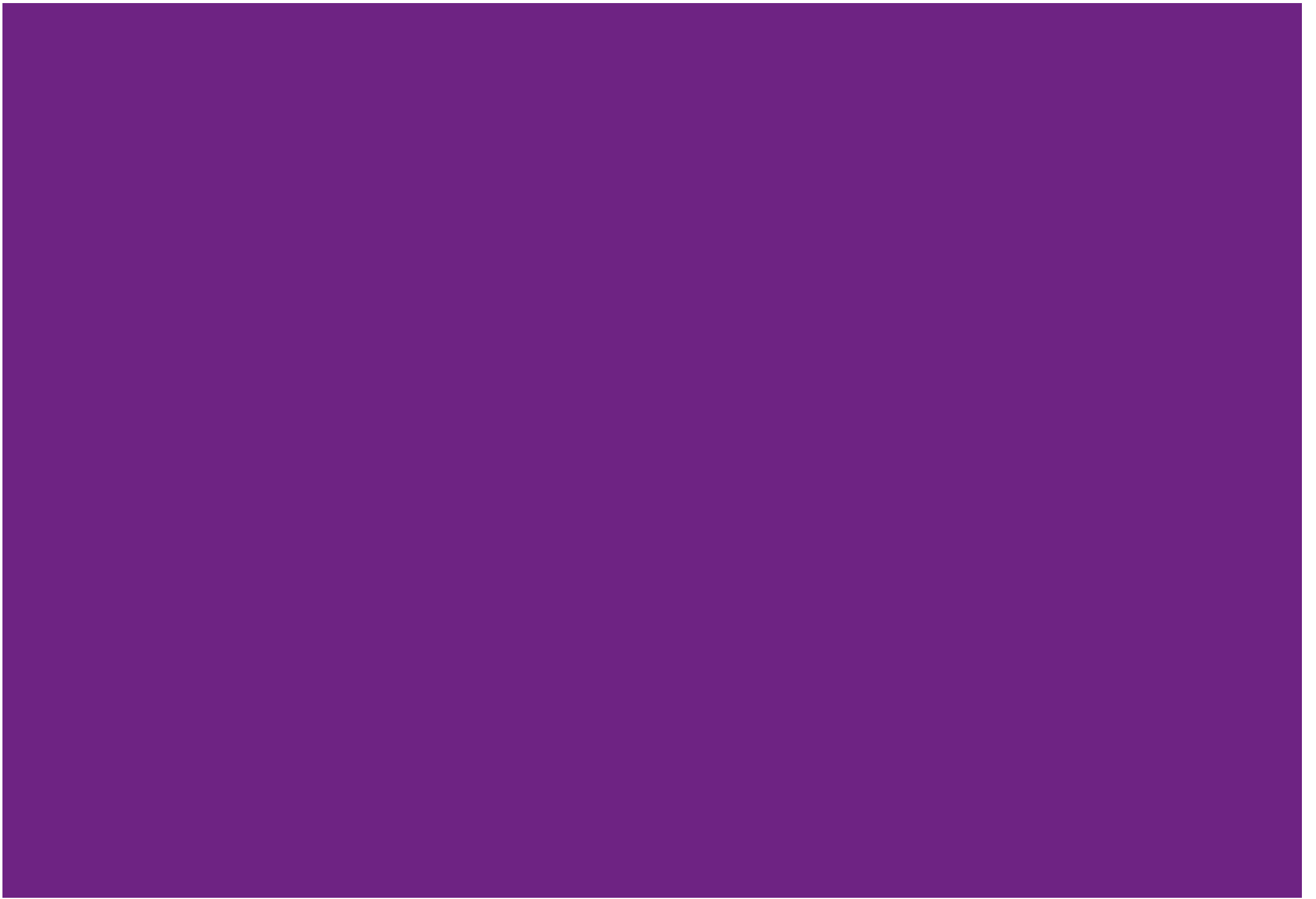

Aleka Kessler

Aleka Kessler works as Project Officer at the Centre for Humanitarian Dialogue (HD). Having joined HD in 2017 to work on Syria, Aleka has been coordinating mediation project in complex conflict settings. Previously, Aleka also worked with Médecins Sans Frontières and the United Nations Association Mexico. She holds a degree in International Relations from the University of Geneva and a Master's degree in Development Studies from the Graduate Institute of International and Development Studies in Geneva, where she specialized in humanitarian affairs, negotiation and conflict resolution.

Aleka Kessler İnsani Diyalog Merkezi'nde (HD) proje sorumlusu olarak çalışmaktadır. Suriye üzerinde çalışmak için 2017 yılında HD'ye katılan Kessler, karmaşık çatışma ortamlarında arabuluculuk projesini yürütmektedir. Kessler daha önce Sınır Tanımayan Doktorlar ve Meksika Birleşmiş Milletler Derneği'nde çalışmıştır. Lisans eğitimini Cenevre Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlayan Kessler, daha sonra yüksek lisansını yine Cenevre'de bulunan Uluslararası ve Kalkınma Çalışmaları Yüksek Lisans Enstitüsü'nde (IHEID) Kalkınma Çalışmaları alanında yaptı. Kessler insanı yardım, arabuluculuk ve çatışma çözümleri alanlarında uzmanlaşmıştır.

11 Guilford Street
London WC1N 1DH
United Kingdom
+44 (0) 207 405 3835

info@democraticprogress.org
www.democraticprogress.org

 @DPI_UK

 DemocraticProgressInstitute